

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไชนภา แก้วจันทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

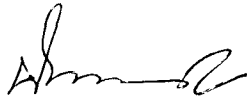
พฤษภาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1 - 1 A. 2542

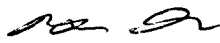
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

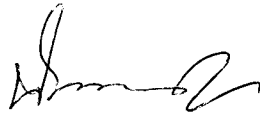
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

กรรมการ

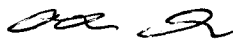
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

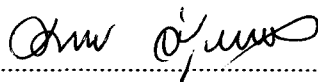
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

กรรมการ

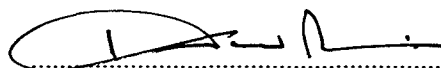
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรสกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยเป็นอย่างดีได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้เสียสละกำลังกาย เวลาอันมีค่าและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาที่ได้รับจากท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำ แนวคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาที่ได้รับจากท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประบุร อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ อบรมสั่งสอน และให้ความเมตตากับผู้วิจัยมาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สายหยุด ศิริภากรณ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา ปีการศึกษา 2541 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณและขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่เกื้อหนุนและเป็นกำลังใจสำคัญ จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดามารดาและครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ไฉนา แก้วจันทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	11
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ...	28
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	80
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	80
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	81
การรวบรวมข้อมูล	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า	93
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
บทย่อ	110
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	110

บทที่	หน้า
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	110
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	110
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูล	112
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	112
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	135
ประวัติย่อของผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	80
2	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปร ชีวสังคม	94
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลตัวแปรพยากรณ์	94
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี	95
5	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิต จำแนกตามภูมิภานาของนักศึกษา.....	97
6	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	98
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการของนักศึกษา พยาบาล	98
8	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	99
9	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา พยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	99
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ นักศึกษาพยาบาล	100
11	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าของนักศึกษา พยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	100
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าของนักศึกษา พยาบาล	101
13	การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	101
14	การผลการวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิต จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว	102

15	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า ด้านพฤติกรรมเก็บตัว	103
16	สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ	105
17	สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ	106
18	สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	107
19	สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า	108
20	สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว	109
21	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ...	164
22	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ ..	165
23	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	166
24	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า	167
25	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว	168
26	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล	169
27	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน	170
28	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	171
29	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	172

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 ลักษณะของวัฒนธรรมของนักศึกษาที่สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ..	20

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคม ปัจจุบันถือว่าพยาบาลเป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งที่ขาดแคลน ดังนั้นแผนพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดแผนผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพขึ้นปีละประมาณ 1,500 คน และผลิตพยาบาลระดับเทคนิค (ต่ำกว่าปริญญาตรี) ปีละประมาณ 3,000 - 4,000 คน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้น ตามอัตราการขยายตัวของสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน (ชื่นชม เจริญยุทธ. 2535 : 157) โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ได้มีการปรับแนวคิด ทิศทางและกระบวนการพัฒนาใหม่ จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ มาเป็นเน้น “คนเป็นศูนย์กลาง” เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง คนเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนา คนเป็นผู้ได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาคนจะต้องปลูกฝังสร้างจิตสำนึก สร้างค่านิยม ให้ใช้ความรู้ความสามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตนเองและประเทศชาติ ซึ่งกระบวนการพัฒนาก็ได้ปรับเปลี่ยนเป็นแบบองค์รวมหรือบูรณาการ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาในด้านศักยภาพของคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวคน

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลก็เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาระดับอื่น ๆ ซึ่งจะต้องกำหนดเป้าหมายของการผลิตบุคลากรดังกล่าวให้มีคุณภาพในการที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพ เพราะวิชาชีพพยาบาลมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อสังคม การจัดการศึกษาพยาบาลมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ มีทักษะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยทั้งในภาวะปกติและภาวะที่เจ็บป่วยทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยครอบคลุมบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ แก่ครอบครัว และชุมชน โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยด้านร่างกาย และจิตสังคมที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความสนใจของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างมาก ต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษา เพราะการเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียน จะทำให้ผู้บริหารและคณาจารย์สามารถดำเนินการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียน

สามารถปรับปรุงตนเองให้เรียนรู้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 28) ที่กล่าวว่าควรจะได้จัดการเรียนให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ และใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อจะได้เป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการทุกประการ ซึ่งจะช่วยลดอัตราการสูญเปล่าทางการศึกษา และช่วยในการพัฒนาการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของสถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลคือ การมุ่งผลิตนักศึกษาพยาบาลให้เป็นปัญญาชน และบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพโดยจำเป็นต้องมีการพัฒนานักศึกษาพยาบาลในทุกด้าน ตามทิศทางหลักของสถาบัน และในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับธรรมชาติและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตพยาบาลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในระบบการศึกษาหลายประการ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ฯลฯ นักศึกษาพยาบาลเป็นปัจจัยนำเข้าอย่างหนึ่งของระบบการศึกษาระดับวิชาชีพพยาบาลที่มีความสำคัญ เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาที่แตกต่างกัน ในด้านวัฒนธรรม ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้ยังมีความมุ่งมั่น ความต้องการ ความคาดหวัง และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างระหว่างบุคคล การรับรู้ในระดับสติปัญญาของตน รวมทั้งยังมีอิทธิพลที่เป็นผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของบัณฑิตพยาบาล เพราะบุคคลผู้ผ่านกระบวนการศึกษาพยาบาลก็ยังเป็นบุคคลเดิม แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงคือ สมรรถนะและความรู้สึกลึกซึ้งที่เกิดจากการเรียนรู้บทบาทของตนในสังคม ชายด์ (นันทนา น้าฝน. 2536 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Child. 1985)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ หลายด้าน ได้แก่ ในด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบคณะเดียว ซึ่งเน้นการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีโอกาสนำความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ในสภาพการณ์จริงได้มากที่สุด โดยฝึกปฏิบัติทั้งในสถาบันและในชุมชน บางครั้งนักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานในเวลากลางคืน ต้องปรับสภาพร่างกายและจิตใจให้อดทนต่อการพักผ่อนไม่เป็นเวลา นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบต่อชีวิตผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลทำให้เกิดความเครียดได้ และนักศึกษายังต้องปรับตัวกับการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่ายในทีมสุขภาพ สำหรับชีวิตประจำวันนักศึกษาพยาบาลทุกคนต้องพบกับกฎระเบียบข้อบังคับ สภาพแวดล้อมอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น คือการต้องเข้ามาอยู่ประจำในหอพักที่วิทยาลัยพยาบาลจัดให้ และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของ

วิทยาลัยพยาบาล เพื่อปรับพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีระเบียบวินัย รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมที่ตนศึกษาอยู่ พัฒนาความสัมพันธ์ของนักศึกษากับบุคคลอื่นได้แก่ เพื่อนนักศึกษา คณาจารย์ ทั้งยังส่งเสริมให้นักศึกษาได้รู้จักใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมเมื่อนักศึกษาต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมใหญ่ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากเดิม ต้องประสบกับปัญหาการย้ายถิ่น การแยกจากครอบครัวมาอยู่ร่วมกับเพื่อนในหอพัก ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด ประกอบกับความคาดหวังจากผู้ปกครองและคณาจารย์ที่ฝากไว้กับนักศึกษาว่าจะต้องประสบความสำเร็จเป็นที่เชิดหน้าชูตาแก่ครอบครัวและสถาบัน นักศึกษาพยาบาลจึงต้องมีการปรับตัวในหลายด้าน เช่น การเรียน สังคม การรับผิดชอบดูแลตนเองในเรื่องการใช้เวลา การใช้เงิน

จากการสำรวจเบื้องต้นโดยศึกษาข้อมูลจากทะเบียนประวัติของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี พบว่านักศึกษามีความแตกต่างกันหลายด้านได้แก่ ภูมิสำเนา การศึกษา และอาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการมาขอรับคำปรึกษาของนักศึกษา รวมทั้งการพูดคุยและสอบถามเรื่องความเป็นอยู่ของนักศึกษาในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ฝ่ายแนะแนวและให้คำปรึกษาของวิทยาลัย พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีเดียวกันหรือระหว่างชั้นปี มีปัญหาทางด้านการเรียนและการปรับตัว โดยในด้านการเรียนพบว่านักศึกษาจะมีปัญหาในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นการบรรยายในชั้นเรียน การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Base Learning) ทำให้นักศึกษาฟัง และจดคำบรรยายไม่ทัน ไม่เข้าใจวิชาที่เรียน มีโอกาสค้นคว้าในห้องสมุดน้อย ไม่มีเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเท่าที่ควร มีรายงานต้องทำมาก มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยน้อย ขาดความมั่นใจในขณะให้การพยาบาล สำหรับด้านการปรับตัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ การคบเพื่อน การต้องพักอยู่ในหอพักของวิทยาลัย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพักและวิทยาลัย การขาดที่ปรึกษาทำให้รู้สึกโดดเดี่ยวเมื่อมีปัญหาไม่รู้ว่าปรึกษาใคร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ต้องร่วมทำกับวิทยาลัยบ่อย ทำให้ต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น และนักศึกษาต้องอยู่ร่วมกับอาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยซึ่งเป็นสตรีล้วน ต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะการฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องปฏิบัติกับชีวิตคนจริง ๆ จึงต้องมีความระมัดระวังอย่างมาก จะทำผิดพลาดไม่ได้ รวมทั้งต้องดูแลให้การพยาบาลผู้ป่วยทั้งกลางวันและกลางคืน นอกจากนี้ยังต้องร่วมปฏิบัติงานกับทีมการพยาบาลและแพทย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่น ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักศึกษา และนักศึกษาต้องเข้ามาอยู่ประจำในหอพักของวิทยาลัยที่จัดไว้ให้โดยเฉพาะนักศึกษาจึงต้องอยู่ในระเบียบและวินัยของวิทยาลัยอย่าง

ระเบียบและวินัยของวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด ทำให้นักศึกษามีความสับสนกับการปฏิบัติตนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวิทยาลัยเกี่ยวกับการเรียนและเรื่องส่วนตัว

จากปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สำรวจการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด สอบถามข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษามีลักษณะการประพฤติดนหรือการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มนักศึกษาที่สนใจศึกษาหาความรู้โดยเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจและสนใจฟังอาจารย์สอน ต้องการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เมื่อมีเวลาว่างจะเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าตำรา กลุ่มนักศึกษาที่สนใจเกี่ยวกับวิชาชีพ มีความกระตือรือร้นในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยเพื่อหาประสบการณ์ พูดคุยกับเพื่อน ๆ ในเรื่องวิชาชีพ ต้องการออกไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ กลุ่มนักศึกษาที่สนใจติดตามข่าวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ต้องการร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต้องการให้สถาบันมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น กลุ่มนักศึกษาที่สนใจกิจกรรมการเล่นกีฬา ซ้อมดนตรี ทำงานสโมสรมักศึกษา กลุ่มนักศึกษาที่ชอบอยู่คนเดียว ไม่ชอบร่วมกิจกรรมใด ๆ นอกจากนี้ยังมีนักศึกษบางกลุ่มที่สนใจการไปเที่ยวพักผ่อน การนอนดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือบันเทิงหรือหนังสือการ์ตูน การเขียนจดหมายและโทรศัพท์

จากการสำรวจแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่หลากหลาย เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างกันในด้านความคิดและการปรับตัว นอกจากนี้นักศึกษาจะต้องรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน การแบ่งเวลา การสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์และเพื่อน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน อาจทำให้นักศึกษารู้สึกเบื่อหน่าย ไม่มีสมาธิหรือมีความขัดแย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งยุวดี วัฒนัญญ (2522) ได้วิจัยเรื่อง “การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ปีการศึกษา 2522” กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 200 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าการใช้เวลาว่างในตอนเช้า พักกลางวัน และหลังเลิกเรียน ของนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสนทนากัน การใช้เวลาว่างในวันหยุดและระหว่างปิดเทอม ส่วนใหญ่ใช้เวลาพักผ่อน เช่น อ่านหนังสืออ่านเล่น ฟังวิทยุ เที่ยวเตร่ กลับบ้านต่างจังหวัด งานอดิเรกที่สนใจคือ อ่านหนังสืออ่านเล่น ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ วิธีการเตรียมตัวสอบส่วนใหญ่ดูหนังสือไม่สม่ำเสมอตลอดปี ดูหนังสือไปสอบไป ผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ได้ B มากที่สุด และพยางค์ จาดช้าง (2538 : 130) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข” พบว่านักศึกษาพยาบาลจะทำกิจกรรมหลายอย่างในเวลาเดียวกัน โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ใช้เวลาในด้านกิจวัตรประจำวันมากกว่านักศึกษา

ได้สำรวจพบว่านักศึกษาพยาบาลสามารถมีรูปแบบการใช้ชีวิตได้หลายรูปแบบในคนเดียว ซึ่งลักษณะการดำเนินชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับสภาพ การที่นักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการใช้ชีวิตมากน้อยต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ดังที่บ็อลตัน และแคมเมเยอร์ (Bolton and Kammeyer. 1968 : 138 - 141) กล่าวว่า หากสิ่งแวดล้อมใดเร้าหรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษามาก นักศึกษาก็จะปรากฏบทบาทนั้นออกมา

การที่นักศึกษาพยาบาลสอบคัดเลือกเข้ามานั้นจะมีที่สอบด้วยใจรักวิชาชีพ และมีความใฝ่ฝันอยากจะเป็นพยาบาลส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งสอบคัดเลือกเข้ามาเพราะไม่ทราบว่าจะเลือกเรียนอะไรดี ทั้งคิดว่าวิชาชีพนี้จบมาแล้วหางานง่าย รายได้ดี ประกอบกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้เรียน อีกทั้งนักศึกษาพยาบาลอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งมีลักษณะเด่นคือต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการเป็นอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความลังเลใจและวางตัวไม่ถูก เพราะบางสถานการณ์ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ใหญ่ แต่บางสถานการณ์กลับถูกมองว่าเป็นเด็ก ดังนั้นสภาพ “เด็กก็ไม่ใช่ ผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง” ของนักศึกษาจึงเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง และโดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 พบว่าต้องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาอยู่หอพัก และจะกลับบ้านได้สัปดาห์ละครั้งเท่านั้น ซึ่งต่างจากการเป็นนักเรียนชั้นมัธยมที่จะได้พักอยู่กับบิดามารดา ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จึงมีความรักและผูกพันกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ และนักศึกษายังไม่เข้าใจถึงลักษณะวิชาที่เรียน รวมทั้งไม่ทราบความสามารถของตนเองในการเรียนวิชาชีพพยาบาล จึงมีความตั้งใจและมีแรงจูงใจในการเรียนสูง ตลอดจนมีความคาดหวังในวิชาชีพค่อนข้างสูงและการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะเน้นหนักทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานวิชาชีพมากกว่าการเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของคอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1968) เกี่ยวกับลักษณะของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้สึกตื่นเต้น สนใจทุกสิ่งทุกอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน มีความตั้งใจที่จะศึกษา อยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย และพร้อมที่จะเชื่อฟังคำสั่งของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัยและการเรียน และจากการศึกษาของทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) เกี่ยวกับลักษณะของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความมุ่งหวังในความสำเร็จเชิงวิชาการ สนใจศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ มีความเป็นมิตรและผูกพันกับเพื่อน ชอบอยู่รวมกลุ่ม มีมนุษยธรรม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จะเข้า

ร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนมากไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย จะมีการสร้างความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยจนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูง (Peer Culture) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเอง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในลักษณะสูงมากกล่าวคือ มีแนวความคิดไปในแนวเดียวกัน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีความพอใจในมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เริ่มมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีลักษณะของการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารมากกว่าผู้ปฏิบัติ การเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี การเรียนการสอนจะเป็นการอภิปราย การสัมมนา ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีลักษณะของการเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและกล้าตัดสินใจ นอกจากนี้ นักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะสำเร็จการศึกษา จึงตั้งใจในการศึกษา เพื่อออกไปประกอบอาชีพ

จากลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลดังกล่าว อาจส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาได้ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน อาจเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่ไม่เหมาะสม จากการวิจัยของไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2526 : 15-16) พบว่านิสิตในแต่ละชั้นปีมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน โดยนิสิตปีที่ 1 และ 3 มีรูปแบบการใช้ชีวิตไปในทางกิจกรรมสูงกว่าปีอื่น ๆ และปีที่ 2 มีรูปแบบการใช้ชีวิตไปในทางวิชาการสูงกว่าปีที่ 1 และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีรูปแบบการใช้ชีวิตในทางวิชาการสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยศึกษาตัวแปรชีวสังคม ได้แก่ ภูมิฐานะ ชั้นปีที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สภาพแวดล้อมในสถาบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา กับความต้องการของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลแยกตามตัวแปรชีวสังคม
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในวิทยาลัยพยาบาล ในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ และมีคุณลักษณะเหมาะสมตามความมุ่งหวังของวิทยาลัยพยาบาล สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานแนะแนวและให้คำปรึกษา เพื่อสนองนโยบายและแผนดำเนินการในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 622 คน
3. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - ตัวแปรต้น
 - 3.1. ตัวแปรชีวสังคม ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ตัวแปรย่อย
 - 3.1.1 ภูมิลำเนา
 - 3.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา
 - 3.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.2 ตัวแปรพยากรณ์ ในการศึกษาครั้งนี้มี 6 ตัวแปรย่อย

- 3.2.1 รายได้ของนักศึกษา
- 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.2.3 ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล
- 3.2.4 สภาพแวดล้อมในสถาบัน
- 3.2.5 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
- 3.2.6 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวแปรตาม

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ในการศึกษาครั้งนี้มี 5 ด้าน

- 1. ด้านวิชาการ
- 2. ด้านวิชาชีพ
- 3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4. ด้านความคิดก้าวหน้า
- 5. ด้านพฤติกรรมเก็บตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1. ภูมิลาเนา หมายถึง สถานที่ซึ่งนักศึกษา บิดามารดา หรือผู้ปกครองที่เลี้ยงดูพักอาศัยอยู่ ก่อนที่จะมาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล แบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด
- 2. ชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2541
- 3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินรายได้รวมทั้งหมดของบิดาและมารดา หรือผู้ปกครองต่อเดือน
- 4. รายได้นักศึกษา หมายถึง จำนวนเงินที่นักศึกษาได้รับจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในแต่ละเดือน
- 5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลสะสมตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในวิทยาลัยพยาบาลจนถึงภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้คะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average)
- 6. ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลว่ามีลักษณะที่ดี หรือไม่ดี มีความรู้สึกชอบหรือไม่

ไม่ชอบ ฟังพอใจหรือไม่ฟังพอใจ ตลอดจนมีความพร้อม หรือหลีกเลี่ยงที่จะประกอบวิชาชีพ พยาบาล ในด้านค่านิยมของสังคม ด้านลักษณะวิชาชีพและด้านการปฏิบัติงาน

7. สภาพแวดล้อมในสถาบัน หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่ออาจารย์ บรรยายการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การจัดกิจกรรมและสวัสดิการ กฎระเบียบ อาคารสถานที่ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ในการส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อ พัฒนาการ หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา

8. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อการแสดง พฤติกรรมที่เหมาะสมระหว่างนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน และเพื่อนที่มีต่อนักศึกษา ในด้านการให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การใช้วาจาที่สุภาพและเหมาะสม ทำกิจกรรมร่วมกัน มีความไว้วางใจกัน แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ เสียสละ และมีความอดทนในการอยู่ ร่วมกัน

9. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความตั้งใจของนักศึกษาที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ทอดทิ้งเมื่อเผชิญอุปสรรค มีความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรค มีความเป็น อิสระในการแสดงออก ทั้งทางด้านความคิดและการกระทำที่ดีกว่าบุคคลอื่น เพื่อให้เท่าเทียม มาตรฐานที่ตนตั้งไว้

10. รูปแบบการใช้ชีวิต หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินชีวิต หรือ พฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ที่กระทำอยู่เสมอจนเป็นลักษณะเฉพาะของ ตนเอง หรือเป็นแบบแผนในการปฏิบัติตน โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้านดังนี้

10.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญในการเรียนภาคทฤษฎีทุก วิชา ให้ความสำคัญกับวิชาที่เรียน เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ขณะเรียนตั้งใจฟังอาจารย์จดคำบรรยาย ของอาจารย์ทุกวิชาและทุกชั่วโมง พร้อมทั้งจะศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์แนะนำเพิ่มเติม ทำงานทันที ที่ได้รับมอบหมายและส่งรายงานทันเวลาทุกครั้ง เรื่องที่สนทนาในกลุ่มเพื่อนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ เรียน ตั้งเป้าหมายการศึกษาสูง ต้องการศึกษาต่อ มีความมุ่งมั่นและต้องการให้ผลการเรียนอยู่ใน เกณฑ์ดี ต้องการได้คะแนนเฉลี่ยสูง ต้องการเป็นนักวิชาการ

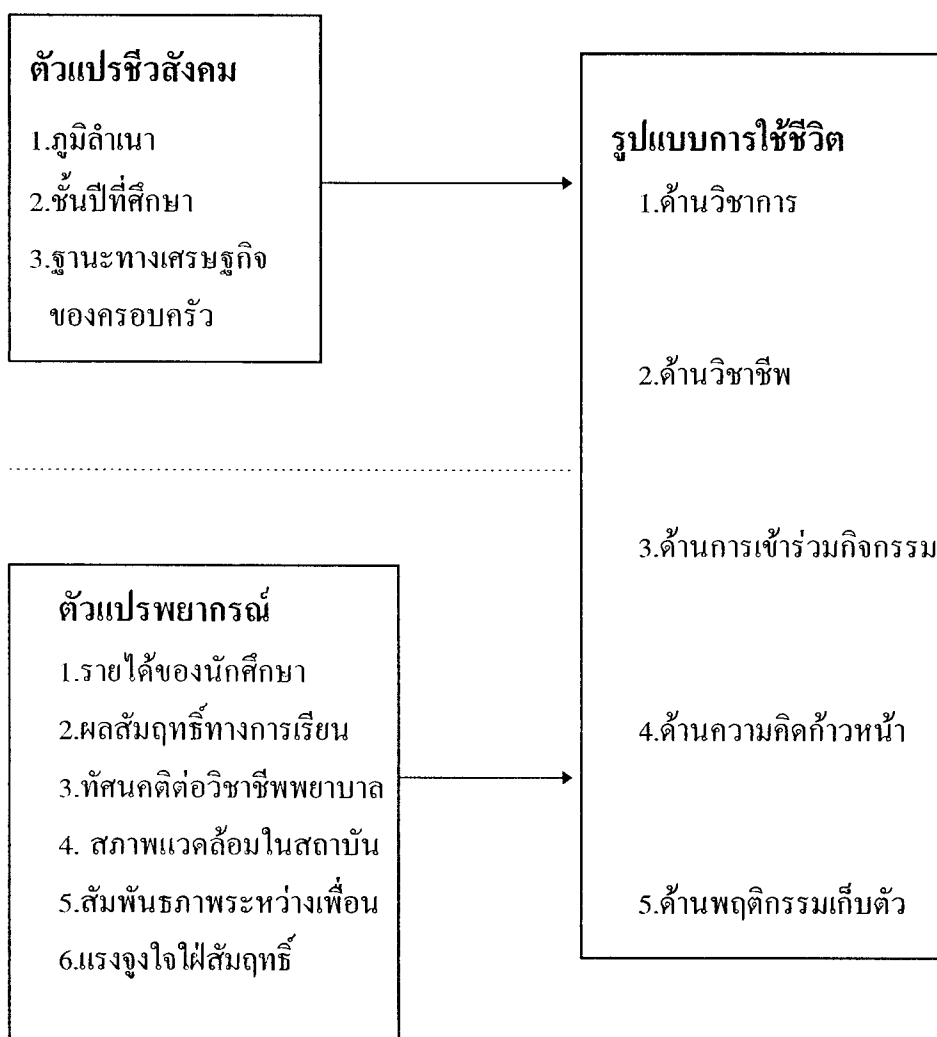
10.2 ด้านวิชาชีพ หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญในวิชาที่เกี่ยวกับวิชาชีพมาก ทุ่มเทให้ความสนใจและใส่ใจกับวิชาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ให้ความสนใจทางด้าน ภาคปฏิบัติเป็นอย่างมาก ได้คะแนนเฉลี่ยในภาคปฏิบัติสูง ต้องการเรียนเพื่อใช้ความรู้ไปประกอบ วิชาชีพ ต้องการประกอบอาชีพที่เสียสละเพื่อสังคม ชอบสนทนากับเพื่อนในเรื่องวิชาชีพในอนาคต ตั้งใจและพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จเพื่อที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพ

10.3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยพยาบาล ชอบความสนุกสนานบันเทิง ได้รับความนิยมน้อยทั้งในกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ มีความสามารถในการเป็นผู้นำ เป็นคนเปิดเผย เป็นผู้นำหรือกรรมการในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสมาชิกชมรมต่าง ๆ ในวิทยาลัยพยาบาล เวลาว่างชอบเล่นกีฬา ดนตรี งานวรรณกรรมและศิลปะต่าง ๆ

10.4 ด้านความคิดก้าวหน้า หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญและสนใจกับปัญหาต่างๆ นอกเหนือจากวิชาชีพของตน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีแนวความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ชอบศึกษาปัญหาสังคม มักใช้เวลาว่างในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม

10.5 ด้านพฤติกรรมเก็บตัว หมายถึง การที่นักศึกษามีลักษณะสันโดษ ชอบอยู่คนเดียว ไม่สนใจใคร ชอบทำงานและแก้ปัญหาคนเดียวตามลำพัง ไม่ค่อยสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่มุ่งมั่นในการเรียน ไม่สนใจผลที่จะเกิดขึ้นจากการเรียน หรือร่วมกิจกรรมเท่าใดนัก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรชีวสังคมต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตต่างกัน
2. ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้าน
3. ตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต
 - 1.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต
 - 1.3 งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต
 - 2.1 เอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3 เอกสารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4 เอกสารเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5 เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเป็นจำนวนน้อย และยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์อย่างจริงจัง ดังนั้น การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ จะครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับคำว่า “บทบาท” เนื่องจากนักศึกษาจะมีรูปแบบการใช้ชีวิตเป็นอย่างไร จะขึ้นอยู่กับบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสภาพแวดล้อมของสถาบัน และบุคลิกภาพของนักศึกษาแต่ละคน ได้แก่ ความเชื่อ ทัศนคติ ประสบการณ์และวัฒนธรรมประเพณี

ทิตติยา สุวรรณชญ (2517 : 16) ได้อธิบายเกี่ยวกับคำว่า “บทบาท” ไว้ 4 ประการดังนี้

1. บทบาทที่มีประจำอยู่ทุกสภาพสังคม
2. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดบทบาท
3. การที่บุคคลจะทราบบทบาทของตนเอง ขึ้นอยู่กับกระบวนการสังคม (Socialization)

4. บทบาทจริงที่บุคคลนั้นแสดง อาจไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ปกติของสังคม ทั้งนี้เพราะ บทบาทจริงที่แสดงออกนั้นเป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสภาพอยู่ร่วมกับ บุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรม อีกทั้งยังรวมถึงเครื่องกระตุ้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเวลา และสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคมด้วย

จึงพอสรุปได้ว่า บทบาทจะถูกกำหนดขึ้นจากปัจจัยหลัก 2 ประการคือ

1. บทบาทที่กำหนดโดยสังคมในรูปของหน้าที่ ความรับผิดชอบตามความคาดหวัง กฎระเบียบ เกณฑ์ปกติของสังคมที่บุคคลพึงปฏิบัติ
2. บทบาทที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของบุคคล ได้แก่ ทักษะ ความเชื่อ ประสบการณ์ ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งดำรงตำแหน่งยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ (ปรังทิพย์ โพธิ์ศรี. 2526 : 14)

จากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าได้มีการแบ่งลักษณะของ นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มและจำแนกได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แบ่งตามลักษณะพื้นฐานและทัศนคติส่วนตัวของนักศึกษา

กลุ่มที่ 2 แบ่งตามปฏิกิริยาของนักศึกษาต่อสังคมและการเมือง

กลุ่มที่ 3 แบ่งตามบทบาททางวิชาการของนักศึกษา

กลุ่มที่ 4 แบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้

กลุ่มที่ 1 แบ่งตามลักษณะพื้นฐานและทัศนคติส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ เพมเบอร์ตัน (Pemberton), วาร์เรน (Warren) และนิวคอมบี้ (Newcomb) ซึ่งมีรายละเอียดการแบ่ง ดังนี้

เพมเบอร์ตัน (Feldman and Newcomb. 1970 : 374 - 377 ; อ้างอิงมาจาก Pemberton. 1963) ได้แยกประเภทนิสิตนักศึกษา โดยการสังเกตจากการวิเคราะห์คะแนนของนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยดีลาแวร์ ตามระดับพื้นฐาน และทัศนคติส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. พวกแนวโน้มนิเทศการที่เน้นทฤษฎี (Academic-Theoretical Orientation) พวกนักศึกษานี้ จะเห็นสถาบันการศึกษาเป็นแหล่งวิชาการ และการเป็นศิษย์ที่ แรงงูใจหลัก คือเลือก หลักสูตรที่จะให้เสรีภาพทางวิชาการมากที่สุด และท้าทายสติปัญญามากที่สุด จะมีความพึงพอใจกับการเรียนเพื่อศึกษาต่อให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ

2. พวกแนวโน้มนิเทศการอิงรูปแบบ (Academic - Conformist Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ จะศึกษาตามคำสั่งของอาจารย์อย่างเคร่งครัด มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการทำความเข้าใจ

ให้ดีที่สุด มีแนวโน้มอดทน ยึดมั่น ถือมั่น มีความมานะในการเล่าเรียน หรือการทำงานที่ยากลำบาก เคารพนับถืออาจารย์โดยคุณฐิ ถือตามคำสั่งหรือโปรแกรมของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีการโต้แย้ง อยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย

3. พวกแนวโน้มออกไปจากรูปแบบ (Non Conformity Orientation) นักศึกษาประเภทนี้จะวิพากษ์วิจารณ์ผู้บริหารและครูอาจารย์ ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง ต้องการทดลองหาสิ่งใหม่ ๆ มากกว่าจะอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย เป็นประเภทที่มีความคิดความอ่านทางวิชาการ มีสติปัญญาดี ชอบที่จะทำงานในแนวทางของตน ไม่ชอบทำอะไรซ้ำซากจำเจ

4. พวกแนวโน้มกลุ่มสังคม (Social Group Orientation) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ เน้นความเป็นอันหนึ่งอันเดียว รักเพื่อน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ชอบอยู่คนเดียว จะทำอะไรสำเร็จก็ต้องทำเป็นกลุ่ม ไม่ใคร่มั่นใจตนเองนัก

5. พวกแนวโน้มต้องการใช้ชีวิตวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Technical - Vocational Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีแนวโน้มพื้นฐานที่จะประยุกต์วิทยาศาสตร์ และเป้าหมายของสถาบันออกมาเป็นภาคปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์มากกว่าที่จะใช้ให้เป็นกฎเกณฑ์หรือทฤษฎี

6. พวกแนวโน้มบริการทางด้านสังคม (Social - Service Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ต้องการที่จะทำงานเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ สนใจเกี่ยวกับสังคม และศึกษาสาเหตุพฤติกรรมของคนในสังคมว่ามาจากสาเหตุใด

วาร์เรน (Feildman and Newcomb. 1970 : 374 - 377 ; อ้างอิงมาจาก Warren. 1966) ได้แยกประเภทนักศึกษาจากการวิเคราะห์และพิจารณาที่อยู่ในระดับเดียวกัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ แคลิฟอร์เนียได้ออกเป็น 10 พวก ดังนี้

1. พวกแนวโน้มวิชาการ (Academic Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะเน้นทางด้านวิชาการในสถาบันมาก ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนอกสถาบัน เชื่อว่าปณิธานหรืออุดมการณ์ของสถาบันดีแล้ว ไม่ถือว่าสถาบันเป็นแหล่งฝึกอาชีพ

2. พวกแนวโน้มเป็นตัวของตัวเอง (Autonomous Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ มีลักษณะแยกตัวเองออกจากกลุ่ม มีมาตรฐานเป็นของตนเอง ไม่สนใจผู้อื่น มีความประพฤติที่ไม่เหมือนผู้อื่น

3. พวกแนวโน้มต่อต้านสังคม (Social Protest Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะชอบสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความเห็นว่าปณิธานหรือวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยยังไม่ถูกต้อง ควรมีการแก้ไขไม่เห็นความสำคัญของมหาวิทยาลัย

4. พวกแนวโน้มแบบสติยิต (Intellectual Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง ไม่สนใจกิจกรรมในชั้นเรียน มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองเท่านั้น ไม่ทำตามในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย

5. พวกแนวโน้มเน้นประเพณีดั้งเดิม (Traditional Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะที่สนใจกิจกรรมที่เป็นประเพณีของสถาบัน จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นประจำ สนใจสังคมกับบุคคลสำคัญ ชอบทำตนเป็นผู้นำ ไม่สนใจกิจกรรมนอกมหาวิทยาลัย

6. พวกแนวโน้มไปในด้านวิชาชีพ (Vocational Orientation) นักศึกษาประเภทนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการเรียนคือ ให้ได้คะแนนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ไม่สนใจสังคม ไม่ขัดแย้งหรือต่อต้านสถาบัน

7. พวกแนวโน้มไม่สนใจใคร (Uncommitted Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ มีความประสงค์เพื่อเตรียมตัวออกไปทำงานเท่านั้น จะสนใจเกี่ยวกับเรื่องภายนอกสถาบันมากกว่าในสถาบัน

8. พวกแนวโน้มที่ไม่มีทิศทาง (Undirected Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ มีลักษณะปฏิเสธหรือแยกตัวออกจากกลุ่ม และขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่มีวัตถุประสงค์ของตนเองในการเข้าสู่สถาบันอยู่ไปเพียงวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ยึดวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการที่จะประกอบอาชีพ ไม่สนใจที่จะมีบทบาทอะไรร่วมกิจกรรมในกลุ่ม

9. พวกแนวโน้มยึดตนเองเป็นหลัก (Self-Centered Orientation) นักศึกษาประเภทนี้จะมีลักษณะแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง แสวงหาความเข้าใจในตนเอง ไม่สนใจผู้อื่น

10. พวกแนวโน้มทำตามรูปแบบ (Conformist Orientation) นักศึกษาประเภทนี้ มีลักษณะต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในการเป็นผู้นำของตนจากกลุ่มเพื่อน และสิ่งที่สนใจมากที่สุดคือการมีสัมพันธ์กับบุคคลสำคัญ ต้องการได้คะแนนดี เพื่อประโยชน์ในการสมัครเข้าทำงานของหน่วยงานที่ต้องการ

นิวคอมบ์ และคนอื่น ๆ (Feldman and Newcomb. 1970 : 374 - 377 ; citing Newcomb and others. 1967) ได้จำแนกนิสิตนักศึกษาออกตามค่านิยม หรือทัศนคติได้ 6 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทนักวิชาการ (The Scholars) นักศึกษาประเภทนี้มีความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู การศึกษาเพิ่มเติมเสมอ เอาใจใส่รับผิดชอบต่อการปรับปรุงตนเอง มีเหตุมีผล เป็นคนคับแคบในสังคม มีเพื่อนน้อย

2. ประเภทที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง (Creative Individualist) นักศึกษาประเภทนี้จะมองตนเองว่ามีสติปัญญาสูง มีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือผู้อื่น มีความคิดเป็นอิสระ มีศิลปะ มีความสามารถสูง

3. ประเภทที่เป็นตัวของตัวเอง (The Wild Ones) นักศึกษาประเภทนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง แต่ไม่ใคร่ฉลาด ทำอะไรแตกต่างจากผู้อื่น โดยทั่วไปเป็นคนไม่เรียบร้อย ไม่ชอบทำงานหนัก ชอบความสนุกสนาน เปิดเผยทำตนดีเด่น และเป็นคนหลงตนเอง

4. ประเภทที่ยุ่งกับการเมือง (Political Activists) นักศึกษาประเภทนี้เป็นนักปฏิรูปสนใจงานสาธารณประโยชน์

5. ประเภทกลุ่มสังคม (The Social Group) นักศึกษาประเภทนี้มีความเป็นตัวของตัวเองต่ำ มองดูว่าสนใจแต่เฉพาะเรื่องของสังคม สนใจงาน สนุกสนาน ไม่สนใจงานวิชาการ ชอบนัดเพื่อนต่างเพศ

6. ประเภทผู้นำ (Leaders) นักศึกษาประเภทนี้ชอบเข้าไปมีตำแหน่งต่าง ๆ ในการบริหารกิจการนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

กลุ่มที่ 2 แบ่งตามปฏิกิริยาของนักศึกษาต่อสังคมและการเมือง ได้แก่ เวลเลอร์ (Wheller) และบล็อก ฮาน และสมิท (Block, Hann and Smith) ซึ่งมีรายละเอียดการแบ่งดังนี้

ตามแนวคิดของเวลเลอร์ (Feldman and Newcomb 1970 : 228 - 229 ; citing Wheller. 1966) ได้มองว่า สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสังคมประติมากรมากกว่าที่จะมองเป็นสถาบันศึกษาเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงได้วิเคราะห์ประเภทของนิสิต นักศึกษาที่เข้ามาในสังคมประติมากร โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่อยู่ตัวคนเดียวได้และไม่ชอบทำตามคนอื่น (Individual Disjunctive) มักจะเป็นเด็กลูกคนโตที่สุดของครอบครัว หรือคนที่ทำงานในฐานะผู้บุกเบิก
2. ประเภทที่ชอบอยู่คนเดียว แต่ชอบทำอะไรตามคนอื่น (Individual Serial)
3. ประเภทที่ชอบอยู่เป็นกลุ่ม (Collective Disjunctive) ไม่ชอบทำตามคนอื่น ชอบลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ชอบที่จะไปเรียนต่อในต่างประเทศ
4. ประเภทชอบอยู่เป็นกลุ่ม และรักที่จะทำตามผู้อื่น (Collective Serial) นักศึกษาประเภทนี้ มักพบในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย หรือศูนย์ฝึกวิชาชีพทั่วไป

มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเป็นสังคมประติมากร มีนักศึกษาประเภท Collective Serial เป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาใหม่ จะพัฒนาตนเอง ในฐานะเป็นเอกลักษณ์บุคคลมีความเป็นหนึ่งเดียว รวมกลุ่มบุคคลที่เป็นปีที่ 1 เหมือนกัน จะสนับสนุนกันเองภายในกลุ่มลักษณะของการพัฒนา จะพัฒนาตนเองและสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้เกิดความเข้มข้น ในการที่จะช่วยให้อาจารย์เป้าหมายของอาจารย์ หรืออาจเป็นพวกที่ต่อต้านเป้าหมายของอาจารย์ได้

2. ประเภทรุ่นพี่ที่เคยผ่านชั้นปีที่ 1 ไปแล้ว และเคยผ่านกระบวนการอย่างเดียวกัน แต่ตอนนี้มาอยู่ในชั้นปีที่ 2,3 และ 4 ซึ่งมีอิทธิพลต่อรุ่นน้องในการปรับตัวให้เข้ากับสถาบัน ทั้งทางบวกและทางลบได้

บล็อก และสมิธ (ประกอบ คุปรัตน์. 2525 : 159 ; อ้างอิงมาจาก Block and Smith. n.d.) ได้แบ่งรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยตามพฤติกรรมทางการเมืองออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเฉื่อยชาต่อการเมือง (Political Apathetic Youth) เป็นพวกนักศึกษาทั่วไปที่ไม่สนใจการเมือง มุ่งแต่การเรียนและความสำเร็จในชีวิตของตนเองเป็นหลัก
2. กลุ่มแปลกแยก (Alienated Youth) เป็นกลุ่มที่ยึดแนวทางของตนเองในลักษณะที่หลีกเลี่ยงหนีไปจากสังคมที่เป็นอยู่ พร้อมทั้งปฏิเสธสังคมที่เป็นอยู่ ตัวอย่างของพวกนี้ คือ พวกสปีปในยุคต่อต้านสงครามเวียดนาม
3. กลุ่มเอ็กซีตชน (Individualist Youth) กลุ่มพวกนี้สนใจในเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่อย่างดีแล้วในสังคม ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงมักจะส่งเสริมรัฐบาล หรือพรรคการเมืองที่มีอยู่ และต่อต้านพวกหัวก้าวหน้า
4. กลุ่มรณรงค์ (Activists) เป็นพวกก้าวหน้า มักปฏิเสธคุณค่าสำคัญ ๆ และเรียกร้องรณรงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เขาเห็นว่าเหมาะสม ส่วนใหญ่จะเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมและยุติธรรมในสังคม
5. กลุ่มสร้างสรรค์ (Constructionist Youth) พวกนี้เห็นปัญหาและอยากแก้ไข เช่นเดียวกับกลุ่มรณรงค์ แต่วิธีการแก้ไขจะเป็นไปในการเสียสละ และอาสาสมัครมากกว่า เช่น พวกบำเพ็ญประโยชน์สอนหนังสือในสลัม ออกค่าย เป็นต้น
6. พวกต่อต้านสังคม (Anti-Social Youth) พวกนี้เขารู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความสำคัญจากสังคมเท่าที่ควร และมีปมด้อยในทางสังคม จึงมักจะเป็นพวกที่ต่อต้าน แก่แค้นสังคมด้วยการปล้นฆ่า ชิงทรัพย์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 แบ่งตามบทบาททางวิชาการของนักศึกษา ได้แก่ เคนนิสตัน (Keniston), ชูเมอร์และสแตนฟีลด์ (Schumer and Stanfield) คลาก (Clark) และบอลตันและเคนเนต (Bolton and Kennate) ซึ่งมีรายละเอียดการแบ่ง ดังนี้

เคนนิสตัน (Feldman and Newcomb. 1972 : 374 - 377 ; อ้างอิงมาจาก Keniston. 1966) ได้แบ่งนักศึกษาออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. พวกนักวิชาชีพ (The Professionalist) นักศึกษาประเภทนี้จะทำงานหนัก ขยัน มีความกระตือรือร้นในงานวิชาการ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ชำนาญในสาขาวิชาของตน แต่ในขณะที่เดียวกันจะต่อต้านอุดมการณ์บางอย่าง เน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

2. พวกกิจกรรม (The activist) นักศึกษาประเภทนี้ จะต่อต้านบางสิ่งบางอย่างในสถาบัน หรือสังคมที่จะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

3. พวกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น (The Disaffiliate) นักศึกษาประเภทนี้ไม่เข้าสังคม แต่มีแนวโน้มในแง่วัฒนธรรม ไม่ต้องการมีสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต้องการเลือกทางของตนเอง

4. พวกที่ยิ่งใหญ่ในมหาวิทยาลัย (The Big Man on Campus) นักศึกษาประเภทนี้ จะเน้นสังคมมากกว่าวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา

5. พวกที่เน้นการฝึกงาน (The Apprentice) ศึกษาประเภทนี้มองการศึกษาเป็นการฝึกอาชีพ เพื่อเป็นหนทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในระดับฐานะของตนเองทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

6. พวกใช้ความสามารถไม่เต็มที่ (The Underachiever) นักศึกษาประเภทนี้จะยอมรับคำนิยามของมหาวิทยาลัยและสังคม รู้จักวิธีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จแต่ไม่ยอมทำ

7. พวกรอคอยความสำเร็จ (The Gentleman in Waiting) นักศึกษาประเภทนี้ มีความเห็นว่าเมื่อเข้าสู่สถาบันที่สูงส่ง ตนเองจะต้องสูงส่งด้วย สถาบันจะเป็นแหล่งขัดเกลาบุคลิกภาพให้เขา

ซูเมอร์ และสแตนด์ฟิลด์ (Feldman. 1972 : 374 - 375 ; citing Schumer and Standfield. 1966) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวบทบาทของนักศึกษา คือ ได้จำแนกประเภทแนวบทบาทของนักศึกษา (Type of Student Role Orientation) ของมหาวิทยาลัยแมทซาชูเซต โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามและสามารถจำแนกออกได้ 8 รูปแบบ ดังนี้

1. บทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ (Academic and Scholarly Role Orientation) พวกนี้จะสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียนในเนื้อหาสาระความรู้อย่างเป็นทางการในวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในสถาบัน

2. บทบาทในการใช้สติปัญญา (Intellectual Role Orientation) พวกนี้เป็นพวกที่มีสติปัญญาดี ชอบคิด และคิดกว้างกว่าแวดวงวิชาการ จะอยู่ในโลกของศิลปะ ปรัชญา และความคิด โดยไม่อ้างถึงโครงสร้างทางวิชาการในสถาบัน จะสนใจความรู้นอกสถาบัน ไม่ใคร่สนใจความรู้ในสถาบันมากนัก

3. บทบาทการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ (Con Summatory Collegiate Role Orientation) จะเป็นพวกที่สนใจกิจกรรมทางสังคม ทั้งที่เป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน มี

ทัศนคติว่ากิจกรรมเป็นสิ่งสนุกสนาน รักสนุก จะพยายามใช้ชีวิตในสถาบันอย่างคุ้มค่า โดยจะเข้าร่วมกิจกรรมเกือบทุกอย่างด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงจัดว่าเป็นคนกว้างขวางในสถาบัน

4. บทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ (Instrument Collegiate Role Orientation) พวกนี้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในสถาบัน ชอบเป็นผู้นำในกิจกรรมนั้น ๆ หรือไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการกิจกรรม มุ่งนำประสบการณ์ที่ได้จากการกระทำกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

5. บทบาทนิยมการใช้ชีวิตแบบกรีก (Orientation to Greek-Letter System) เป็นพวกที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบความเป็นอยู่แบบกรีก ซึ่งเป็นพวกที่บิดามารดาร่ำรวย จะมีหอพักขนาดใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่จะแยกหอพักหญิง หอพักชาย มีประเพณี ระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมภายในกลุ่ม เป็นพวกที่มีสติปัญญาดี มีมรรยาทแบบผู้ดีเก่า และจะมีการปกครองดูแลกันเอง แต่ละหอพักของพวกนี้จะมีผู้ใหญ่ดูแลเรื่องทั่วไปเพียงคนเดียว จากการศึกษาของ ซูเมอร์และแสดนฟิลด์ พบว่าพวกนี้จะมีแนวบทบาทที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร และพวกแนวบทบาทในการใช้ชีวิตของนักศึกษาอย่างคุ้มค่า

6. บทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ (General Vocational) นักศึกษาพวกนี้จะมีคามสนใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อฝึกทักษะและประสบการณ์ทางอาชีพ โดยมุ่งฝึกตนเองเพื่อการมีอาชีพในอนาคต

7. บทบาทในการพัฒนาสังคม (Social Development Role Orientation) นักศึกษาพวกนี้สนใจและเอาใจใส่กับงานและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ชอบที่จะพบปะกับประชาชนมาก ๆ ชอบให้ความช่วยเหลือประชาชนในสังคม

8. บทบาทที่ทำพ้อเป็นพิธี (Ritualistic Role Orientation) นักศึกษาพวกนี้จะอยู่กับบ้านมากกว่ามหาวิทยาลัย จะสังเกตได้คือ เมื่อหมดชั่วโมงเรียนในแต่ละวันจะกลับบ้านทันที ไม่สนใจสถาบัน ไม่สนใจกิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบัน เรียนไปเรื่อย ๆ ในฐานะผู้เรียน ชอบที่จะอยู่คนเดียวเฉย ๆ ไม่สนใจใคร ไม่กระตือรือร้นต่อสิ่งต่าง ๆ และการเรียน

คลาก (Clark. 1962 : 203 - 210) ได้แบ่งลักษณะของวัฒนธรรมของนักศึกษาที่สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ออกเป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังภาพประกอบ 2

ความคิด			
		+	-
สถาน	+	กลุ่มวิชาการ + +	กลุ่มก้าวหน้า - +
	-	กลุ่มกิจกรรม + -	กลุ่มอาชีพ - -

ภาพประกอบ 2 ลักษณะของวัฒนธรรมของนักศึกษาที่สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

ลักษณะการแบ่งของคลาก (Clark) ได้อาศัยพื้นฐาน 2 แนวทาง คือแนวทางของความคิดหรือปัญหาเป็นหลัก โดยเน้นพวกความคิดสูง ได้แก่ พวกกลุ่มวิชาการและกลุ่มก้าวหน้า และพวกเน้นปัญหาเป็นรอง ได้แก่ พวกกิจกรรมและกลุ่มอาชีพ อีกแนวทางหนึ่ง อาศัยสถาบันเป็นหลัก โดยเน้นพวกสถาบันมากคือ พวกวิชาการ และกิจกรรม ในขณะที่พวกเน้นสถาบันไม่มากนัก ได้แก่ พวกกลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มอาชีพ เมื่อรวม 2 แนวทางเข้าแล้วก็จะได้กลุ่มนิสิตนักศึกษา 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) เป็นนิสิตนักศึกษาที่เห็นว่าชีวิตมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน ความสนใจพวกนี้อยู่ที่วิชาการ รายงานเกรด และความหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไปชีวิตของนักศึกษา กลุ่มนี้ผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุด และสถาบันของตนเองเป็นอย่างมาก

2. กลุ่มก้าวหน้า (Non-Conformist Subculture) เป็นกลุ่มนักศึกษาที่สงสัยและไม่เชื่อในค่านิยมและแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นอยู่ มีความคิดเป็นอิสระของตนเอง มีแนวโน้มที่จะต่อต้านสถาบัน ต้องการสร้างสรรค์สังคมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น ความรู้และความคิดมาจากนอกมหาวิทยาลัย

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) กลุ่มนี้ ไม่สนใจการเรียนและตำรา ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สนใจสังคมและความคิด แต่สนใจในกิจกรรมการกีฬา สันทนาการ และบันเทิง เน้นครึกกับสถาบันในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมดังกล่าว

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) เป็นกลุ่มนักศึกษาที่สนใจเรียนเพื่อให้ตนเองจบประกอบอาชีพได้เป็นหลักสำคัญ ไม่สนใจกับความคิดความอ่านอย่างแท้จริง ไม่สนใจกิจกรรมทุกประเภท ไม่ผูกพันกับสถาบันการศึกษามากนัก

บอตัน และเคนเนต (Bolton and Kannete. 1968 : 183-197) ได้แบ่งผู้เรียนตามผลการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม สรุปได้ 5 แบบ ดังนี้คือ

1. พวกวิชาการ ชอบร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ร่วมทำงานที่ได้รับมอบหมาย ชอบอภิปราย ถกเถียง จากการพูดคุย การอ่านบทความ การอ่านหนังสือพิมพ์ และการติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทางวิชาการอยู่เสมอ

2. พวกที่มีปฏิกิริยาต่อสังคม พวกนี้ไม่ชอบอยู่คนเดียว ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ชอบมีบทบาทในการแสดงออก และรับผิดชอบต่อสังคม

3. พวกชอบอยู่คนเดียว พวกนี้ได้แก่ พวกวิชาการหญิงกับพวกวิชาชีพชาย ชอบศึกษาค้นคว้า รักสงบ สันโดษ ชอบอยู่คนเดียว ความกังวลใจ อาจทำให้พยายามไปหาเพื่อนฝูง และพูดคุยในงานสังคมต่าง ๆ ในขณะที่นักวิชาการพยายามเก็บตัวเอง

4. พวกชอบยุ่งกับคนอื่น ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพหญิง ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ นักวิชาการชายชอบคบหาเพื่อนต่างเพศ นักศึกษาทั่วไปชอบคบเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศและเป็นกลุ่มของเขาเองทั้งชายและหญิง พวกนักศึกษาปีที่ 4 ชอบคบหาสมาคมเพื่อนต่างเพศ

5. พวกกิจกรรมนอกหลักสูตร พวกนี้ชอบร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร และจะช่วยได้มากเสมอ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นจะแตกต่างกันไป เช่น นักวิชาการชาย-หญิง ไม่ค่อยชอบร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

แอสติน (Astin. 1993) ได้ประมวลรายงานเกี่ยวกับนักศึกษามหาวิทยาลัยทุกประเภทตั้งแต่ปี 1966 รวมทั้งสิ้น 250,000 คน แล้วสรุปรวมลักษณะของนักศึกษาเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มวิชาการ (The Scholar) นักศึกษากลุ่มนี้สนใจวิชาการสูง ให้ความสำคัญในตนเอง (Self-Esteem) สูง ตั้งเป้าหมายการศึกษาสูงสุดถึงระดับปริญญาเอก มักจะมีอายุน้อยกว่าเพื่อน ๆ เพราะเริ่มเข้าเรียนเร็ว มักจะได้รับเลือกให้เป็นผู้ทบทวนบทเรียนให้เพื่อนร่วมชั้น รูปแบบการใช้ชีวิตพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำให้เสี่ยงให้แก่ตนเองและหมู่คณะ จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ใช้เพื่อการศึกษาในห้องเรียน การร่วมพูดคุยอภิปรายปัญหาบ้านเมือง ช่วยอาจารย์ทำวิจัย ช่วยกิจกรรมของชมรมนักศึกษา ใช้เวลาศึกษาภาษาต่างประเทศ ส่วนเรื่องที่มีความสัมพันธ์ทางลบ ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการดูรายการโทรทัศน์และความรู้สึกอยากหยุดพักการเรียนหรือลาออกจากวิทยาลัย

2. กลุ่มกิจกรรม (The Social Activist) นักศึกษากลุ่มนี้ให้คำนิยามกับสังคมสูง ชอบเข้าร่วมกิจกรรม กล้าแสดงออกเพื่อพิทักษ์สิทธิของตน ช่วยเหลือสังคมโดยวิธีทางการเมือง มักได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนในองค์กรนักศึกษา รูปแบบการใช้ชีวิตพบว่า มักชอบคุยหรืออภิปรายปัญหา

บ้านเมือง ปัญหาสังคม มักมีส่วนร่วมในการประท้วงในสถาบัน มักเลือกเป็นสมาชิกชมรมวัฒนธรรมหรือชมรมค่ายอาสา

3. กลุ่มศิลปิน (The Artist) นักศึกษากลุ่มนี้สนใจศิลปะ และมีความสามารถพิเศษด้านศิลปะ ชอบสร้างสรรค์งานศิลปะต่าง ๆ เช่น แต่งคำกลอน แสดงละคร ฟ้อนรำ แสดงดนตรี เป็นต้น มักมีประวัติได้รับรางวัลศิลปะหรือร่วมทำหนังสือของโรงเรียน นักศึกษากลุ่มนี้มักไม่สนใจเล่นกีฬา ไม่ค่อยเข้าร่วมกลุ่มอภิปรายปัญหาการเมืองหรือปัญหาสังคม

4. กลุ่มชอบสำราญ (The Hedonist) นักศึกษากลุ่มนี้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายด้วยคะแนนต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีรายงานความประพฤติระหว่างเรียนชั้นมัธยมว่า ไม่ค่อยทำการบ้าน ขาดเรียนบ่อย รูปแบบการใช้ชีวิต ชอบเที่ยวกลางคืน สูบบุหรี่ ดื่มเบียร์ มักไม่สนใจที่จะเรียนต่อในระดับสูง ไม่ชอบเข้าห้องสมุด ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ชอบงานเลี้ยงสังสรรค์ มักร่วมขบวนประท้วงในสถาบัน

5. กลุ่มผู้นำ (The Leader) นักศึกษากลุ่มนี้ได้รับความนิยมนกย่องทั้งในกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ มีความมั่นใจตนเองสูง มีความสามารถในการเป็นผู้นำ การพูดต่อหน้าสาธารณชน เป็นคนเปิดเผย ชอบสังคม ชอบอาสาเป็นตัวแทนในองค์กรนักศึกษา รูปแบบการใช้ชีวิต ยามว่าง ชอบเล่นกีฬา ทำงานในสโมสรนักศึกษา เข้าร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ เป็นกลุ่มที่รายงานว่า ตนเองมีความรู้สึกซึมเศร้า หรืออยากออกนอกวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาประเภทอื่น และมีความพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับขณะเป็นนักศึกษาในระดับสูง

6. กลุ่มชอบรักษาหน้า (The Status Striver) นักศึกษากลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับค่านิยมและเป้าหมายในชีวิตทุกด้าน ชอบแสดงออกว่าตนมีความสามารถ ชอบแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น มักจะมีฐานะทางการเงินดี ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนให้เป็นผู้มีอำนาจ (authority) มักมีส่วนร่วมในการสมทบทุนให้แก่สถาบัน นักศึกษากลุ่มนี้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อเงินทอง อำนาจและการรักษาสถานภาพในสังคม จึงอาจเรียกว่าเป็นกลุ่มวัตถุนิยม (Materialism) รูปแบบการใช้ชีวิต มักจะชอบร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ ดูโทรทัศน์ ไม่ชอบการศึกษาด้วยตนเองในห้องสมุดหรือทบทวนวิชากับเพื่อน ผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

7. กลุ่มไม่ยึดมั่น (The Uncommitted Student) ความคาดหวังของนักศึกษาในกลุ่มนี้ คือเปลี่ยนสาขาวิชาที่เรียน ลาหยุดพักการเรียนชั่วคราว ลาออกจากวิทยาลัย หรือขอโอนย้ายไปวิทยาลัยอื่น บางคนถึงกับมีจุดมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเพื่อน อาจารย์ และสถาบันน้อยมาก ผลการเรียนของนักศึกษากลุ่มนี้อยู่ในระดับปานกลาง แต่รายงานว่าตนเองมักจะส่งงานไม่ทัน รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน แต่สนใจการเรียนภาษาต่างประเทศ และร่วมกิจกรรมกับนักศึกษาต่างชาติ

8. กลุ่มไม่มีรูปแบบ (No Type) นักศึกษาจำนวนประมาณ 38% ของนักศึกษาทั้งหมดไม่สามารถจัดเข้ากับกลุ่มใด ๆ ทั้ง 7 กลุ่มที่กล่าวมาแล้ว นักศึกษากลุ่มนี้มักจะมาจากครอบครัวที่มีระดับการศึกษาและเศรษฐกิจต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ประวัติการเรียนอยู่ในกลุ่มอ่อน มีเป้าหมายในชีวิตต่ำกว่ากลุ่มอื่น ยกเว้นกลุ่มชอบสำราญ (Hedonist) รูปแบบการใช้ชีวิต มักไม่สนใจร่วมกิจกรรม โครงการฝึกผู้นำ หรือทบทวนวิชากับเพื่อน ไม่ชอบพูดคุยกับอาจารย์ ไม่ชอบร่วมประท้วงหรืออภิปรายปัญหาการเมืองและสังคม นักศึกษากลุ่มนี้รายงานว่า ตนเองมีพัฒนาการด้านความรู้ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนในระดับต่ำกว่าเพื่อน ๆ ในชั้น

กลุ่มที่ 4 แบ่งตามพฤติกรรมการเรียน

นอกจากนิสิตนักศึกษาจะมีความสนใจ และความเชื่อต่อชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันแล้ว นิสิตนักศึกษายังมีแบบของการเรียน (Learning Styles) แตกต่างกันอีกด้วย รูปแบบการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นมีแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะได้ยกมากล่าวเฉพาะที่มีการพูดถึงกันเสมอ คือ

ในแนวแรก เป็นแนวของ Bandt ซึ่งแบ่งโดยการรวมเอาทักษะและความสามารถพิเศษเข้าด้วยกัน โดยแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 12 แบบด้วยกัน คือ

1. แบบนักเล่นกลลวงตา (The Illusionist) ตั้งใจเรียน เรียนร่วมกับเพื่อนอย่างดี เตรียมพร้อมสำหรับการเรียน ทำงานอย่างเป็นระเบียบ แต่เมื่อทำจริง ๆ อาจจะได้ไม่มากนัก
2. แบบนักไฟสันติภาพ (The Pacifist) พวกนี้จะรักสงบ ในการเรียนจะคำนึงแนวทางของอุดมคติ ปล่อยใจให้ล่องลอยไปกับสิ่งที่เป็นความฝัน โดยไม่สนใจต่อสิ่งที่เรียน และจดไปอย่างจริงจัง
3. แบบเจ้าความคิด (The Idea Man) พวกนี้จะมีแนวคิดพิเศษเฉพาะของตัว มีอะไรที่จะมาถามท้าทายผู้สอน แต่ไม่ชอบลึกซึ้ง หรือมีข้อมูลมาก ๆ แต่จะเรียนวิชาที่มีลักษณะกว้าง ๆ ได้ดี
4. แบบนักสืบ (The Detective) สนใจในรายละเอียด เก็บข้อมูลไว้อย่างมากมาย งานหนัก แต่ขาดความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และการผสมผสานเนื้อหา
5. แบบนักโทษทางปัญญา (The Cognitive Prisoner) อาศัยความจำ และความระลึกได้ในการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาทางปัญญาได้ดี แต่การนำไปใช้หรือการประยุกต์กับงานเป็นสิ่งที่ลำบากสำหรับคนกลุ่มนี้
6. แบบผู้ชำนาญเฉพาะ (The Technician) พวกนี้ชำนาญ และเก่งในการทำสิ่งต่าง ๆ และมักแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงประดิษฐ์ แต่จะมีปัญหาในเรื่องของปัญญาและความรู้ เขาจะสนใจในเรื่องของประสบการณ์มากกว่าความรู้เดิม

7. แบบโดดเดี่ยว (The Isolationist) มีความสามารถในการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด แต่ขาดการสัมพันธ์หรือเชื่อมต่อ เขาจะสามารถรายงานสิ่งที่นักคิดคนสำคัญคิดได้ดี แต่ไม่สามารถเปรียบเทียบและรวมหัวข้อย่อย

8. แบบนักปรับปรุง (The Revisionist) พวกนี้มีแนวคิดและค่านิยมที่แน่นอน เขาจะศึกษาในวงกว้าง เพื่อนำไปสู่ หรือนำไปสนับสนุนสิ่งที่เขาคิด เขาเชื่อ เขาจะเรียนได้ดีเมื่อมีข้อมูลมาก ๆ ให้เขาพิจารณาตัดสิน คัดเลือก

9. แบบมายา (The Shadow) เป็นประเภทติดตามความรู้อย่างรวดเร็ว รับท่องหนังสือจดไว้ทันที เมื่อเข้าห้องสอบจะรีบสำรวจคำถามเพื่อหาคำตอบก่อนที่จะลืมสิ่งที่เตรียมและจำมา

10. แบบปิดบัง (The Mask) แท้ที่จริงได้ศึกษาและเตรียมการมาดี แต่ปิดบังอำพรางให้คนอื่นเห็นว่าตนเองไม่ได้เตรียมตัวมา แต่เมื่อผลสอบออกมาพวกนี้จะมองหน้าเพื่อนไม่สนิท

11. แบบนักประคิษฐ์ (The Pragmatist) เมื่อผู้สอนกำหนดอะไรมา เขาจะทำได้ดี หรือเดินตามโปรแกรมของตนเองได้ดี แต่ไม่ค่อยท้าทายผู้สอนนัก

12. แบบนักสร้างสรรค์ (The Innovator) เขาสามารถสร้างความรู้ลึกลับคิดส่วนตัวของเขาขึ้นมาได้ และในขณะเดียวกันเขาก็จะลึกลงไปได้ด้วยตัวของเขาเอง

ทั้ง 12 แบบที่กล่าวมาโดยย่อนี้ จะให้เห็นว่าผู้เรียนมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปในบางครั้งอาจจะแยกออกจากกันได้ยาก แต่จะเป็นแนวให้เราเข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้น

สำหรับการแบ่งประเภทของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย มีนักการศึกษาได้แบ่งไว้หลายท่าน ดังนี้

สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (2514 : 183 - 184) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาไทยออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทมาเรียนเพื่อหาความรู้อย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม สังคมภายนอก เป็นพวกนอนหนังสือ

2. ประเภทมาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้จะต่างจากพวกแรก เขาจะศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสภาพสังคม ใช้เวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวความคิดใหม่ พวกนี้เป็นพวกที่ได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่ง พยายามหาความรู้ใหม่ แสดงออกซึ่งความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ พวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นปัญญาชน ถ้าได้รับการเอาใจใส่จากอาจารย์ช่วยชี้แนะแนวทาง ให้ข้อคิดที่ถูกต้อง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของพวกนี้ จะทำให้กลุ่มนี้ขึ้นนำกลุ่มอื่น ๆ ได้ เพราะถือว่าเป็นกลุ่มก้าวหน้าหรือกลุ่มปฏิกริยา

เตือนใจ ชิวภักดี (2516 : 110 - 111) ได้จัดแยกประเภทนักศึกษาไทยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. นักศึกษาที่ต้องมาเรียนเพราะความจำเป็น ได้แก่ พวกที่เข้ามาหาวิทยาลัยโดยสิ้นความรู้สึกของตนเอง ซึ่งอาจเป็นพวกถูกบังคับ ถูกกดดันจากญาติพี่น้องบังคับให้เรียนในคณะที่ไม่ชอบ เช่น เป็นคณะที่หางานทำได้ง่าย เคยเป็นที่เรียนของพ่อแม่ เป็นต้น นักศึกษาของไทยส่วนมากต้องพึ่งเงินค่าใช้จ่ายจากการศึกษาจากผู้ปกครอง จะไม่ทำงานขณะที่เรียน เมื่อเข้าได้แล้วจะไม่ชอบเรียนในคณะที่ไม่ชอบ นักศึกษาประเภทนี้บางครั้งก่อให้เกิดปัญหาในมหาวิทยาลัย คือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ขี้บ่น ขี้บ่น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เกิดการเรียนรู้

2. นักศึกษาที่ต้องการเข้ามาเรียน ได้แก่ พวกที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในคณะที่ชอบและสอบเข้าได้ หรือผู้ที่สอบเข้าเรียนในคณะที่ไม่ชอบ แต่มีความต้องการที่จะเรียน นักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจะตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามข้อบังคับที่ทางมหาวิทยาลัยวางไว้ และมีความกระตือรือร้นในการศึกษา เพราะมีแรงจูงใจ คือต้องการที่จะได้ปริญญาบัตร

เลิศพร ภาระสกุล (2516 : 2 - 4) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในสถาบันการศึกษาไทยว่า มีอิทธิพลมากในเรื่องค่านิยม รักความสะดวกสบาย รักความสนุก ไม่เคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้อาจเรียกได้ว่าเป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาธรรม แสดงออกให้เห็นโดยการที่นักศึกษาไทยไม่ค่อยหมกหมุ่นในการศึกษาคำรา หรือซักถามอาจารย์ เพื่อน หรืออภิปรายในเรื่องวิชาการ หรือจับกลุ่มค้นคว้าทดลอง ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ส่วนใหญ่จะเที่ยวเตร่ หาความสนุกสนานจากการซื้อของ ดูภาพยนตร์ แข่งขันกีฬา เดินร่ำ แม้ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้ามาใหม่ จะมีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ ก็จะถูกระบบอาวุโส ประเพณีกดขี่บังคับในทางที่ผิด โดยอำนาจของรุ่นพี่ไม่ให้รุ่นน้องแสดงออกถึงความเด่นทางวิชาการ

ทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) ได้เสนอลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยจำแนกตามชั้นปีได้ดังนี้

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาพวกนี้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจการศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเอง (Self-Understanding) เข้าใจในปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน แสวงหาฐานะส่วนตัว มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อน และชอบรวมอยู่ในกลุ่ม เป็นผู้มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนักศึกษาพวกนี้ ในการเข้าไปศึกษาในมหาวิทยาลัย ก็มีความรู้สึกกระคนกัน ระหว่างความกลัว และความตื่นเต้น พวกนี้จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาพวกนี้ จะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย แต่บางกรณีนักศึกษาก็มีแต่ความเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเอาใจใส่ จนกระทั่งเกิดความรู้สึกขึ้นเองว่า ตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นทางออกของนักศึกษาเหล่านี้ก็คือ การริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมา จนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้น (Peer Culture)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 อันเนื่องมาจากเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิมนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ในลักษณะที่สูงมาก สำหรับในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ด้วยกันเอง จะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือมีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายกัน และทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คือความพอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์ มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรงเช่นเคย

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาพวกนี้มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เขาจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของนักศึกษา (Student Culture) รวมทั้งไม่ยอมรับ ระเบียบ ประเพณีของนักศึกษาด้วยตนเอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสนใจเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

สำหรับข้อสังเกตที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้น จะพบว่าเป็นได้ทั้งมิตรและศัตรูกัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 นั้นมักจะเป็นเพื่อนฝูงกันก็ต่อเมื่อเรียนวิชาที่เหมือน ๆ กัน และอยู่ในชั้นเดียวกันเท่านั้น อย่างไรก็ตามนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ และไม่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งต่อกันและกัน

ถ้าจะกล่าวถึงนักศึกษาในภาพรวม (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2524 : 8 - 9) คือ ไม่แบ่งตามระดับชั้นปีแล้วสามารถจำแนกนักศึกษาตามลักษณะธรรมชาติได้ 2 ประการ คือ

1. แบ่งตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

- 1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง และฐานะดี

- 1.2 นักศึกษาครู ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

- 1.3 นักศึกษาเกษตร ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

2. แบ่งตามพื้นฐานทางจิตวิทยา

2.1 การพัฒนาทางด้านร่างกายของนักศึกษาในระดับนี้ จะมีความพร้อมช่วยเหลือตัวเองได้

2.2 ด้านจิตใจ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น แต่การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยในการแสดงออกมากนัก นอกจากนี้ นักศึกษาระดับนี้จะชอบการมีส่วนร่วม มีแรงจูงใจสูงและอุดมคติสูง

2.3 ด้านสติปัญญา มีสติปัญญาลด และปานกลาง ส่วนนักศึกษา ครุมีสติปัญญา ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่

2.4 พัฒนาการทางด้านสังคม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน

2.5 ด้านบุคลิกภาพ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาค เช่น ชาวใต้มักมีความกล้า เป็นต้น นอกจากนั้น นักศึกษาระดับนี้มักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม

2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยม และมักจะมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

อนุช อาภาภิรมย์ (2526 : 18) ได้กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัยว่า แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. พวกไม่เอาไหน เรียนหนังสือไปวัน ๆ พอให้ได้ปริญญา ไม่ได้มีความสนใจต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ใช้ชีวิตอย่างเรื่อยเฉื่อย มีมากถึงร้อยละ 80

2. พวกทำแต่กิจกรรม ชอบจัดงานฟุ้งเฟ้อ และรักษาประเพณีอันส่งเสริมฐานะของตนเองให้ดูสำคัญขึ้น ไม่ค่อยสนใจในการเรียน มีประมาณร้อยละ 10

3. พวกร่อนวิชา ไม่ค่อยพอใจในสิ่งต่าง ๆ อยู่เนืองนิจ ชอบคิดค้นและเสนอทฤษฎีต่าง ๆ ชอบแสดงออกในทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีแรงศรัทธาที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้หลุดพ้นจากการเอารัดเอาเปรียบ และรักษาความยุติธรรมต่าง ๆ มีประมาณ ร้อยละ 10

นอกจากนี้นักศึกษายังมีลักษณะพิเศษ คือ ความกระตือรือร้น และสนใจในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เขาสนใจที่จะเห็นสภาพความไม่ถูกต้อง หรือความไม่ยุติธรรมในสังคม ชีวิตของเขาเป็นอิสระที่จะคิดและแสดงออก ดังนั้นจึงทนไม่ได้ที่จะเห็นความผิดพลาดของผู้ใหญ่ และมีการดำเนินการแก้ไขที่กล้าช้า สภาพความขัดแย้ง และข้อบกพร่องในสังคมที่เขาเห็น ทำให้บิบบั๊นจิตใจ และเป็นแรงกระตุ้น ทำให้อยากต่อสู้เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้อง ธรรมชาติของเขาก็คือ สนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสังคม เขามักคิดว่าเขาเรียนแล้ว เขาจะทำอะไรให้แก่สังคมบ้าง นอกจากนี้เขามีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ อันกระทบกระเทือนภารกิจ และการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะเขาคิดว่าเขามีส่วนสำคัญในการที่จะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถให้เหตุผลที่สอดคล้อง และตรงต่อความเป็นจริงแก่มหาวิทยาลัยได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้กล่าวถึงผลงานวิจัยสภาพนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของอเมริกา มีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพนิสิตนักศึกษาของไทยปัจจุบัน โดยอ้างการวิจัยของ คอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1968) เกี่ยวกับลักษณะนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ดังนี้

1. ปีที่ 1 นักศึกษารู้สึกสนใจ ตื่นเต้นต่อทุก ๆ สิ่งที่อยู่รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในห้องเรียน ในมหาวิทยาลัยเขายากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนม และเชื่อฟังคำสั่งของอาจารย์
2. ปีที่ 2 เขาไม่ใคร่พอใจครู อาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น
3. ปีที่ 3 เขามักสงบเงียบ ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ ของเขามากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัย และต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมพอที่จะเป็นคู่รัก
4. ปีที่ 4 เขาจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะยุ่งเกี่ยวกับงาน การศึกษา และความก้าวหน้าในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการสำรวจแนวบทบาทของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

พรชูลี คุณากร (Pornchulee Gunanukorn. 1980 : 104 - 105) ได้ศึกษาวิจัยถึงลักษณะของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่าลักษณะโดยทั่วไปจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุแรกเข้าเรียนอยู่ระหว่าง 18-19 ปี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว เป็นนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่แบบสหศึกษา เคยเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมาก่อน ก่อนเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาเคยได้รับการแนะแนว หรือได้รับการเตรียมตัวให้เข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี ชอบอ่านนวนิยาย เมื่อเรียนสำเร็จจากโรงเรียนมัธยมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในทันที มีความสนใจในกิจกรรม ศาสนา การเมือง สถานศึกษา กีฬา ในด้านการเป็นผู้มีวัฒนธรรมนั้น นักศึกษาไทยเป็นคนเสียสละ มีจิตใจอยากปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น เป็นคนรักษาค่านิยมดั้งเดิม แต่ไม่เชื่อในเรื่องเก่า ๆ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526 : 1 - 13) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยแบ่งรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยออกเป็น 7 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรม รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้คือให้ความสนใจ และชอบใช้ชีวิตอยู่กับกิจกรรมในทางสนุกสนาน บันเทิง ที่เน้นในเรื่องของความรู้สึก อารมณ์ และความพอใจของตนเองและของเพื่อนเป็นหลัก เช่น ประชุมเชียร์ เล่นกีฬา

2. กลุ่มก้าวหน้า รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้ ให้ความสนใจและชอบใช้ชีวิตรวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมที่สัมพันธ์กับปัญหา ความยุติธรรม ความได้เปรียบ เสียเปรียบ และความถูกต้องเหมาะสมของระบบเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ และสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิและความถูกต้องในสังคม

3. กลุ่มเก็บตัว รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้มีลักษณะสันโดษ ชอบอยู่คนเดียว เก็บตัว ไม่อยากเข้าสมาคมหรือสังสรรค์กับเพื่อนฝูง แก้ปัญหาและทำงานด้วยตัวคนเดียวเป็นหลัก

4. กลุ่มสมาคม รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้ให้ความสนใจสัมพันธ์กับเพื่อน การสมาคม การสังสรรค์ สนุกสนานมากกว่ากิจกรรมด้านอื่น ๆ เวลาว่างของคนกลุ่มนี้คือ การนัดเพื่อนไปสนุกสนาน เฮฮาตามบ้าน หรือร้านพิเศษของตน

5. กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับสังคมและเห็นปัญหาของผู้เสียเปรียบในสังคม และพร้อมที่จะเสียสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมที่จะช่วยเหลือคนเหล่านั้น ในลักษณะของการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การไปสอนหนังสือในสลัม การบริจาคโลหิต ถ่ายอาสาสมัคร เป็นต้น

6. กลุ่มวิชาการ รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับวิชาการและความรู้สึกในเนื้อหา พร้อมที่จะศึกษาตามที่อาจารย์บอกและอาจารย์แนะเพิ่มเติม ห้องสมุดเป็นแหล่งสำราญของคนกลุ่มนี้ เข้าสอบด้วยความพร้อม และพอใจที่จะให้ผลการสอบออกมาดี เพื่ออนาคตทางการศึกษาที่สูงขึ้นไป

7. กลุ่มวิชาชีพ รูปแบบของนิสิตในกลุ่มนี้มีเป้าหมายเพื่อจบออกไปประกอบอาชีพเป็นหลัก จึงสนใจเรียนเพื่อให้สอบได้เป็นหลักและจะสนใจพิเศษเฉพาะวิชาที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพ ถ้าเป็นไปได้จะพยายามจบให้เร็วที่สุดก่อน 4 ปีได้ยิ่งดี

จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิต โดยแบ่งกลุ่มตามลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และทำการศึกษาเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี หลักสูตร สาขาวิชา อาชีพบิดา และคณะที่ศึกษาผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้าสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มที่นิสิตมีลักษณะการใช้ชีวิตน้อยคือกลุ่มเก็บตัว
2. จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม พบว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงคือกลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการกับกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรมกับกลุ่มสมาคม กลุ่มที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย คือกลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มสมาคม กลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสมาคมกับกลุ่มวิชาการ
3. นิสิตหญิงมีการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์สูงกว่านิสิตชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มเก็บตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
5. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน พบว่ามีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
6. นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรต่างกันพบว่ามีความการใช้ชีวิตในกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
7. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน พบว่ามีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
8. นิสิตที่มีบิดาประกอบอาชีพต่างกัน พบว่ามีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มสมาคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
9. นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน พบว่ามีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สะอาด โสมะบุตร (2528 : 152-153) ได้สำรวจแนวบทบาทของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล โดยแบ่งแนวบทบาทของนักศึกษาออกเป็น 8 บทบาท ได้แก่

1. แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต
2. แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา
3. แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่

4. แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์
 5. แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ
 6. แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม
 7. แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี
 8. แนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง
- ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่สูงสุด รองลงมาคือแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต และมีการรับรู้แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีต่ำที่สุด

2. นักศึกษาพยาบาลต่างสังกัดกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

3. นักศึกษาพยาบาลต่างระดับชั้นปี มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ และแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมแตกต่างกัน

4. นักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลต่างสถานที่ตั้ง มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ให้เกิดประโยชน์ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

หัสตินทร์ เชาวนปรีชา (2528 : 99 - 101) ได้ทำการสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในวิทยาลัยครู พบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยครู มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงสุด รองลงมา ได้แก่ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และมีการรับรู้ตามแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีต่ำที่สุด
2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญา และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน
3. นักศึกษาต่างระดับชั้นปี มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

4. นักศึกษาต่างที่พักอาศัย มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ และแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีแตกต่างกัน

5. นักศึกษาต่างกลุ่มวิทยาลัยครู มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบัน อุดมศึกษาอย่างเต็มที่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้แตกต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติ ปัญญา แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ และแนวบทบาทที่ทำพอเป็น พิธีแตกต่างกัน

สุชาดา มัคโอดี (2528 : 57-58) ได้สำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการ ประกอบอาชีพสูงสุด รองลงมาได้แก่ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา และมีการรับรู้ตาม แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีต่ำที่สุด

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาท ในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำ กิจกรรมในสถาบันไปใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาท นักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

3. นักศึกษาต่างคณะวิชา มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน

4. นักศึกษาต่างภูมิภาคเดิม มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศึกษิต และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

6. นักศึกษาต่างสถานที่พักอาศัย มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็น ศึกษิต แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

พรพนา อรรถนโรจน์ (2528 : 148 - 153) ได้ทำการสำรวจแนวบทบาทนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระบบจำกัดรับ พบว่า

1. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกัดรับ มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ที่สุด รองลงมาคือ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา และมีการรับรู้ตามแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีต่ำที่สุด

2. นิสิตนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันมาใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

3. นิสิตนักศึกษาต่างสถานที่พักอาศัย มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

4. นิสิตนักศึกษาต่างระดับชั้นปี มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองแตกต่างกัน

5. นิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ และแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพแตกต่างกัน

6. นิสิตนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีแตกต่างกัน

อรนพ นวกิจบำรุง (2528 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เพื่อเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษา โดยจำแนกตาม เพศ ประเภทวิชา สถานที่พักอาศัย และภูมิลำเนาเดิม พบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด รองลงมาได้แก่ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และการรับรู้ตามแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธีต่ำที่สุด

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมใน

สถาบันมาใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทนักบรรณรักษ์ทางการเมืองแตกต่างกัน

3. นักศึกษาต่างประเทศวิชา มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการนำเสนอประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทนักบรรณรักษ์ทางการเมืองแตกต่างกัน

4. นักศึกษาต่างประเทศที่พักอาศัย มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการนำเสนอประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทนักบรรณรักษ์ทางการเมืองแตกต่างกัน

5. นักศึกษาต่างภูมิลำเนาเดิม มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการนำเสนอประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม แนวบทบาทนักบรรณรักษ์ทางการเมืองแตกต่างกัน

วาสนา เจือทอง (2531 : 27-28) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง รูปแบบการใช้ชีวิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้แบ่งลักษณะของนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มวิชาการ บุคคลพวกนี้สนใจศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง ต้องการมีผลการเรียนดี เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป ทุ่มเทเวลาในการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เชื่อในสิ่งที่ผ่านการไต่ตรองและมีเหตุผลทางวิชาการ

2. กลุ่มวิชาชีพ มุ่งความสนใจที่การฝึกทักษะทางวิชาชีพมากกว่าวิชาการ ชอบเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี สนใจวิชาหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิชาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพของตน

3. กลุ่มก้าวหน้า เป็นพวกที่มีแนวความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความสนใจกว้างขวาง นอกเหนือจากวิชาชีพของตน ชอบค้นคว้าด้วยตนเอง ชอบศึกษาปัญหาสังคม มักใช้เวลาว่างในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม

4. กลุ่มกิจกรรม เป็นพวกที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรในฐานะผู้นำผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงาน บุคลิกภาพและความรอบรู้อื่น ๆ มากกว่าเพื่อให้ได้สาระทางวิชาการหรือวิชาชีพ

5. กลุ่มสมาคม สนใจกิจกรรมในสถาบันที่สนุกสนานเพลิดเพลิน มากกว่ากิจกรรมลักษณะอื่น สนใจงานสังคม รักสนุก มีเพื่อนมาก ชอบสนุกสนานในกลุ่มเพื่อน ไม่ชอบอยู่คนเดียว ไม่ใคร่สนใจวิชาการและวิชาชีพเท่าใดนัก

6. กลุ่มเก็บตัว บุคคลพวกนี้ไม่สนใจกิจกรรมและสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ในสถาบันไม่มุ่งมั่นในการเรียน การฝึกทักษะทางวิชาชีพหรือการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ทำไปเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องทำ ชอบอยู่คนเดียวเงียบ ๆ ไม่สนใจใครไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรืออาจารย์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการใช้ชีวิต 5 รูปแบบ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ กลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มกิจกรรม ส่วนรูปแบบการใช้ชีวิตกลุ่มเก็บตัวมีอยู่ในระดับต่ำ

2. นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนา อาชีพของบิดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีรูปแบบการใช้ชีวิต บางกลุ่มแตกต่างกัน

3. รูปแบบการใช้ชีวิตทั้ง 6 รูปแบบ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยรูปแบบการใช้ชีวิตกลุ่มวิชาการและกลุ่มวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันสูงสุดในเชิงนิมาน และรูปแบบการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับกลุ่มเก็บตัว

1.3 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต

นิวแมน (Newman. 1971 : 3173 - A) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพด้านธุรกิจ กับแบบวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาชายปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัยโอริกอน โดยการจำแนกวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาตามประเภทของ คลาก และ โทร (Clark and Trow) ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา และวัดการเลือกอาชีพด้านธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบการอาชีพ รับรู้การเลือกอาชีพด้านธุรกิจสูงกว่า นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยทางวิชาการ และแบบที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ

2. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบวิชาการ รับรู้เรื่องการเลือกอาชีพด้านธุรกิจสูงกว่า นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติในความคิดรวบยอด 11 อย่าง

3. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบชีวิตมหาวิทยาลัย รับรู้เรื่องการเลือกอาชีพด้านธุรกิจ สูงกว่านักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ ในความคิดรวบยอด 7 อย่าง

4. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไม่ได้แสดงทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพอย่างเด่นชัด ตามการแบ่งของคลาก และโทร (Clark and Trow) เรียงลำดับจากน้อยที่สุด ไปหามากที่สุด ตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ การรับรู้ปรากฏชัดเพียง 2 กลุ่ม และใน 2 ตำแหน่ง คือ นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยทางวิชาการรับรู้ในทางมากกว่า และนักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบที่ผิดแผกไปจาก

เกณฑ์ปกติรับรู้ไปในทางน้อยที่สุด ส่วนนักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยทางวิชาการ และแบบชีวิตมหาวิทยาลัยมีการรับรู้ที่เหลื่อมล้ำกันบางส่วน

โอซากิ (Ozaki. 1972 : 3699-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา กับค่านิยมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 3 แห่ง ในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาค่านิยมของนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาเอก โดยใช้ Allport - Vernon - Lindzey Study of Values เป็นเครื่องมือในการวัด และศึกษาวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาแบ่งตามประเภทของ คลาก และโทร (Clark and Trow) โดยใช้แบบสอบถามวัดวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา และวัด ความพึงพอใจต่อสถาบัน การบริหาร และสาขาวิชาเอก โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษากลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 105 คน ของแต่ละสถาบัน คือ วิทยาลัยจอร์เจียใต้ วิทยาลัยจอร์เจียตะวันตก และมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิชาเอกชีววิทยาในทุกสถาบัน ถ้าไม่คำนึงถึงในเรื่องวัฒนธรรมย่อย ของนักศึกษามีความพอใจในวิชาเอกทางชีววิทยามากกว่านักศึกษาที่อยู่ในวิชาเอกบริหารธุรกิจ หรือสังคมวิทยา
2. วัฒนธรรมย่อยแบบวิชาการ และแบบที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ มีแนวโน้ม ด้านศิลปะสูงกว่า นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบอาชีพ และแบบชีวิตมหาวิทยาลัย
3. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบวิชาการ แสดงความพึงพอใจสูงต่ออาจารย์ ของมหาวิทยาลัย และวิชาเอกมากกว่านักศึกษาในกลุ่มอื่น
4. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบการอาชีพ และแบบชีวิตมหาวิทยาลัย มีความ พึงพอใจสูงต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยมากกว่าแบบวิชาการ และแบบที่ผิดแผกไปจาก เกณฑ์ปกติ
5. ในวัฒนธรรมย่อยแบบการอาชีพ นักศึกษาวิชาเอกบริหารธุรกิจมีแนวโน้มทาง การเมืองสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกชีววิทยา และสังคมวิทยา
6. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ ในวิทยาลัยจอร์เจียใต้และมหาวิทยาลัยจอร์เจีย มีแนวโน้มสังคมมากกว่านักศึกษาในวิทยาลัยจอร์เจียตะวันตก
7. ความเชี่ยวชาญของนักศึกษาในวิชาเอกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นถึง ความแตกต่างของค่านิยมด้วย

ฮันเซนสัน (Hutchenson. 1973 : 702 - A) ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ ของนักศึกษา ตามการแบ่งวัฒนธรรมย่อย ของคลาก และโทร (Clark and Trow) ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไซลาคูล จำนวน 646 คน

โดยให้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีจัดตนเองให้อยู่ในวัฒนธรรมย่อยแบบใดแบบหนึ่ง ตามทฤษฎีของคลากและโทร (Clark and Trow) กลุ่มที่ 2 เป็นนักศึกษา จำนวน 976 คน และให้จัดตัวเองอยู่ในวัฒนธรรมใด จุดมุ่งหมายเพื่อดูว่า นักศึกษาในวัฒนธรรมเดียวกัน จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในวัฒนธรรมเดียวกันหรือต่างกัน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาวัฒนธรรมย่อยแบบชีวิตมหาวิทยาลัยและแบบที่ผัดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ จะเลือกเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกัน หากเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบชีวิตมหาวิทยาลัย และแบบที่ผัดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ พบว่าวัฒนธรรมย่อยแบบที่ผัดแผกไปจากเกณฑ์ปกติเลือกเพื่อนตามใจตนเองและมีความเข้มข้นมากกว่า แบบชีวิตมหาวิทยาลัย

ตูมาเจียน (Toomajian. 1974 : 3473 - A) ศึกษา “การรับรู้อิทธิพลของอาจารย์ต่อนักศึกษาด้านแนวโน้มทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะสามภาควิชาของมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้อิทธิพลของอาจารย์ต่อบทบาทของนักศึกษาทางการเมือง โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 354 ชุด เก็บข้อมูลกับนักศึกษาในภาควิชาเศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ทศนคติและแนวโน้มของนักศึกษา แตกต่างกันตามวิชาเอก
2. อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ไม่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มทางการเมืองของนักศึกษา
3. ปริมาณการรับรู้แนวโน้มทางการเมืองของนักศึกษา ผันแปรตามแนวโน้มของวัฒนธรรมย่อยของอาจารย์
4. ปริมาณการรับรู้แนวโน้มทางการเมืองของนักศึกษา ผันแปรตามแนวโน้มของวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาบางกลุ่ม
5. อาจารย์ในวัฒนธรรมบางกลุ่มมีผลกระทบอย่างมาก ต่อนักศึกษาในบางวัฒนธรรม และอิทธิพลของอาจารย์ผันแปรตามแนวโน้มของวัฒนธรรมย่อยของทั้งนักศึกษาและอาจารย์

เคนเนดี (Kennedy. 1976 : 7236 - A) ศึกษา “วัฒนธรรมย่อยของนักศึกษากับการรับรู้เกี่ยวกับงานบริการนักศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่องานบริการนักศึกษา กับลักษณะวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ชุดแรกถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาแบ่งตามประเภทของคลากและโทร (Clark and Trow) ชุดที่สองถามเกี่ยวกับการรับรู้งานบริการนักศึกษามีทั้งหมด 48 ข้อคำถาม โดยเก็บข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย จำนวน 335 คน ของมหาวิทยาลัยไอโฮไอ ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัฒนธรรมย่อย ของนักศึกษา กับตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพ แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัฒนธรรมย่อยกับวิทยาลัยที่นักศึกษาลงทะเบียน ซึ่งนักศึกษามีแนวโน้มแตกต่างกัน

2. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบยึดมั่นในสถาบัน รับรู้เรื่องการบริการนักศึกษามากที่สุด นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบเก็บตัว และไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงรับรู้และให้ความสำคัญน้อยที่สุด

3. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบปรากฏตน และแบบนักศึกษาที่เปลี่ยนแปลงใช้บริการบ่อยครั้ง นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบแปลกแยกทั่วไป แบบแปลกแยกจากสังคม และแบบวิชาชีพที่ผูกพันกับประเพณีดั้งเดิม มีแนวโน้มในการใช้บริการน้อย

4. นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบยึดมั่นในสถาบัน และแบบอารมณ์ไม่สอดคล้องกับสติปัญญา ประเมินว่าพอใจในการบริการที่ได้รับในระดับสูง แต่นักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยแบบแปลกแยกทั่วไป แบบอ่อนไหวในสังคม แบบเก็บตัว และไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ประเมินในระดับต่ำ

วี (Viehe. 1978 : 5852 - A) ศึกษา เรื่อง “การศึกษาตัวกำหนดสภาพแวดล้อม และผลของนักศึกษาในวัฒนธรรมย่อยที่อยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย” จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของแบบวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา กับโครงสร้างของหอพัก โปรแกรมการศึกษาที่จัดในหอพัก และผลผลิตทางวิชาการของนักศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่างของมหาวิทยาลัยโคโลราโดในหน้าที่พักอยู่หอพักจำนวนหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างของหอพัก มีความสัมพันธ์กับแบบวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา
2. โปรแกรมการศึกษาที่จัดในหอพัก มีความสัมพันธ์กับแบบวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา และพบความแปรปรวน 40% ในสเกลย่อยของสเกลวัดสิ่งแวดล้อมในหอพักของวิทยาลัย

จากข้อมูลความแปรปรวนในเรื่องเกรด พบว่าผลผลิตทางวิชาการของนักศึกษา มีความเกี่ยวเนื่องกับความสนใจทางวิชาการในสภาพแวดล้อมของหอพัก และปริมาณการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหอพัก

ฟาร์เรล (Farrel. 1979 : 118 - A) ศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาและจุดมุ่งหมายของสถาบัน : วิเคราะห์ระยะยาว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มนักศึกษาในการจัดตนเองอยู่ในกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ สัมพันธ์กับบทบาทของนักศึกษา โดยศึกษาในช่วงเวลา 3 ปี เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของจุดมุ่งหมายและบทบาทของนักศึกษา การแบ่ง

บทบาทของนักศึกษา ใช้หลักเกณฑ์ของก๊อตเทียบ และฮอดกินส์ (Gottlieb and Hodgkins) เก็บข้อมูลกับนักศึกษามหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย จำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาชายกลุ่มวิชาชีพจะเป็นผู้แสดงออกเกินขอบเขต และในขณะเดียวกันนักศึกษาหญิงกลุ่มวิชาการ มีการแสดงออกเกินขอบเขต เช่นเดียวกับนักศึกษาชายกลุ่มวิชาชีพ นักศึกษาในกลุ่มสังคมจะมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงมาก กลุ่มวิชาการจะมีเขาวนปัญญาสูง กลุ่มวิชาชีพจะเป็นกลุ่มที่มีความต่อต้านสูง นักศึกษาจะเน้นสถาบันและตัวเองพร้อมกัน นักศึกษาส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบัน ซึ่งจะมีผลสะท้อนกลับ คือการเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ การเข้าสังคมและการพัฒนาตนเอง

2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต

2.1 เอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแสดงให้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้เรียน และเป็นเรื่องที่มีความสนใจอย่างมากในวงการศึกษ โดยนักการศึกษาทั้งหลายถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อที่จะตอบปัญหาในเรื่องความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน พร้อมทั้งประยุกต์ความรู้ที่ได้ไปใช้ช่วยเหลือและป้องกันปัญหาที่มีผลต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด คาร์โรล (วัลธนา ดันติสุนทร. 2532 ; อ้างอิงมาจาก Carroll. 1971) อันจะเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับการเรียน ซึ่งได้ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้ (อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. 2530 : 3)

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป (Published Achievement test)
2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาที่ยาวนาน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อเล็กซานเดอร์ และซิมมอนด์ (วาสนา เจือทอง. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Alexander and Simmon. 1975) ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฟังก์ชันของ

องค์ประกอบลักษณะส่วนบุคคล องค์ประกอบด้านสถานศึกษา องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน องค์ประกอบของอิทธิพลภายนอกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถอธิบายได้

สุรัตน์ อังกูรวิโรจน์ (2532 : 4 - 6) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม ทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่าง ๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมายของการศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อัตมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อย ๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อย ๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อัตมโนทัศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยรุ่น สถานภาพทางสังคมมีต่อนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอนยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย หหมดกำลังใจเรียน ซึ่งทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จ

สูงขึ้น เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

7. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือก หรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ความสนใจของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณ และอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายาม นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

8. องค์กรประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เด็กจนโต เด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไร จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงไร มีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

9. กระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายขององค์ประกอบ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเอง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าระดับใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อครูอาจารย์ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 11 - 40) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียน จำแนกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้
 - 1.1 ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพร่างกาย
 - 1.2 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดา
 - 1.3 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน
 - 1.4 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับครู
 - 1.5 ปัญหาส่วนตัวด้านการปรับตัว
 - 1.6 ปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
2. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระบบ คือ

- 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
- 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน
 - 3.1 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - 3.2 ด้านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.3 ด้านที่อยู่อาศัย
 - 3.4 ด้านความคาดหวังของบิดามารดา
4. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะมีหลายประการ กล่าวคือ มิใช่ขึ้นอยู่กับเฉพาะองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คมเพชร นัตรสุภกุล (2515 : 84) ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรม ในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นป.กศ.ปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทางด้านการปรับตัว มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

สุจินต์ ยมศรีเคน (2536 : 152) ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535 ซึ่งศึกษานักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 9,608 คน หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ และหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาด้านสังคมต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดจากนักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตร ได้เข้ามาอยู่ในสังคมเดียวกัน รูปแบบของสังคมไม่แตกต่างกัน จึงมีปัญหาคือเผชิญกับปัญหาทางสังคมใกล้เคียงกัน

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 9) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญาความสามารถของสมองร้อยละ 50 - 60 ขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 30 - 40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมอื่น ร้อยละ 10 - 15 นอกจากนี้

แมกเคลแลนด์ (McClelland. 1963 : 2339) ได้ศึกษาตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ แรงจูงใจ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและความสนใจเบื้องต้น ผลปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 กับผลการเรียนมีค่าสูงและเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลาสแมน และมินิยามิโนฟ (วิริยา สุขวงศ์. 2531 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Glassman & Miniaminov. 1981 : 356 - 357) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยม จำนวน 1,200 คน พบว่า ทักษะคิดของนักเรียนจะมีผลโดยตรงต่อผลการเรียน ครูผู้สอนจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการเรียนของนักเรียน ครูผู้สอนจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อทักษะคิดของนักเรียน สภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปของสถาบันจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อครู และทักษะคิดของนักเรียน แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อผลการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พอสรุปได้ว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความวิตกกังวลน้อย มีการปรับตัวทางอารมณ์ สามารถควบคุมตนเองได้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา แต่บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูง มีความรู้สึกลึก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต ผู้วิจัยคิดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะสามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตได้

2.2 เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ความหมายของทัศนคติ (Attitude)

คำว่า ทัศนคติ (Attitude) เป็นนามธรรมที่เกี่ยวพันกับความนึกคิดและความเชื่ออยู่ในลักษณะของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะแฝงอยู่ภายในตัวบุคคลในสภาพที่พร้อมจะตอบโต้ต่อสิ่งเร้า พฤติกรรมการตอบโต้นี้อาจแสดงในรูปของ

ความคิดเห็นหรือรูปอื่นในทิศทางบวกหรือลบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อและประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล

อนเนกกุล กริแสง (2526 : 196 - 202) กล่าวว่า ทักษคติเกิดจากการเรียนรู้ ทักษคติคือวัตถุที่หมายอย่างใดอย่างหนึ่งมีรากฐานมาจากผลรวมของประสบการณ์ที่เกี่ยวกับสิ่งนั้นที่เป็นประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อม ซึ่งได้รับถ่ายทอดจากผู้อื่นเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และบุคคลสำคัญ

อะแนสตาสี (Anastasi. 1976 : 3) ให้คำนิยามของทักษะคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ทักษคติไม่สามารถเห็นได้โดยตรง แต่สามารถสรุปพาดพิง (infer) จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา

กู๊ด (Good. 1973 : 43) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะคติว่า เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ต่อสถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งของ

เชดสคัลด์ โฆวสันธุ์ (2528 : 38) สรุปว่า ทักษคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทางทิศใดทิศหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสับสนหรือคัดค้านก็ได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทักษะคติจะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

เดโซ สวานานนท์ (2512 : 28) ให้ความหมายว่า ทักษคติเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นทักษะคติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในหน้าที่การงานหรืออาชีพของตน

ออลพอร์ด (Freedman. 1960 : 246 ; citing Allport. n.d.) ได้ให้ความหมายเจตคติ หมายถึง สภาวะทางจิตและสภาวะทางประสาทที่ทำให้เกิดมีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับเคส และครูฟีลด์ (Mathur 1964 : 336 ; citing Krech and Crufield. n.d.) ได้กล่าวถึงทักษะคติว่าเป็นลักษณะอันมั่นคงทนทานซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ อารมณ์ การรับรู้ และกระบวนการทางสติปัญญาในอันที่จะแสดงท่าทีต่องานที่บุคคลกระทำ สำหรับเซกคอร์ดและแบล็กแมน (Secord and Blackman 1964 : 100) ได้ให้ความหมายของเจตคติ หมายถึง สภาวะทางจิตหรืออารมณ์ซึ่งซับซ้อนมาก ไม่สามารถวัดโดยตรงแต่สามารถวัดได้ใน

รูปความคิดเห็นหรือการแสดงออกโดยสื่อทางภาษา ส่วนฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 480) ได้ให้ความหมายทัศนคติแตกต่างไปคือหมายถึงพฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งของ ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ใด ๆ ในทางเข้าหาหรือเบนห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในทางเอนเอียงไปในลักษณะเดิมเมื่อพบกับสิ่งดังกล่าวนั้นอีก ซึ่งสอดคล้องกับเชอร์ริฟ และเชอร์ริฟ (ปราวน์ รามสูต. 2528 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Sherif and Sherif. n.d.) ที่ได้ให้ความหมายทัศนคติ หมายถึงความรู้ ความเห็นและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ และตรงกันกับมูนท์ (ปราวน์ รามสูต. 2528 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Munn. n.d.) ที่ได้ให้ความหมายของทัศนคติ หมายถึงความรู้สึกและความเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สัตว์ป่า หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะเป็นไปในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับ อันมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น บุคคลนั้น สัตว์ป่านั้นหรือสถานการณ์นั้น

กล่าวโดยสรุปทัศนคติ หมายถึงความคิดความเข้าใจ ความเห็น ความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์เป็นอย่าง ๆ ไป อันมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์นั้น ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 189) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของทัศนคติไว้ 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นการที่สมองของบุคคลได้รับรู้ และวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้เกิดทัศนคติซึ่งแสดงออกมาในแนวคิดที่ว่าอะไรถูกหรืออะไรผิด
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึก จะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนอง เป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

นอกจากนี้ ปฏิพร บุญกล้า และคนอื่น ๆ (2526 : 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ไว้ดังนี้

1. ความมีจิตใจพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพ กล่าวคือ มีความรู้สึกพอใจที่จะประกอบอาชีพพยาบาล ทราบภารกิจและหน้าที่ของพยาบาล และมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล

2. ทักษะต่อผู้ป่วย กล่าวคือ มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย และพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส ซึ่งแสดงถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

3. บุคลิกภาพของการเป็นพยาบาล กล่าวคือ มีบุคลิกเหมาะสมกับการเป็นพยาบาล มีจิตเมตตา กรุณา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย

4. ความคาดหวังต่อวิชาชีพ กล่าวคือ มีความปรารถนาให้วิชาชีพการพยาบาลก้าวหน้า มีมาตรฐานสูง และมีความพร้อมที่จะช่วยให้สิ่งที่ปรารถนาเป็นความจริง แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 91 - 93) กล่าวถึง แหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดทัศนคติไว้ 4 แหล่งดังต่อไปนี้คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) โดยจากการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น เช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงข้าม ถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดี ก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบบุคคลนั้น

2. การติดต่อสื่อสาร (Communication From Other) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคคลในครอบครัว เช่น เด็กได้รับการสั่งสอนจากผู้ปกครองเสมอว่า “การขโมยสิ่งของของคนอื่นไม่ดี” เด็กก็จะมีทัศนคติเช่นนั้น

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) ทัศนคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบผู้อื่น เช่น มารดาของนาย ก. กล่าวเสียงฟ้าร้อง นายกจึงมีทัศนคติต่อเสียงฟ้าร้องว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institution Factor) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่างๆ ฯลฯ สถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

ออลพอร์ต (Allport. 1935 : 271 - 272) ได้แยกทัศนคติเป็น 5 ลักษณะดังนี้ คือ

1. เป็นภาวะจิตใจและประสาท (Mental and Neural State) ซึ่งแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น โกรธเกลียด รัก เป็นต้น

2. เป็นความพร้อมที่จะสนอง (Readiness to Respond) คือ เมื่อมีทัศนคติดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด ก็พร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ตามลักษณะของทัศนคติที่เกิดขึ้น

3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ (Organized) เกิดขึ้นเป็นกลุ่ม และจัดระบบไว้แล้ว ในตัวเอง คือเมื่อเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดต่อเนื่อง และติดตามมาด้วยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น โกรธก็หน้าบึ้ง เป็นต้น

4. เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ (Through experience) หมายความว่าประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างทัศนคติได้ดี

5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก (Exerting a directive and for dynamic influence on behavior) หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติเป็นสำคัญ

ดังนั้นบุคคลจะสร้างทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งนั้น ต้องอาศัยส่วนประกอบ 3 ประการ (ประพิศ ฮามคำไพ. 2532 : 104) คือความรู้ (Cognitive Component) หมายถึงบุคคลจะต้องรู้ และทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดความเชื่อในสิ่งนั้นเป็นประการแรก สำหรับประการที่สองคือความรู้สึก (Affective Component) ซึ่งหมายถึงสภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นในรูปของความยินดีหรือไม่ยินดี ชอบใจหรือไม่ชอบใจที่จะก่อให้เกิดแรงจูงใจขึ้น และในประการสุดท้ายคือแนวโน้มของพฤติกรรม (Action Tendency) หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อเป้าหมายถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะพยายามให้ความช่วยเหลือสนับสนุนสิ่งนั้น แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ามีเจตคติในทางลบพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปในรูปของการทำลาย หรือการลงโทษ

ประพิศ ฮามคำไพ (2532 : 104-106) ได้กล่าวถึงทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิดแต่เกิดมาจากการได้รับการเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ ดังนั้นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีก ได้แก่ ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของสังคม การอบรมเลี้ยงดูในสังคมเดียวกันสมาชิกของสังคมจึงมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนั้นประสบการณ์ของแต่ละบุคคลจะมีประสบการณ์เป็นพิเศษเฉพาะตัว มีผลทำให้บุคคลมีทัศนคติบางเรื่องแตกต่างกันไปจากบุคคลอื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าทัศนคติดีมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ มีที่หมายเสมอ (Attitude Objective) มีการประเมินผลลัพธ์ (Evaluation Aspect) ว่าดีหรือไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบต่อที่หมายของทัศนคตินั้น มีลักษณะค่อนข้างมั่นคง (Relatively Enduring) และมีลักษณะพร้อมที่จะตอบสนอง (Readiness for Response) ทัศนคติที่บุคคลมีต่อที่หมายเดียวกัน อาจ会有ความเหมือนกันหรือแตกต่างกันตามมิติต่าง ๆ (ประพิศ ฮามคำไพ. 2532 : 105-106) ดังนี้

1. ทิศทาง (Direction) หมายถึง การให้การสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนจะเน้นไปในด้านความรู้สึก
 2. ปริมาณ (Magnitude) หมายถึง ความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งกล่าวแล้วในเรื่องของทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณเสมอ
 3. ความเข้มข้น (Intensity) หมายถึงความเข้มข้นของความรู้สึกของทัศนคติมีสิ่งอื่นมาเกี่ยวข้อง ถ้ามีมากจะมีความเข้มข้นมากซึ่งความเข้มข้นนี้จะสัมพันธ์กับปริมาณ
 4. ความเด่น (Salience) หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงทัศนคติออกมา
 5. ความเด่นทางความรู้สึก (Affective Salience) หมายถึงระดับของทัศนคติเป็นส่วนสำคัญ เค้นด้วยลักษณะของมันในองค์ประกอบของความรู้สึก
 6. ความตรงกันข้าม (Ambivalence) หมายถึงการแสดงรายละเอียดของลักษณะตรงกันข้ามของทัศนคติ ในบางครั้งจะมีความชอบและไม่ชอบในสิ่งเดียวกันทำให้ตัดสินใจลำบากเกิดความขัดแย้งในใจ หากมีลักษณะตรงกันข้ามมากความเข้มของทัศนคติจะน้อยลงไปด้วย
 7. การแสดงออก (Overtness) หมายถึงระดับความสำคัญขององค์ประกอบการกระทำ
 8. ระดับสำนึกได้ (Consciousness) หมายถึงระดับความรู้สึกตัว
 9. การเกาะกลุ่มกัน (Embedment) หมายถึงจำนวนของทัศนคติที่ประกอบด้วยความรู้รายละเอียด หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของคน ๆ หนึ่งมีแนวโน้มจากการได้รับอิทธิพลจากคนอื่น ๆ แต่ละกลุ่มจะมีมากหรือน้อยอยู่กับความเกี่ยวข้องของทัศนคติอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด
 10. ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงหรือการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทัศนคติบางเรื่องเปลี่ยนได้ง่ายบางเรื่องเปลี่ยนได้ยากขึ้นอยู่กับความผูกพัน ถ้ามีความผูกพันมากจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก
- ข้อคิดบางประการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น การสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทฤษฎีต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้กล่าวถึงเทคนิคและวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย แต่เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ (ประพิศ ฮามคำไพ, 2532 : 123 - 124) คือ แหล่งที่มาของข้อมูล (Source) ควรมีลักษณะดึงดูดใจ (Attractiveness) มีความคล้ายคลึง (Similarity) กับสภาพของผู้รับสารจึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติ วิธีการในการติดต่อ (Channel) การติดต่อกันโดยทางคำพูดจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ดีกว่าภาษาเขียน

เพราะสามารถปรับใช้กับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสมมากกว่าสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์มีส่วนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามการติดต่อแบบตัวต่อตัว (Face to face) จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากที่สุด เทคนิคในการใช้ข่าวสาร (Message) ผู้ให้ข่าวสารควรจะสามารถในการสร้างอารมณ์ร่วมกระตุ้นให้ผู้ฟังมีความรู้สึกกลัวในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การพยายามให้เหตุผลเพียงด้านเดียวจัดการคิดได้แย้งใด ๆ แต่ถ้าหากจำเป็นจะต้องชี้แจงเหตุผลทั้งสองทาง เหตุผลที่ให้หลังสุดจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากที่สุด การหาทางให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท (Role-Playing) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำ กับผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงหรือมีความภาคภูมิใจสูง

แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ฟอสเตอร์ (Foster. 1952 : 119) ได้สรุปแนวความคิดของการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับตัวเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของ บุคคล หมู่นะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น พูด ค้นเคย ซึ่งอาจถือว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยินได้ฟัง เห็นรูปภาพ หรืออ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้นแต่ไม่ได้พบเห็น ไม่ได้ทดลองของจริงด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นประสบการณ์อ้อม เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่บุคคลรับทราบ บุคคลจะไม่มีทัศนคติ หากเขาไม่มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งนั้น ๆ

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือบรรทัดฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นร่วมใช้ชีวิตอยู่

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลนั้น เป็นสิ่งซึ่งได้รับการปลูกฝังและสามารถเปลี่ยนแปลงได้มาตั้งแต่วัยทารก และจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนาเพื่อมาสู่ความมั่นคงในภายหลัง หรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติมีหลายอย่าง เคลแมน (Kelman. 1967) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมภายในกระบวนการดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพราะหวังจะได้รับปฏิกิริยาตอบสนองที่น่าพอใจจากบุคคลอื่น เขาปรับปรุงพฤติกรรมเพราะคาดหวังจะได้รับ

รางวัลพิเศษ หรืออาจยอมรับและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษหรือการไม่ยอมรับ

2. การเลียนแบบ (Identification) คือการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม หรือเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่น

3. รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง (Internalization) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลเพราะว่าความสำคัญของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้รับรางวัลอย่างแท้จริง เขายอมรับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพราะสอดคล้องกับค่านิยมของเขา พฤติกรรมในลักษณะนี้ มีแนวโน้มที่จะรวมค่านิยมที่มีอยู่ของบุคคล

ส่วนสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ไทรแอนดิส (Triandis) กล่าวว่าเพราะ

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ
3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน
4. การรักษาทางจิตใจเพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

สติชัย นิยมญาติ (2511 : 12) กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับแหล่งที่มาของสิ่งที่สื่อสาร ได้แก่ ศักดิ์ศรีหรือเกียรติศักดิ์ของผู้สื่อสาร ความสนใจหรือเจตนา ความชอบพอกัน ลักษณะความคล้ายคลึงกัน และกลุ่มอ้างอิง
2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งที่เราสื่อสารหรือตัวเนื้อหา ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ความเบี่ยงเบนของสิ่งที่เราสื่อสาร การเสนอเนื้อหาของฝ่ายเดียวหรือสองฝ่าย การกล่าวสรุปเป็นเชิงเน้น และความใหม่ของเนื้อหาที่สื่อสารออกไป
3. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่กล่าวถึง ได้แก่ การใช้บางสิ่งบางอย่างเข้าหนุนสิ่งที่สื่อสารออกไป การกระตุ้นให้เกิดความตกใจกลัว และการหันความสนใจไปทางอื่น

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

นักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกัน ทัศนคติของบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาล จำแนกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (ทัศนาศา บุญทอง. 2533 : 58)

ประเภทที่ 1 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลโดยที่ตนเองมีความรู้สึกไม่ชอบวิชาชีพนี้ แต่พ่อแม่ ผู้ปกครองชอบ และสนับสนุนให้เข้าศึกษา หรือบางรายอาจบังคับให้บุตรหลานเข้ามาเรียน โดยที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพ แต่ผู้เข้าศึกษาเองไม่ชอบและมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพโดยส่วนตัว บุคคลกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกฝืนใจ ขาด

แรงจูงใจและขาดความสุขในการทำงาน ภายในส่วนลึกของความรู้สึกอาจต่อต้าน การปฏิบัติงานของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นไปอย่างฝืนใจ และจะพยายามหาช่องทางและโอกาสที่จะเปลี่ยนวิชาชีพไปทำอย่างอื่นแทน ในบางรายที่มีความรู้สึกฝืนใจมากจะขาดความสุข สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของงานแล้ว ยังมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของตัวพยาบาลผู้นั้นด้วย กล่าวคือ จะกลายเป็นบุคคลที่ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงา ขาดกำลังใจ บางรายอาจไม่ยินดีรับร้าย หรืออาจกลายเป็นคนต่อต้าน ก้าวร้าวได้ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพนี้ โดยที่ไม่มีทัศนคติทั้งในทางบวกหรือทางลบ ไม่เคยมีความรู้สึกในเรื่องวิชาชีพนี้ เพราะไม่เคยเห็นมาก่อนว่าวิชาชีพการพยาบาลนั้นมีลักษณะงานอย่างไร ทราบเพียงแต่ว่าการพยาบาล คือ ผู้ที่ทำงานในโรงพยาบาลให้บริการผู้ป่วย แต่ไม่ทราบในรายละเอียดว่า บริการผู้ป่วยนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง บางคนอาจนึกถึงแต่เรื่องการฉีดยา วัดความดันเลือด ซึ่งเป็นงานที่ดูมีเกียรติรวมทั้งเครื่องแบบสีขาวสะอาดสะอ้าน ดึงดูดใจทำให้เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาล แต่เมื่อได้เข้ามาในวิชาชีพแล้วจึงตระหนักในความเป็นจริงอีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งตนเองไม่ทราบมาก่อนเกี่ยวกับลักษณะงานพยาบาล เช่น การอาบน้ำ เช็ดตัว ทำความสะอาดผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความสุขสบาย ป้อนอาหารและอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ซึ่งตนเองไม่ได้คาดคิดหรือคิดไปไม่ถึง เมื่อได้มาพบกับลักษณะงานดังกล่าวแล้วจึงตระหนักว่าไม่เหมาะสมกับตนเอง ในกรณีเช่นนี้หากบุคคลสามารถปรับตัวและปรับใจให้มองเห็นคุณค่า ความเป็นจริงได้ก็จะอยู่ในวิชาชีพโดยไม่ฝืนใจ หากแต่บุคคลบางคนที่ไม่ปรับตัวไม่ได้เพราะไม่สามารถยอมรับความจริงดังกล่าวแล้วได้ จะหาทางเบนเข็มชีวิตไปศึกษาวิชาชีพอื่น ซึ่งถ้าบุคคลที่ต้องทนอยู่ในวิชาชีพแต่จิตใจยอมรับวิชาชีพนั้นไม่ได้ ก็จะเกิดความทุกข์ รู้สึกว่าฝืนใจ หมดกำลังใจ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้นาน ๆ จะทำให้บุคคลนี้เปลี่ยนจากบุคลิกภาพที่เคยเป็นคนแจ่มใสร่าเริงให้เป็นคนเฉื่อยชา อมทุกข์หรือไม่ยินดีรับร้ายต่อชีวิตและงานได้เช่นเดียวกัน

ประเภทที่ 3 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสมัครใจ คือ ชอบวิชาชีพนี้ อยากจะเป็นพยาบาลโดยความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการประกอบวิชาชีพ ซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น บุคคลกลุ่มนี้จะอยู่ในวิชาชีพด้วยความสุขมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติโดยไม่ทอดยถ้อยโดยง่าย ความสำเร็จของการประกอบวิชาชีพในความรู้สึกของบุคคลนี้จะอยู่ที่การได้ช่วยเหลือผู้อื่น และเห็นผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วย หากบุคคลได้รู้สึกว่าตนเป็นผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่ามีความสำคัญก็จะทำให้เกิดความสุข มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นบุคลิกภาพอีกประเภทหนึ่งนั่นเอง

กล่าวได้ว่า ทักษคติ หมายถึง ความคงที่แน่นอนของความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งรวมถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะสนองตอบของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และ สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ครุณี ชุมพะวัติ และคนอื่น ๆ (2523 : 93) ได้ศึกษาทัศนคติและการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาลในช่วงระยะเวลา 1 ปีการศึกษา โดยศึกษากับ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี จำนวน 241 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่าชั้นปีอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบการวัดครั้งแรกกับครั้งหลัง พบว่า ทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 4 เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นันทนา น้ำฝน (2524 : 25) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 655 คน สรุปได้ว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค และแต่ละชั้นปี

พัฒน์วดี เสรินทวัฒน์ และจริยาวัตร คมพักษ์ (2531 : 108 - 109) ได้ศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 163 คน ติดตามศึกษาทุกปีการศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร พบว่า นักศึกษา พยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลขณะเรียนอยู่ใน ชั้นปีที่ 1 ดีกว่าชั้นปีอื่น ๆ โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติจะลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้นแต่คงอยู่ในระดับ ปานกลาง และคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาเมื่อเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 แตกต่างในชั้นปีที่ 2, 3, 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารมณ วุฒิพฤกษ์ (2523 : บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อนักศึกษาพยาบาลบางคนเข้ามา เรียนวิชาชีพการพยาบาลจะรู้สึกรักวิชาชีพมากขึ้น แต่นักศึกษาบางคนก็สนใจและกระตือรือร้น ต่อวิชาชีพการพยาบาลน้อยลง เพราะรู้สึกผิดหวังที่ต้องมาเรียนพยาบาล เพราะไม่ได้รับความสุข ความอบอุ่นเท่าที่ควร และบางครั้งรู้สึกเครียดมาก

สมบัติ พันธัง และคนอื่น ๆ (2533 : 19 - 25) ศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาคือว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา

กราสซี และมอริส (Grassi and Morris. 1981 : 9 - 16) ศึกษาเรื่องความหวัง ความกลัว กับทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พบว่า ในสัปดาห์แรกของการเรียน ความหวังอันดับแรกของนักศึกษา คือ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ รองลงมาคือ ต้องการมีวิชาชีพ และต้องการเป็นคนที่มีความสามารถ ตามลำดับ ส่วนความกลัวนั้น พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่กลัวความล้มเหลวในการเรียนและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ กลัวถูกออกจากวิทยาลัย จากนั้นอีก 8 เดือน พบว่า นักศึกษามีทัศนคติด้านบวกจากการมีประสบการณ์ที่ดีกับครูและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการได้ช่วยเหลือผู้ป่วย และนักศึกษามีทัศนคติด้านลบจากการเกิดความเครียด จากการทำงานและงานหนักเกินไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกเป็นความคิดที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่ได้รับ และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาแต่ละคนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งทัศนคติด้านบวก หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ที่พร้อมจะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ พอใจ เห็นด้วยต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนทัศนคติด้านลบ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนี หรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึก ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย (มาลี แนนหนา. 2534 : 19)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

2.3 เอกสารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถาบัน (College Environment)

แอสติน (ไวไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2519 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Astin. 1971) ได้ให้คำนิยามของสภาพแวดล้อมในเชิงสิ่งเร้าว่า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใด ๆ ของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิสิตนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ

นัยนา อ่างสันติกุล (2522 : 17) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไว้ว่า หมายถึง การรับรู้พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่หรือลักษณะใด ๆ ในมหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาสังเกตหรือรับรู้ได้ และได้นิยามสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่ หรือลักษณะใด ๆ ที่นิสิตนักศึกษารับรู้ว่า ก่อให้เกิดผลที่จะส่งเสริม หรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะในวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาเล่าเรียน

อรรถนพ คุณพันธุ์ (2521 : 24) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้และความประทับใจของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อน และอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และการพัฒนาของสมาชิกในมหาวิทยาลัย ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถตรวจสอบได้

ดุยฉวี สรรประดิษฐ์ (2529 : 7) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลไว้ว่า หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษาพยาบาลในการที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิก

สุวรรณ สุขสมภักดิ์ (2530 : 10) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัย หมายถึง สิ่งเร้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ บุคคล สิ่งของวัตถุ สถานการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึกระบบการศึกษาระบบการปกครอง กิจกรรมลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่และสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมด ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และการพัฒนาทุกด้านของนักศึกษาในสถาบันการศึกษา

ซิคเกอร์ริง และแบลคเบิร์น (สงวน สหวงษ์. 2526 ; อ้างอิงมาจาก Chickerling and Blackburn. 1970) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบายของสถานศึกษา และบรรยากาศทางวิชาการ

จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีความหมายใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์และลักษณะต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยที่นักศึกษารับรู้ได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ มากมาย ดังมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

อรรถพร คุณพันธ์ (2521 : 24) ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ผลจากการศึกษา อรรถพรได้จำแนกองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยไว้ 5 ประการคือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการบริหาร สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

นัยนา อ่างสันติกุล (2522 : 17) ได้วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย พบว่าองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษามีดังนี้ บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศการบริหาร และวินัยนิสิตนักศึกษา กีฬาและสันทนาการ บุคลิกภาพเพื่อนสนิท บริการทางวิชาการ

แอสติน (Astin. 1971) กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของวิทยาลัยจะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะมองเห็นจากการที่นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันและชื่อเสียงของสถาบันนั้น ๆ นอกจากนี้บุคลิกภาพของนักศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบัน

ต่อมาในปี ค.ศ.1993 Astin ได้เขียนหนังสือ “What Matters in College?” ขึ้น โดยกล่าวถึงตัวแปรของสภาพแวดล้อม (Environmental Variables) ที่มีอิทธิพลต่อความรู้และทัศนคติในการเรียน โดยเขาได้วัดตัวแปรดังกล่าว โดยใช้ Factor Analysis ได้องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ชนิดของสถาบันการศึกษา (Kind of institution) โดยพิจารณาถึงชนิด (Type) ว่าเป็น วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ที่เปิดสอนชั้นสูงสุดทางการศึกษาระดับใดและอยู่ในสังกัด (Control) ของรัฐบาล หรือเอกชน
2. หลักสูตร (Curriculum) ประกอบด้วย จำนวนรายวิชา วิชาแกนของหลักสูตร (Core Curriculum) หรือวิชาที่มีเนื้อหารวมของสหสาขาวิชา (Interdisciplinary)

3. อาจารย์ (Faculty) ประกอบด้วย วิธีการสอนที่อาจารย์ชอบใช้ในการจัดการเรียน การสอน การให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา ทักษะ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อ และปฏิสัมพันธ์ของ อาจารย์กับบุคคลอื่น ๆ และผู้บริหาร

4. กลุ่มเพื่อน (Student's Peers) ประกอบด้วย ความสามารถทางวิชาการและ ความสนใจ ค่านิยม ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และวิธีการในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่มีต่อนักศึกษา

สถาบันการศึกษาใด ๆ ก็ตาม กลุ่มนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มบุคลากรที่สำคัญและมี จำนวนมากที่สุด ฉะนั้นสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เป็นประการสำคัญ ในการที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวกในความเป็นอยู่ การ ปลอดภัยในการพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษาบรรลุสัมฤทธิ์ผลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ตามที่ อรรถพร ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 9 - 10) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สภาพแวดล้อม ภายในวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจนเป็นการเรียนรู้ ตามหลักทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่มีการศึกษาถึงเรื่อง พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ทำให้ทราบว่า นอกเหนือจากลักษณะต่าง ๆ ที่ตนได้รับการถ่ายทอด มาทางพันธุกรรม ทำให้คนแตกต่างกันแล้ว ยังมีอิทธิพลอื่น ๆ อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน การเข้าสังคม การสมาคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ดินฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร น้ำ สื่อมวลชน โรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุ ซึ่งเป็นที่ ประจักษ์ว่า สภาพแวดล้อมทำให้พฤติกรรมของคนเป็นไปทั้งทางดีหรือร้าย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และประสบการณ์ของแต่ละคนนั้นจะแตกต่างกันตาม สภาพแวดล้อมของแต่ละคน ประสบการณ์กับการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และขณะเดียวกัน ผลจากการเรียนรู้ ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ แต่ก็ต้องอาศัยการจัดประสบการณ์ที่ดีพอ จึงจะทำให้คนได้ เรียนรู้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วย ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล

การเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาล มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตพยาบาลให้มี คุณภาพเช่นเดียวกับการผลิตบุคลากรวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ผู้จัดการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล

ในระดับมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่าง ๆ ต่างตระหนักถึงภาระหน้าที่อันสำคัญ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้นิสิต นักศึกษา พยาบาล ได้พัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถทั้งในด้านวิชาการ ตามลักษณะวิชาชีพ และมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลการเรียนการสอนจึงประกอบด้วย ภาควิชาและภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสัมพันธ์และสอดคล้องประสมประสานกัน การศึกษาภาควิชาจะมุ่งในด้านเนื้อหาและเป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักวิชาการต่างๆ ทั้งด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยายและสาธิตการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการจัดโอกาส เวลา สถานที่ให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงได้สังเกต ได้สัมผัส ได้สื่อความหมาย ได้ให้การพยาบาลกับผู้ป่วยและผู้มารับบริการทั้งในโรงพยาบาล สถานพยาบาลและตามชุมชนทั่วไป ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้เกิดทักษะมีความสามารถในการปฏิบัติงาน และให้สำเร็จการศึกษาโดยสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลจะมีประสิทธิภาพสูง และสามารถสนองความต้องการของประเทศได้เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาและการฝึกอบรม บีวิส (Bevis, 1973 : 1 - 4) ได้เสนอแนะว่า การจัดการศึกษาพยาบาลในระดับอุดมศึกษาหรือในระดับวิชาชีพผู้บริหารควรยึดหลักวิชาการ ซึ่งมีผลมาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาเป็นหลักในการวางแผนหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ควรจะเน้นกระบวนการเรียนให้มากขึ้น และสอดคล้องกับลักษณะความต้องการของผู้เรียน

การเรียนการสอนในวิชาชีพการพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การเรียนการสอนภาควิชา และ การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

1. การเรียนการสอนภาควิชา

การเรียนภาควิชานั้นมุ่งให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาในหลักและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและต่อการทำงานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วย และได้รับความทุกข์ทรมานการเรียนการสอนในขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีความสามารถและมีความพร้อมเพียงพอที่จะไปปฏิบัติกับผู้ป่วยได้ การสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการบรรยายหรือสาธิต หากจะมีการทดลองปฏิบัติก็จะปฏิบัติกันในสภาพการณ์ที่จำลองหรือสร้างขึ้น จำนวนผู้เรียนมักจะเป็นนักศึกษาทั้งหมดของชั้นปีนั้น ๆ

2. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

การศึกษาภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาลเพราะการฝึกประสบการณ์เป็นการสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดความคิดอย่างอิสระ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางด้านสติปัญญาและวิชาชีพ

โดยที่วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ (Practice-Oriented Discipline) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์จึงประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสอดคล้องสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว ในการนี้ อาจารย์พยาบาลจะต้องใช้วิธีสอนและกลยุทธ์ในการสอนอย่างมีขั้นตอนด้วยการวางแผนการสอนอย่างรอบคอบ โดยมีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แน่ชัด ซึ่งต้องสามารถวัดและประเมินผลการสอนได้ด้วย จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติโดยนัยดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนอย่างมาก ผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างจริงจัง ทั้งนี้ต้องสามารถสร้างเสริมทักษะทั้ง 3 ด้านให้กับนักศึกษาพยาบาล นั่นคือ พุทธิ จิตตะ และพลังทักษะ โชว์ และบัท (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 51 ; อ้างอิงมาจาก Show and Burt. 1979) ได้ศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกัน 2 แบบคือ

1. นักศึกษาที่เป็นพวกที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างชัดเจนจะมีลักษณะดังนี้
 - 1.1 การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับผู้สอน
 - 1.2 เชื่อฟังและคล้อยตามผู้สอน
 - 1.3 มีความรู้สึกกังวลใจว่าจะต้องพบปะกับผู้สอน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
 - 1.4 มีความต้องการที่จะรู้เกณฑ์ของผู้สอน
 - 1.5 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสำคัญของแต่ละหัวข้อที่จะสอน
 - 1.6 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน
2. นักศึกษาที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้จะมีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ตัดสินขบวนการศึกษาของตนเอง
 - 2.2 ไม่สนใจหรือบางครั้งอาจจะต่อต้านผู้สอน
 - 2.3 สนใจกับเกณฑ์ของตนเอง
 - 2.4 ต้องการข้อมูลที่จะช่วยกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
 - 2.5 ชอบที่จะศึกษาค้นคว้าหาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียนด้วยตนเอง

องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล

องค์ประกอบที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังที่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 27 - 33) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนทางการพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย

1. ตัวป้อนระบบการเรียนการสอน ได้แก่
 - 1.1 ผู้สอนหรืออาจารย์พยาบาล
 - 1.2 ผู้เรียนหรือนักศึกษาพยาบาล
 - 1.3 หลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดประสบการณ์ของผู้เรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
 - 1.4 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน ขนาดและลักษณะของห้องเรียน แสงสว่างในห้องเรียน อากาศถ่ายเทในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางจิตใจและสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
2. กระบวนการดำเนินการ เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมด ซึ่งเป็นทรัพยากรมาก่อให้เกิดผลผลิตที่ต้องการโดย
 - 2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอน
 - 2.2 การกำหนดเนื้อหาวิชา
 - 2.3 การดำเนินการสอน
3. การควบคุม การควบคุมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน
4. ผลผลิต ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ คือ ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยอาศัยความรู้และคุณธรรม มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดจนเป็นผู้รักษาระบบของวิชาชีพ
5. ข้อมูลย้อนหลัง ได้จากการวิเคราะห์ผลของการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนดำเนินต่อไป และได้ผลผลิตที่ตรงกับความต้องการ

พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์

อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์จะเป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการสร้างสรรค์โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเลือกวิธี โดยอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและสภาพของผู้เรียน ดังที่ กูริน (Guerin. 1981 : 18) ได้กล่าวว่าในการที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ และทักษะความชำนาญนั้น อาจารย์พยาบาลจะต้อง

1. คำนึงถึงความรู้สึกรู้สึกและความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์และประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ
4. เชื่อมโยง ประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

ในการดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้อย่างดี ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจารย์สามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีขึ้น มีผลทำให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใยและความผูกพันอันดีแน่นแฟ้น ดังที่ พรชุตี อาชาวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า “สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ” ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524 : 49) ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้วยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อคิดชมตรงไปตรงมา ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้อย่างดี นอกจากนี้ มาร์แชล (Marshall. 1974 : 773 - 775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ในการพยาบาลที่เมืองบอสตัน ในปี 1971 พบว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในการพยาบาล คือ อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษาและยอมรับว่า สัมพันธภาพเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของนักศึกษาแต่ละคน เข้าใจความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษา รวมถึงการปฏิบัติตนต่อนักศึกษาด้วย

โดยสรุปการเรียนการสอน มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งให้เป็นไปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้บ่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน

อาคารสถานที่

จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด หอพัก สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน เป็นต้น อาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้สวยงาม มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความสุขชื่นร่าเริง เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรักหวงแหน และภาคภูมิใจในสถานศึกษาลักษณะเช่นนี้จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียนได้ อาคารเรียนที่ดี ควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ แสงสี การจัดระเบียบในอาคาร เป็นต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาคือ สุขลักษณะ ความสดชื่น ความสุขสบาย และอบอุ่น บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความรักใคร่สามัคคีกัน และวิถีทางในการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเห็นัดเห็น้อยเมื่อยล้า การอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน พักผ่อนด้วยกัน ดังนั้น สถานศึกษาและห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นโลกหนึ่งต่างหากจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน ควรมีบรรยากาศ อบอุ่นของความเป็นบ้าน หรือครอบครัวอยู่ข้าง เพื่อช่วยในการปรับตัวหรือเสริมสร้างสุขภาพจิตและประสบการณ์ของผู้เรียน (วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 45)

อาคารเรียน จัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมด้านวิชาการและเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบันและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ประพัฒน์ จำปาไทย. 2524 : 52 - 53)

ห้องสมุด จัดเป็นแหล่งวิทยาการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูง เพราะเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาค้นคว้าและเปลี่ยนความรู้ความคิด ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ให้การศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ของผู้สอนและผู้เรียนที่สำคัญยิ่ง อัลดริช (Aldrich. 1967 : 1) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาใด ๆ จะมีพัฒนาการหรือก่อให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพหาได้ไม่หากขาดเสียซึ่งห้องสมุดที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดควรมีหนังสือ ตำรา เอกสาร และวารสาร สำหรับให้นักศึกษาค้นคว้า และการฝึกให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดเป็นบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ห้องสมุด สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาลปรากฏผลการวิจัยที่สอดคล้องกันคือห้องสมุดมีตำรา เอกสารและวารสารไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ สภาพแวดล้อมห้องสมุดยังไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเท่าที่ควร (สุนีย์ วิวัฒนากร. 2521 : 103 ; คุษฎี สรรประดิษฐ์. 2529 : 117 ; และวิไล ดังทัดสวัสดิ์. 2536 : 90)

สวัสดิการและบริการต่าง

การให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษานั้น วิทยาลัยพยาบาลได้จัดบริการให้นักศึกษา โดยพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสะดวกสบายและปลอดภัย เมื่อเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัย วิทยาลัยจึงได้จัดให้มีบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

บริการหอพัก เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยชั้นฝึกปฏิบัติงานทั้งเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก การจัดบริการหอพัก จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับนักศึกษา เพื่อให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยแก่นักศึกษา มีอาจารย์หมวดงานปกครอง และสวัสดิการเป็นผู้รับผิดชอบและมีอาจารย์เวรร่วมกับนักศึกษาเวรหอหมุนเวียนกัน ควบคุมดูแลทั้งในและนอกเวลาราชการ เพื่อให้การพักอาศัยของนักศึกษาเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย เพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และรู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษา เป็นบริการให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งวิทยาลัยจัดในรูปแบบให้อาจารย์ทุกท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบนักศึกษาประมาณ 7 - 10 คน หรือบางวิทยาลัยจัดให้มีอาจารย์แนะแนว ซึ่งมีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยาแนะแนวโดยตรง และมีห้องสำหรับให้คำปรึกษาแนะแนวโดยเฉพาะ

การดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย

กฎระเบียบเป็นข้อกำหนดพื้นฐานของวิทยาลัยที่นักศึกษาทุกคนจะต้องถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน และเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินชีวิต เพื่อฝึกความรับผิดชอบของนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและความประพฤติทั่วไปของนักศึกษา กฎระเบียบที่นำมาใช้กับนักศึกษา ถ้าเป็นไปได้นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการร่างระเบียบ ดังที่ แซนฟอร์ด (Sanford. 1972 : 17) กล่าวว่า บุคลิกลักษณะของนักศึกษาจะขึ้นอยู่กับนโยบาย หรือหลักการบริหารของสถาบัน นักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีลักษณะพิเศษ คือ มีความกระตือรือร้นสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสังคมชอบความยุติธรรม เพราะเหตุนี้วิทยาลัยจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารวิทยาลัย เช่น การมีโอกาสเข้าร่วมออกกฎระเบียบข้อบังคับ และข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น การได้รับโอกาสเช่นนี้ จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึคว่าวิทยาลัยเป็นของนักศึกษา นักศึกษาจะมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งชื่อเสียงของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของล็อกคลิน (Locklin. 1976 : 149 - A) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย 4 แห่ง เกี่ยวกับด้านนโยบาย กฎระเบียบ การบริหารสถาบัน และการแบ่งหน้าที่ของหน่วยงานในการปกครอง

ที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษา โดยเปรียบเทียบกันระหว่างสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมการบริหาร อย่างเต็มที่กับสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารเป็นบางส่วน พบว่า สถาบันที่นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมการบริหารสถาบันอย่างเต็มที่ จะมีกฎระเบียบ รวมทั้งนโยบายทางด้านสังคมและ ด้านวิชาการไม่เคร่งครัด การปกครองนักศึกษาที่ทำได้ดี ข้อเสนอแนะของนักศึกษาจะได้รับการ ตอบสนองจากอาจารย์เป็นอย่างดี สำหรับกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาลนั้น นักศึกษาพยาบาล มีความรู้สึกว่ วิทยาลัยพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างเข้มงวด และมีกฎระเบียบมากกว่าวิชาชีพอื่น ๆ ทำให้เกิดความเครียด และกฎระเบียบไม่ค่อยยืดหยุ่น การตัดสินใจค่อนข้างหนักกว่าวิชาชีพ อื่น (เพ็ญใจ สัตยุดม. 2536 : 7) ซึ่งกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล พอสรุปโดยสังเขปดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครุเทพ. 2539 : 14 - 38)

1. ระเบียบการศึกษา ได้แก่ ระเบียบของห้องเรียน ระเบียบการปฏิบัติงานใน วิทยาลัยพยาบาล ระเบียบการปฏิบัติงานในชุมชน
2. ระเบียบการแต่งกาย ได้แก่ เครื่องแบบนักศึกษาชาย-หญิง เครื่องแบบปฏิบัติงานใน วิทยาลัยพยาบาล เครื่องแบบปฏิบัติงานในชุมชน
3. ระเบียบการเข้า-ออก นอกบริเวณวิทยาลัย ได้แก่ เวลาเข้าและเวลาออกนอกบริเวณ ในวันราชการและวันหยุดราชการ
4. ระเบียบการเยี่ยม ได้แก่ เวลาเยี่ยมในวันราชการและวันหยุดราชการ ข้อปฏิบัติของ ผู้มาเยี่ยม การแต่งกายของนักศึกษาขณะพบแขก สถานที่พบแขก
5. ระเบียบหอพัก ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะอยู่หอพัก คุณสมบัติของผู้ที่เข้ามา อยู่หอพัก การแต่งกายขณะอยู่หอพัก
6. ระเบียบการลา ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะลาิจ หรือลาป่วย จำนวนวันลา
7. ระเบียบพิจารณาความผิดและความประพฤติ ได้แก่ ระดับความผิดตามความรุนแรง น้อยไปหามาก และการพิจารณาโทษตามความผิด

จะเห็นได้ว่า กฎระเบียบหรือข้อบังคับของวิทยาลัยพยาบาล มีหลายประการ ถ้านักศึกษา ไม่สามารถปรับตัวต่อกฎระเบียบต่าง ๆ ก็จะมีส่งผลให้เกิดปัญหาด้านความประพฤติและมีผล กระทบต่อการศีกษาได้

พอจะสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบัน หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือลักษณะ ใด ๆ ภายในวิทยาลัยที่จะส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาการทุกด้านของ นักศึกษา ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ ด้านอาคาร สถานที่ การที่นิสิตนักศึกษาจะประสบผลสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้ง ในด้านความรู้ ความคิด ทักษะคติ ตลอดจนทักษะวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น วิทยาลัย

จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาการของนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลผลิต คือบัณฑิตหรือบุคลากรที่มีคุณภาพต่อสังคมต่อไป ดังที่ แอสติน (Astin, 1968: 48) ได้กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือ จะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในสถาบัน

สุวรรณ สุขสมภักดิ์ (2530 : 74) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ในด้านกิจกรรม นักศึกษา พบว่า ตารางเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ห้องทำงานสำหรับสโมสรนักศึกษาและชมรมมีน้อย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมน้อย ระเบียบวิทยาลัยไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม นักศึกษามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นน้อย

บุปผา การ์เวท (2527 : 62 - 64) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยต่อการที่นักศึกษาเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาส่วนมากเห็นด้วยว่าเมื่อว่างจากการเรียนควรเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และรวมกลุ่มอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ

นวลจันทร์ รณรักษ์ (2530 : 91) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ในด้านสังคม ส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง

อารมณ วุฒิพุกข์ และจิราพร ธีรพัฒนะ (2527 : 87 - 88) ศึกษาปัญหาและความต้องการประสบการณ์การเรียนการสอนของนักศึกษายาบาลพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ เนื้อหาวิชาที่สอนไม่ต่อเนื่องกัน จำนวนอาจารย์ที่สอนในแต่ละวิชามากเกินไป รายงานในแต่ละวิชามากเกินไป เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มากและยาก และไม่น่าสนใจ เวลามีปัญหาไม่กล้าปรึกษาอาจารย์ และไม่มีเวลาอ่านหนังสือเพิ่มเติม รวมทั้งตำราที่จะค้นคว้ามีน้อย

คุชฎี สรรประดิษฐ์ (2529 : 117 - 121) ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสังสรรค์ สถานที่เล่นกีฬา ห้องน้ำ ห้องสุขา ตลอดจนสถานที่สำหรับซักผ้า มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนด้านการเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดยังไม่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของ

นักศึกษาเท่าที่ควร ห้องสมุด มีตำรา เอกสาร และวารสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชาติ ตามไท (2523 : 78 - 79) ที่พบว่า ตำรา วารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีน้อย ขาดอุปกรณ์การสอน สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

เลย์แมน (layman. 1975 : 7210 - A) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา (Okalahoma State University) ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่เต็มใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่เต็มใจเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบอีกว่า การจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งทางด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ปัญหาด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และการที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษา ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความไม่สบายใจ วิตกกังวล ไม่พึงพอใจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งการจัดการศึกษาพยาบาล เพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีประกอบด้วย การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อม มีระเบียบสวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่นร่มเย็นมีบรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพักที่ดี สภาพเช่นนี้ จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดี มีความภาคภูมิใจ และเกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบัน ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุขในทางตรงข้าม ถ้านักศึกษาต้องประสบกับปัญหาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยไม่เหมาะสม เช่น มีบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อความเป็นอยู่และการเรียนรู้ ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อวิทยาลัย และการเรียน อันอาจนำไปสู่ปัญหานักศึกษา แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ เช่น ฝ่าฝืนกฎระเบียบวินัย ไม่สนใจการเรียน ก้าวร้าว เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในสถาบันว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลหรือไม่

2.4 เอกสารเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship)

สวณีย์ ดันติพัฒนานันท์ (2522 : 57) กล่าวว่า สัมพันธภาพ หมายถึง การที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คน ทำความรู้จักติดต่อกันโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเดือน เป็นปี หรือตลอดชีวิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะสัมพันธภาพ

พิไลรัตน์ ทองอุไร (2529 : 57) กล่าวว่า สัมพันธภาพ หมายถึง การทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลขึ้น โดยพยายามทำให้การปฏิสัมพันธ์กันนั้นเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

ดังนั้นสัมพันธภาพจึงหมายถึง พฤติกรรมการแสดงปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล ทั้งภาษาท่าทางและถ้อยคำเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ร่วม โดยใช้ความอดทนและควบคุมอารมณ์ในการอยู่ร่วมกันและมีน้ำใจช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

การสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการดำรงชีวิตของคนเราซึ่งเริ่มมาตั้งแต่แรกเกิดถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านต่าง ๆ ของชีวิตขึ้นอยู่กับ การสร้างสัมพันธภาพบางคนแม้จะมีความรู้ความสามารถสูง แต่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิต เกิดความอึดอัดไม่สบายใจ ขาดความมั่นใจ จึงหลีกเลี่ยงจากสังคม หรือประสบกับความล้มเหลวในชีวิต

สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพต่อกัน คือ ความรัก ความเข้าใจ การให้เกียรติยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ดังที่ พิไลรัตน์ ทองอุไร (2529 : 97) กล่าวว่า โนทัศน์พื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่ายได้แก่ มโนทัศน์พื้นฐานในเรื่องความรัก ความเอาใจใส่ มีน้ำใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความเชื่อถือและการให้เกียรติต่อกันเป็นบ่อเกิดแห่งการยอมรับเมื่อเกิดการยอมรับแล้วความสนใจต่อกันจะมากขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการที่จะติดต่อสื่อสารและนั่นคือ จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพ

กระบวนการของสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่าต่างแสดงพฤติกรรมต่อกัน และพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นมีทั้งการแสดงออกทางภาวะถ้อยคำ เช่น การใช้ถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล ต่อกันและการแสดงออกทางภาษาท่าทาง เช่น สีหน้า แววตา น้ำเสียง การเคลื่อนไหว ซึ่งพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงต่อกันแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลดังนี้ วิจิตร อาวะกุล (2526 : 20) กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความแตกต่าง

ต่างกันมากบ้าง น้อยบ้าง จากดีที่สุด ดีมาก ดี ก่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวน้อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไป บุคคลจึงต้องเผชิญและสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นในการอยู่ร่วมกัน บุคคลจะต้องมีความอดทนและต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งซิกเกอร์ริง (Chickering. 1969 : 94) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ความรู้สึกเกี่ยวกับความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น
2. คุณภาพของสัมพันธภาพ

ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึงความรู้สึกที่บุคคลสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นและมีใจกว้าง ซิกเกอร์ริง (Chickering. 1969 : 94) ซึ่งการยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นนี้ เป็นองค์ที่สำคัญของการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

นอกจากนี้ วิจิตร อวะกุล (2526 : 20) กล่าวว่าบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้าง น้อยบ้างและการเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้บุคคลเข้าใจ และได้มีความอดทนในความสัมพันธ์ วิจิตร อวะกุล (2526 : 21-22) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของบุคคลดังนี้

1. รูปร่างหน้าตา ท่าทาง (Appearance) บุคคลย่อมเลือกเกิดไม่ได้ บางคนสูง บางคนดำ บางคนขาว บางคนหน้าตาดี บางคนพิการ เป็นต้น แต่มนุษย์เป็นคนเสมอกันหมด ดังนั้นไม่ควรมีอคติในรูปร่าง ท่าทาง และการแต่งกายของบุคคลในการมีสัมพันธภาพ
2. อารมณ์ (Emotion) บุคคลมีอารมณ์ต่างกัน บางคนอารมณ์เย็น บางคนอารมณ์ร้อน โมโห ฉุนเฉียว โกรธง่าย การแสดงออกต่างกันทำให้บุคลิกต่างกัน
3. นิสัย (Habit) บางคนนิสัยดี ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต แต่บางคนนิสัย ใจคอร้าย ใจไม่ได้ คดโกง เป็นต้น
4. ทักษะคติ (Attitude) หรือท่าทีความรู้สึกที่แสดงออกแตกต่างกันเป็นรายบุคคล หรือ หมู่เหล่า
5. พฤติกรรม (Behavior) ของมนุษย์ต่างกันสุดจะพรรณา
6. ความถนัด (Aptitude) บุคคลมีความถนัดตามธรรมชาติต่างกัน ถ้าได้ทำงานที่ถนัด จะทำได้มากทำได้ดี แต่ถ้าให้ทำงานในสิ่งที่ไม่ถนัด นอกจากจะทำได้ไม่ดีหรือทำได้แต่ไม่ดี ผลงานเสีย หนักใจ กลุ้มใจ
7. ความสามารถ (Ability) บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น ด้านร่างกายแข็งแรง ไม่เท่ากัน คนที่แข็งแรงย่อมทำงานหนักได้มากกว่าคนอ่อนแอ ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง ผู้หญิง

ทำงานละเอียดเรียบร้อย

8. สุขภาพ (Health) บุคคลย่อมมีสุขภาพแข็งแรง อ่อนแอไม่เท่ากัน บางคนผอมแห้งแรงน้อย บางคนมีโรคประจำตัว บางคนสมบูรณ์

9. รสนิยม (Taste) บุคคลมีรสนิยมต่างกัน ดังนั้นไม่ควรดูถูกเหยียดหยามเยาะเย้ยถากถางตำหนิติเตียนเพราะบุคคลมีพื้นฐานต่างกัน

10. สังคม (Social) สังคมของบุคคลนั้นจะแตกต่างกันทุกคนจะมีโรคของตนและสังคมของตนเอง

สรุปได้ว่า ความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น บุคคลต้องเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ไม่ควรให้ความไม่เข้าใจกันเป็นเครื่องกีดขวางความสัมพันธ์เพราะทำให้เกิดอคติ อารมณ์ขัดแย้งในความไม่เหมือนตนเอง บุคคลต้องพยายามเข้าใจเปิดใจกว้างและระลึกว่าความเป็นคนของแต่ละบุคคลจะต้องได้รับความเคารพนับถือควรมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น วิจิตร อาวะกุล (2526 : 24 - 25)

คุณภาพของสัมพันธภาพ

ซิกเกอร์ริง (Chickering. 1969 : 94) กล่าวว่าคุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึงความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนการให้และการรับ ดังนั้นคุณภาพของสัมพันธภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นั่นสิ่งสำคัญก็คือ บุคคลจะต้องมีความจริงใจต่อกันเปิดเผยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจมั่นใจในตัวบุคคลนั้น การไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับและการเปิดเผยต่อกันอย่างจริงใจ มีการช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเองแต่ไม่ยอมรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจก็จะไม่เกิดขึ้น (Johnson. 1972 : 43 - 46)

บุคคลจะมีความสัมพันธ์และสนิทสนมกันได้จะต้องมีพื้นฐานของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อน ความไว้วางใจจะทำให้บุคคลเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือ เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การมีความไว้วางใจจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นตอน มิใช่ไปสู่จุดมุ่งหมายได้เลยภายในครั้งเดียว ความไว้วางใจจะถูกสร้างขึ้นได้ถ้าบุคคลมีความรู้สึกได้รับการสนับสนุนและมีการยอมรับ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น (อรุณีประภา หอมเศรษฐี. 2529 : 53 - 54) นอกจากนี้ สัมพันธภาพที่บุคคลมีการเปิดเผยตนเองจะทำให้เกิดความไว้วางใจ มั่นใจในตัวบุคคลนั้น การไว้วางใจจะเกิดการยอมรับบุคคลอื่นและมีการติดต่อกันอย่างเปิดเผย มีการช่วยเหลือเท่าที่จะกระทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเอง แต่ไม่

รู้สึกยอมรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจก็จะไม่เกิดขึ้นและไม่เกิดการเปิดเผยตนเองอีกต่อไป

(Johnson. 1972 : 43 - 46)

สำหรับการติดต่อหรือสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะไม่มีบุคคลใดที่จะเป็น “ผู้ให้” หรือ “ผู้รับ” อยู่ฝ่ายเดียว ควรจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกัน พฤติกรรมสังคมนั้นเป็นศิลปะที่เรียนได้ แต่จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนของจิตใจแต่ละบุคคล บางคนอาจจะละเอียดมากสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่นได้ไว และสามารถ “ให้” สิ่งที่คุณนั้นต้องการได้อย่างถูกต้องทั้งกาลเทศะ ผลที่เกิดขึ้นคือความพอใจ อันนำไปสู่ไมตรีจิตและมิตรภาพ แต่บางครั้งพื้นฐานจิตใจยังไม่ละเอียดอ่อน จึงยังไม่สามารถอ่านความรู้สึกหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ การตอบสนองจึงอาจจะไม่ตรงหรือไม่ถูกต้องผลที่เกิดขึ้นคือ ความพึงพอใจซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ ปัจจัยที่แฝงอยู่ และเป็นเครื่องเสริมให้มิตรภาพดำเนินไปอย่างราบรื่น คือ ความจริงใจที่เกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ (กิตติวดี. บุญเชื้อ. 2525 : 114)

ส่วนการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น ขณะเดียวกันต้องไม่เป็นการทำร้ายตนเอง หรือมีลักษณะที่สนองความต้องการของบุคคลอื่นเสมอ พยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ กลายเป็นบุคคลที่ห่างเหินกับตนเอง แต่ถ้าเราเป็นตัวของตัวเอง และรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ถึงแม้ว่าเราจะช่วยเหลือบุคคลอื่นในยามที่บุคคลนั้นมีปัญหา แต่เราก็จะไม่แก้ปัญหแทนบุคคลนั้นหมดทุกอย่าง เพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2528 : 113 - 114)

ในบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลที่ไม่ไว้วางใจและชอบตำหนิตายบุคคลอื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะไว้วางใจบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับถือบุคคลว่าเป็นบุคคลหนึ่งหรือเป็นเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2528 : 87 - 88)

สรุปได้ว่า คุณภาพของสัมพันธภาพควรมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คือกล้าเปิดเผยตนเอง มีความไว้วางใจ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ และไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิผู้อื่นมากเกินไป ก็จะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีได้

ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

คาร์คัฟ และเบเรนสัน (Carkhuff and Berenson. 1977 : 203 - 207) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. สัมพันธภาพแบบเปิด การเปิดเผยความรู้สึกเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสพการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย เพื่อความเข้าใจอันดี และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มั่นคง
2. มีความรู้สึกร่วม หมายถึง สามารถมีความเข้าใจบุคคลอื่น รับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคล
3. เคารพและยอมรับในบุคคลอื่น หมายถึง ยอมรับบุคคลอื่นโดยไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด ไม่ประเมินบุคคล เคารพในบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
4. การยอมรับโดยไม่ต้องเห็นด้วย หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีพยายามทำความเข้าใจโดยประเมินบุคคลอื่น แต่ให้ความสนใจบุคคลอื่น

ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ

ความสามารถที่จะให้ผู้อื่นยอมรับเป็นเพื่อนขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งโคลแมน และแฮมแมน (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2527 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974)

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วม

สัมพันธภาพใดก็ตามจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้นสนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความรัก การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นต้น ถ้าไม่สนองความต้องการแม้ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สัมพันธภาพไม่อาจคงอยู่ได้ ดังนั้นการมีวัตถุประสงค์ และความต้องการร่วมกัน จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวเองของบุคคล

สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดอาจแตกร้าวลงได้ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล่วงล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นตัวของตัวเอง คนที่เคยสนิทกันอาจเลิกคบกันได้ การปฏิบัติต่อกันแบบประชาธิปไตยด้วยความเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของกันและกัน จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะต้องยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดหรือความเชื่อของเรา

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปมักมีโครงสร้างและลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อน บิดามารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้อื่นที่อยู่ในสัมพันธภาพนั้น ๆ เป็นราย ๆ ไป เป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอยู่ในขอบเขตที่สร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่าย สัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ทั้งสองฝ่ายได้รับ

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 การมีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน เช่น ผู้ที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจเดียวกัน มักมีภาษาที่สื่อสารความหมายระดับเดียวกัน

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอน ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความผิดพลาดได้

4.3 อารมณ์และความรู้สึกในขณะที่มีการรับรู้ ปัจจัยในสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจ ความกลัว หรือความโกรธ เป็นต้น อาจทำให้เกิดการรับรู้ และการตีความหมายที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความต่าง ๆ มีความหมายสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ อาจทำให้รับรู้ตีความหมายพลาดได้

5. การรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง

5.1 การรับรู้ตนตามความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงตามความเป็นจริง ยอมรับนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธภาพจะยืนยาวได้ถ้าสนองความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นจึงต้องพยายาม ขจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การห่วงใยในสวัสดิการของผู้อื่น

อาจแสดงออกโดยการพูดหรือการกระทำ อาจพูดปลอบใจ แสดงความห่วงใยหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นประสบความยุ่งยากลำบากใจ หรือแสดงความซาบซึ้ง แสดงความ

ขอบคุณในคุณความดีที่ผู้อื่นได้แสดงต่อตน แสดงความชื่นชมในคุณความดีที่ผู้อื่นมี ย่อมเป็นการเสริมแรง คุณลักษณะเช่นนั้น จะช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื้อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

การเป็นตัวของตัวเองและซื้อสัตย์ต่อความคิดเห็น และความเชื่อถือของตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริง เพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้งและควรมีความเชื่อด้วยว่าผู้อื่นย่อมจะกล้าเผชิญความจริง และหาทางแก้ไขปัญหาได้ในทางสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงที่พูดต้องแสดงให้เห็นความเคารพในความเป็นตัวของตัวเอง ของผู้อื่น คำนึงถึงความต้องการแสดงความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความห่วงใย เป็นมิตรอย่างจริงใจ ด้วยความหวังดี จึงเป็นความจริงที่นุ่มนวล ไม่ก้าวร้าว ถ้าเพื่อนถามว่า ชอบทรงผมแบบใหม่ของเขาไหม ถ้าเราไม่ชอบเห็นว่าไม่สวย การตอบว่า ดูไม่คุ้นหน้า ทรงผมเก่าถ้าจะรับหน้ามากกว่า คงจะสร้างสรรค์กว่าการตอบว่า ดูไม่ได้เลยหรือน่าเกลียด เป็นต้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพคือ การมีแนวคิดพื้นฐานในเรื่องความรัก ความเห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพสิทธิของบุคคล มีความอดทนในการอยู่ร่วมกัน รู้จักการให้และรับด้วยความจริงใจ มีความไว้วางใจต่อกัน

ความสำคัญของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาหลายประการด้วยกัน เพราะนักศึกษายังอยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง จึงต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน เพื่อจะทำให้ดำรงชีวิตการเป็นนักศึกษาได้อย่างมีความสุข ถ้าบุคคลรู้ว่ามีคนรักใคร่ชอบพอกับเพื่อน ๆ ยอมรับ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือยามที่มีทุกข์ สุขภาพจิตของเขาก็จะดี แต่ถ้าหากบุคคลรู้สึกว่าเขาเองเป็นที่เมินเฉยของกลุ่มเพื่อน ไม่ค่อยมีความสนใจหรือไม่เป็นที่รู้จัก สุขภาพจิตก็จะเสื่อมไป เนื่องจากรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกเหงาและเป็นทุกข์ มีความหวาดกลัว และหวาดระแวง อยากจะอยู่ตามลำพังคนเดียว ไม่ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น กลายเป็นคนดื้อ ต่อต้านสังคม

สำหรับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนิสิตนักศึกษาแต่ละคนนั้น เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (อรทัย ผลเนื่องมา. 2520 : 25 - 26 ; อ้างอิงมาจาก Feldman and Newcomb. 1972) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. กลุ่มเชื่อมโยงชีวิตภายในครอบครัว กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับชีวิตการทำงานในโลกกว้าง ช่วยให้นักศึกษาผ่านพ้นยุควิกฤตต่าง ๆ และมีอิสระจากบ้านและครอบครัว

2. กลุ่มสามารถกำหนดการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ในบางโอกาส
3. เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ในชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้
4. เพื่อนให้โอกาสแก่นิสิตนักศึกษาในการศึกษาอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะกับผู้ที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน
5. เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และยากที่จะเปลี่ยนแปลงและอาจแสดงออกในรูปทำทาสและต่อต้านคุณค่า ความคิดเก่า ๆ กระตุ้นความสำนึกทางวิชาการ และเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิด ประสบการณ์ใหม่ ๆ แนะนำการอาชีพ กระตุ้นและให้กำลังใจ นิสิตนักศึกษาที่กำลังเปลี่ยนแนวความคิด
6. กลุ่มช่วยให้นิสิตนักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น ตอบสนองความสนใจของนิสิตนักศึกษา ที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านวิชาการ หรือล้มเหลวทางวิชาการมาแล้ว

7. เพื่อนช่วยฝึกการเข้าสังคม และการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลต่อนิสิตนักศึกษาในการให้ความช่วยเหลือ เมื่อสำเร็จออกไปทำงานแล้ว

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการทางความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ และคุณธรรมของนักศึกษา เพราะนักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาแต่ละคนจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนร่วมสถาบันเดียวกัน ในแง่การเปรียบเทียบมาตรฐานเพื่อประเมินตนเอง การปรับตัวเข้าสู่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับทักษะ และพฤติกรรมของกลุ่ม ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ความเป็นอยู่ในกลุ่มนักศึกษาเป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามในด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนนักศึกษานั้น ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2514 : 47 - 55) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มี 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความรู้สึกผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโสเป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์แบบนี้จะสูญหายและถูกทำลายได้โดยง่าย เพราะไม่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลและหลักการ ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญา อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น

ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมทาง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปราย หรือการสนทนาทางวิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคง และเป็น ความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

การคบเพื่อนของนักศึกษา

นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีความสนใจและมีอุดมคติที่คล้ายคลึงกัน นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากและกลุ่มเพื่อนก็จะมี อิทธิพลต่อตนเองมากเช่นเดียวกัน เมื่อนักศึกษามีการคบเพื่อนและเข้าร่วมกลุ่มกัน จะทำสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เช่น การแต่งตัว การนิยมสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น (สมชาย รัชชนกุล. 2526 : 98) การคบ เพื่อนของนักศึกษาจึงก่อให้เกิดถึงผลดีและผลเสีย การคบเพื่อนที่ดีทำให้มีการปรับตัวได้ดีใน สังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี เช่น มีความ ประพฤติไม่ดี อาจทำให้เสียการเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ดังนั้น การคบเพื่อนที่ไม่ดีจะทำให้เกิด ปัญหาตามมาได้ นอกจากนี้ การใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษา จะมีความอิสระในการใช้เวลาว่างไปในทางที่ตนพอใจ นักศึกษาบางคนอาจจะทบทวนบทเรียน หรืออาจจะไปทำธุระส่วนตัวหรือเล่นกีฬา ฯลฯ ซึ่งการใช้เวลาว่างนี้ อาจจะใช้ทำกิจกรรมเป็นการ ส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมหรือแสดงออกตามความต้องการของ นักศึกษานั้น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลที่จะนำไปในทางที่ดี หรือทางที่เสื่อมเสียได้ ดังที่ สมบัติ วังนะสาริกกุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพ แวดล้อมสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่าง ไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ แก่นักศึกษา

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญประการ หนึ่งในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล นอกจากนี้ คุณภาพของสัมพันธ์ภาพและความอดทน ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ก็มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล โดยมีความพอใจ ซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือสนับสนุน โดยกลุ่มเพื่อนจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อ นักศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ การเกื้อหนุนในด้านการเรียน การอยู่ร่วมกันในสังคม การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค การสร้างความมั่นใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบ การใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนิ กรุงเทพ มากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

จูไร ชุมรัม (2526 : 55) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยมีความแตกต่างในด้านการคบเพื่อน ด้านกิจกรรมสังคมในกลุ่มเพื่อน และด้านการปรับตัวเช่นเดียวกัน คาสเตอร์ (Caster. 1971 : 5789 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมีมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย

อาห์มาด และฮูด (Ahmad and Hood. 1984 : 498 - 502) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยไอโอวา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,968 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสำรวจสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความอดทน และคุณภาพของสัมพันธภาพ ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาการปรับตัวให้สามารถเข้ากับเพื่อนได้เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้

ดังนั้น ตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่ง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคล และตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนน่าจะสามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลได้

2.5 เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เมอร์เรย์ (Murray. 1964 : 19) อธิบายความต้องการสัมฤทธิ์ (Need for Achievement)

ไว้ว่าเป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่อยากต้องการที่จะควบคุม จัดกระทำ หรือจัดระเบียบ วัตถุ บุคคล หรือความคิด โดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานที่ดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็น

แอตคินสัน (Atkinson. 1966 : 240 - 241) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนเองจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจ เมื่อกระทำสำเร็จก็ได้

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1963 : 110 - 111) ผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีอุปสรรคขัดขวางจะพยายามฟันฝ่า เมื่อประสบผลสำเร็จจะรู้สึกสบายใจ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว บุคคลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ จะแสดงออกมาให้เห็นปรากฏในรูปของพฤติกรรมของแต่ละคน ลินด์เกรน (Lindgren. 1967 : 31 - 34) เน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) และกล่าวว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความทะเยอทะยาน (Ambition) มีการแข่งขัน (Competition) และมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น (Self Improvement)

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1967 : 36 - 62) ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประการ คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) คือ ความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวล เมื่อพบกับความล้มเหลว
2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบ หรือรักใคร่ชอบพอของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น
3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าผู้อื่นในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แมคเคลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ เพราะเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จในการทำงานของคนเรา

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลินด์เกรน (Lindgren. 1967 : 31 - 34) กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความทะเยอทะยาน การแข่งขัน (Competitiveness) และมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น (Self-Improvement)

เฮอร์แมนส์ (Herman. 1970 : 354) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 10 ประการ คือ

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)
2. มีความหวังอย่างมากว่า ตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าผลจากการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk - Taking Behavior)
3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้น (Upward Mobility)
4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
5. เมื่องานที่กำลังทำอยู่ถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวน จะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tension)
6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time Perspective)
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก (Partner Choice)
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนให้ดี (Recognition Behavior)

10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีเสมอ (Achievement Behavior)

ประหยัด ทองมาก (2518 : 6) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูงกว่า ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

พรรณี ข.เจนจิต (2523 : 29) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความมานะ บากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง
2. เป็นผู้ทำงานอย่างมีแผน

3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

ไวเนอร์ (Weiner. 1972 : 203 - 215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย ความคิดของตนเอง มากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1967 : 104) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นดัชนีชี้บ่งถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง และได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่า
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตน
3. มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อให้สำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากโอกาสและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์

4. ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ใช่จุดมุ่งหมายที่รางวัล

กล่าวได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จในงานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค พฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อาจสังเกตได้จากการมีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบเป็นผู้นำ กล้าเสี่ยง มีความทะเยอทะยาน มีความมานะพยายามและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้เรียน จึงนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ

จากเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พอสรุปได้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น จะเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ มีทักษะในการจัดระบบงาน และมีความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยาก ซับซ้อน ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จำไพฑิพย์ ธีรนิติ (2514 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 240 คน ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปรมจิต ทศะ (2516 : 66 - 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนเอง ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 599 คน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประสาธ บัณทังกูร (2516 : 80 - 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และการคิดแบบบอเนกนัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมธี โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 โรงเรียนรัฐบาลศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด จำนวน 886 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนชายและหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฟรอสต์ (Frost. 1966 : 927 - 933) ได้ศึกษาเพื่อใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 228 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี

ยูจีน (Eugene. 1969 : 3876 - A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบหลายชนิด ที่มีส่วนในการพยากรณ์ ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 8 โรงเรียนบางแห่งในรัฐโอไฮโอ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพยากรณ์ความสำเร็จ มีอำนาจพยากรณ์ ความสำเร็จในการเรียน ได้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ 0.55

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พอสรุปได้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน

จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต ผู้วิจัยคิดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น่าจะสามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 622 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล

ชั้นปี	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ปีที่ 1	171	27.5
ปีที่ 2	170	27.2
ปีที่ 3	191	30.7
ปีที่ 4	91	14.6
รวม	622	

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษาพยาบาล
2. แบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
3. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน
5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
6. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาพยาบาล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้คือ

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบชนิดเติมข้อความให้สมบูรณ์และชนิดเลือกตอบ ได้แก่ ระดับชั้นปี คณะแผนก ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว รายได้ของนักศึกษา

1.3 นำแบบสอบถามด้านส่วนตัวที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านคือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบรายละเอียดของแบบสอบถามว่าเนื้อหา และภาษาที่ใช้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ แล้วจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () แล้วเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ซึ่งตรงกับลักษณะเฉพาะของท่าน ตามความเป็นจริงในปัจจุบันให้ครบถ้วน

1. ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาพยาบาล

() ชั้นปีที่ 1

() ชั้นปีที่ 2

() ชั้นปีที่ 3

() ชั้นปีที่ 4

2. เกรดเฉลี่ย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

3. ภูมิลำเนาของข้าพเจ้าคือจังหวัด.....

4. รายได้รวมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ประมาณเดือนละ.....บาท

5. รายได้ของข้าพเจ้า ประมาณเดือนละ.....บาท

2. แบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

2.1 วิธีการสร้างแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตของ ไพฑูรย์ สันถรัตน์ (2524 : 120 - 124) และวาสนา เจือทอง (2531 : 133 - 142) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 70 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 66 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.91 - 7.22 จำแนกตามรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละแบบ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

ด้านวิชาการ	เท่ากับ	.7772
ด้านวิชาชีพ	เท่ากับ	.8602
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	เท่ากับ	.7360
ด้านความคิดก้าวหน้า	เท่ากับ	.7838
ด้านพฤติกรรมเก็บตัว	เท่ากับ	.8253

ตัวอย่างแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำบ่อยที่สุด
บ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมาก
บางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว
น้อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้น หรือปฏิบัติตามข้อความนั้นๆ บ้าง

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบที่จะแก้ไข ปัญหาด้วยตนเองเสมอ					

2.4 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการแสดงออก	คะแนน
เป็นประจำ	5
บ่อยครั้ง	4
บางครั้ง	3
น้อยครั้ง	2
น้อยครั้งที่สุด	1

ตารางแสดงลักษณะการใช้ชีวิตและหมายเลขที่ของข้อคำถามรูปแบบการใช้ชีวิต

ลักษณะการใช้ชีวิต	เลขข้อคำถาม
1. ด้านวิชาการ	1,6,10,15,20,25,30,34,39,44,49,54,58,63
2. ด้านวิชาชีพ	2,7,11,16,21,26,31,35,40,45,50,55,59,64
3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	3,8,12,17,22,27,36,41,46,51,56,60
4. ด้านความคิดก้าวหน้า	4,9,13,18,23,28,32,37,42,47,52,57,61,65
5. ด้านพฤติกรรมเก็บตัว	5,14,19,24,29,33,38,43,48,53,62,66

3. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

3.1 วิธีการสร้างแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ อรพิน แสงสว่าง (2536 : 71 - 79) นฤมล เกื่อนมา (2539 : 138 - 142) และวินิตรา แน่นหนา (2539 : 96 - 100) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรรณพิศ วาณิชย์การ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 หาค่าอำนาจจำแนก โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 28 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.72 - 5.00

3.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 3.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8294

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
 เห็นด้วยมาก หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
 เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้าง
 ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเลย ๆ

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	วิชาชีพพยาบาลหางาน ง่าย รายได้ดี					

3.4 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการแสดงออก	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน

4.1 วิธีการสร้างแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยของประหยัศศรี ถิ่นศิริ (2536 : 133 - 138) และวิไลดังทัดสวัสดิ์ (2538 : 125 - 131) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

4.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบันที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 หาค่าอำนาจจำแนกโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.77 - 6.93

4.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 4.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8677

ตัวอย่างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
มาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
ปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	อาจารย์เต็มใจที่จะอธิบาย ในสิ่งที่ข้าพเจ้าซักถาม					

4.5 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการแสดงออก	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

5.1 วิธีการสร้างแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนของ มาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 77 - 81) และอุษา เชาวลิติ (2540 : 219 - 222) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

5.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 หาค่าอำนาจจำแนกโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 34 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test

และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 26 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.69 - 6.38

5.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 5.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8197

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำ บ่อยครั้งที่สุด
จริง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยมาก

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าต้องระวังคำพูดของตนเอง เพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่พอใจ					

5.4 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการแสดงออก	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

6. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

6.1 วิธีการสร้างแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ วรรณภรณ์ จิตตกุล (2535 : 108 - 114) และภุชงค์ เลาสีวิวงศ์ (2535 : 111 - 117) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

6.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6.3 หาค่าอำนาจจำแนก โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีวิบูลย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 13 ข้อ ที่มีค่า t ระหว่าง 2.28 - 5.59

6.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 6.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7638

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำ บ่อยครั้งที่สุด
จริง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว
จริงน้อย	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นบ้าง

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริง น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ขยันทำงาน อย่างสม่ำเสมอ					

6.4 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการแสดงออก	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีษะเกษ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนหลังจากได้รับแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณค่าความถี่
ค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรชีวสังคมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test หรือ F-test ตามลักษณะของตัวแปร
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่า t (t - test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 131 - 132)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ของตัวแปรรายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
5. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คือรายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้คือ ใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Sciences for MS Windows)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้า

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ จำนวน 622 คน นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลตัวแปรด้านชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับชั้นปี เพศ ภูมิลำเนา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2. ข้อมูลตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คือ รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรูปแบบการใช้ชีวิตด้านต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า และด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ตามตัวแปร ภูมิลำเนา ระดับชั้นปี และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ด้วยสถิติ t-test และ F-test และการทดสอบจับคู่เปรียบเทียบ (Multiple Range Test) ด้วยวิธีการของ Scheffe

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

การเสนอผลการวิเคราะห์การค้นคว้าในบทนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แห่งการทำนายพหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย
b	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
y	แทน	รูปแบบการใช้ชีวิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามตัวแปรพยากรณ์ ดังแสดงในตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม

ลักษณะทางชีวสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	171	27.5
ชั้นปีที่ 2	169	27.2
ชั้นปีที่ 3	191	30.7
ชั้นปีที่ 4	91	14.6
เพศ		
หญิง	564	90.7
ชาย	58	9.3
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพมหานคร	48	7.7
ต่างจังหวัด	574	92.3
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	301	55.8
10,000 บาทขึ้นไป	238	44.2
รายได้ของนักศึกษา		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	317	58.9
2,000 บาทขึ้นไป	221	41.1

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
รายได้ของนักศึกษา	2,134.43	829.19
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.70	0.42
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล	98.26	8.57
สภาพแวดล้อมในสถาบัน	85.85	11.46
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	93.56	8.12
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	44.70	5.50

จากตาราง 2 และตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ถึง 4 จำนวน 622 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 564 คน คิดเป็นร้อยละ 90.7 เพศชายจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด จำนวน 574 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 อยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงไปคือ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และชั้นปีที่ 4 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 91 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และมีรายได้ 10,000 บาท/เดือนขึ้นไป จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 รายได้ของนักศึกษามีระดับต่ำกว่า 2,000 บาท/เดือน จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 และรายได้ 2,000 บาทขึ้นไป จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี มีระดับคะแนนเฉลี่ย รวม 2.70

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรูปแบบการใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า และด้านพฤติกรรมเก็บตัว ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	รูปแบบการใช้ชีวิต									
	ด้านวิชาการ		ด้านวิชาชีพ		ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม		ด้านความคิดก้าวหน้า		ด้านพฤติกรรมเก็บตัว	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	49.75	5.36	50.36	6.67	46.51	5.12	51.68	5.90	33.59	5.95
2	47.02	6.23	48.93	6.10	45.17	5.45	49.29	6.16	33.43	6.03
3	47.00	5.74	48.86	6.00	44.59	5.44	49.64	6.95	34.73	6.08
4	47.92	5.46	48.73	5.68	43.69	5.32	48.96	6.27	35.14	6.22

จากตาราง 4 การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี กรุงเทพ พบว่านักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตความคึกคักน้ำ
สูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ส่วนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เป็นอันดับรองลงไป คือ ด้านวิชาชีพ ด้าน
วิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ จำแนกตามตัวแปรภูมิลำเนา ระดับชั้นปี
และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังแสดงในตาราง 5 - 14

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาในแต่ละด้าน

ตาราง 5 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิต จำแนกตามภูมิลำเนาของนักศึกษา

ภูมิลำเนา	รูปแบบการใช้ชีวิต											
	ด้านวิชาการ			ด้านวิชาชีพ			ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม			ด้านความคิดก้าวหน้า		
	X	SD	t	X	SD	t	X	SD	t	X	SD	t
กรุงเทพฯ ต่างจังหวัด	47.46	7.07	.592	48.17	7.88	.309	43.40	7.00	-1.830	49.33	6.98	-0.753
	47.93	5.77		49.36	6.07		45.29	5.24		50.06	6.39	
										35.08	5.63	.255
										34.04	6.11	

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือมีภูมิลำเนาจากต่างจังหวัด มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านกิจกรรม ด้านก้าวหน้า และด้านเก็บตัวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	870.61	290.20	8.6945*
ภายในกลุ่ม	618	20627.60	33.38	
รวม	621	21498.21		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อจะได้ทราบว่าระดับชั้นปีใดที่มีค่าคะแนนการใช้ชีวิตด้านวิชาการแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบโดยวิธีการของ Scheffe ดังปรากฏผลตามตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการของนักศึกษาพยาบาล

ระดับชั้นปี	X	ปีที่ 3	ปีที่ 2	ปีที่ 4	ปีที่ 1
		47.00	47.02	47.92	49.75
3	47.00	-			
2	47.02	0.02	-		
4	47.92	0.92	0.90	-	
1	49.75	2.75*	2.73*	1.83	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านวิชาการสูงมากกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	280.10	93.37	2.4266
ภายในกลุ่ม	618	23778.98	38.48	
รวม	621	24059.08		

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีรูปแบบด้านวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	569.74	189.91	6.6618*
ภายในกลุ่ม	618	17617.81	28.51	
รวม	621			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อจะได้ทราบว่า ระดับชั้นปีใด ที่มีค่าคะแนนการใช้ชีวิตด้านกิจกรรมแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบโดยวิธีการของ Scheffe ดังปรากฏผลตามตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาพยาบาล

ระดับชั้นปี	X	ปีที่ 4	ปีที่ 3	ปีที่ 2	ปีที่ 1
		43.69	44.59	45.17	46.51
4	43.69	-			
3	44.59	0.89	-		
2	45.17	1.47	0.58	-	
1	46.51	2.82*	1.92*	1.34	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมสูงมากว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	690.99	230.33	5.6928*
ภายในกลุ่ม	618	25004.00	40.46	
รวม	621	25694.99		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อจะได้ทราบว่า ระดับชั้นปีใด มีค่าคะแนนการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบโดยวิธีการของ Scheffe ดังปรากฏผลตามตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าของนักศึกษาพยาบาล

ระดับชั้นปี	X	ปีที่ 4	ปีที่ 3	ปีที่ 2	ปีที่ 1
		48.96	49.29	49.64	51.68
4	48.96	-			
3	49.29	0.33	-		
2	49.64	0.68	0.35	-	
1	51.68	2.72*	2.39*	2.04*	-

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าสูงมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีคะแนนการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	296.27	98.76	2.6968
ภายในกลุ่ม	618	22631.20	36.62	
รวม	621	22927.47		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่างกันจะมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การวิเคราะห์คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิต จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

รายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน	รูปแบบการใช้ชีวิต											
	ด้านวิชาการ			ด้านวิชาชีพ			ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม			ด้านความคิดก้าวหน้า		
	X	SD	t	X	SD	t	X	SD	t	X	SD	t
ต่ำกว่า 10,000บาท	48.28	5.80	1.858	49.78	5.78	2.232*	45.72	4.95	3.173*	50.16	5.34	1.127
10,000 บาทขึ้นไป	47.34	5.87		48.55	6.08		44.25	5.84		49.55	6.67	
										34.41	6.36	0.660
										34.06	5.74	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ชีวิต ด้านวิชาชีพและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน จะมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ และด้านกิจกรรมสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาท/เดือน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ คือ รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 15

ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ดังแสดงในตาราง 16 - 20

ตาราง 15 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า ด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅
X ₁	1.000	-.095	-.112	-.057	-.045	-.042	-.014	-.096	-.084	-.051	.001
X ₂		1.000	-.014	.039	.098	.086	.121*	.019	.122	.070	-.151*
X ₃			1.000	.470**	.255**	.172**	.234**	.458**	.421**	.288**	-.137*
X ₄				1.000	.334**	.218**	.226**	.304**	.335**	.191**	-.140*
X ₅					1.000	.147**	.241**	.265**	.351**	.271**	-.360**
X ₆						1.000	.484**	.478**	.427**	.447**	.192**
Y ₁							1.000	.699	.602	.724	.276
Y ₂								1.000	.699	.720	.155
Y ₃									1.000	.762	.016
Y ₄										1.000	.172
Y ₅											1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพหุคูณกับรูปแบบการใช้ชีวิตเป็นดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบใช้ชีวิตด้านวิชาการ
2. ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านกิจกรรม
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว สัมพันธภาพระหว่างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ตาราง 16 สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE B	Beta	t
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6)	0.403	0.044	.400	9.168
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X_5)	0.121	0.030	.184	4.061
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_2)	1.529	0.558	.118	2.740
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_3)	0.062	0.029	.097	2.147
R = .528				
R ² = .279				
a = 8.311				

จากตาราง 16 ตัวแปรที่นำเข้าไปในสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยทั้งสี่ตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการได้ร้อยละ 27.9

สมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (4 ตัว) กับตัวแปรเกณฑ์ซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$y_1 = 8.311 + (0.403) x_6 + (0.121) x_5 + (1.529) x_2 + (0.062) x_3$$

โดยที่ y_1 คือ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ

x_2 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

x_3 คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

x_5 คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

x_6 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และสามารถนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Zy_1 = (0.4000) Zx_6 + (0.184) Zx_5 + (0.118) Zx_2 + (0.097) Zx_3$$

ตาราง 17 สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE B	Beta	t
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_3)	0.255	0.029	.362	8.710
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6)	0.420	0.045	.379	9.418
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X_5)	0.090	0.030	.126	3.042
R = .619				
R ² = .383				
a = -3.303				

จากตาราง 17 ตัวแปรที่นำเข้ามาในสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยทั้งสามตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพได้ร้อยละ 38.3

สมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (3 ตัว) กับตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพในรูปคะแนนดิบเป็นดังนี้

$$y_2 = -3.303 + (0.255) x_3 + (0.420) x_6 + (0.090) x_5$$

โดยที่ y_2 คือ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ

x_3 คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

x_5 คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

x_6 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และสามารถนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Zy_2 = (0.362) Zx_3 + (0.379) Zx_6 + (0.126) Zx_5$$

ตาราง 18 สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE B	Beta	t
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6)	0.326	0.041	.332	7.957
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_3)	0.167	0.027	.266	6.167
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X_5)	0.155	0.027	.242	5.646
R = .579				
$R^2 = .336$				
a = -0.328				

จากตาราง 18 ตัวแปรที่นำเข้ามาในสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยทั้งสามตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมได้ร้อยละ 33.6

สมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (3 ตัว) กับตัวแปรเกณฑ์ซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$y_3 = -0.328 + (0.326) x_6 + (0.167) x_3 + (0.155) x_5$$

โดยที่ y_3 คือ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

x_3 คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

x_5 คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

x_6 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และสามารถนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Zy_3 = (0.332) Zx_6 + (0.266) Zx_3 + (0.242) Zx_5$$

ตาราง 19 สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE B	Beta	t
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6)	0.416	0.050	.367	8.710
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X_5)	0.131	0.033	.177	9.418
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_3)	0.125	0.033	.173	3.787
R = .508				
$R^2 = .258$				
a = 6.789				

จากตาราง 19 ตัวแปรที่นำเข้าไปในสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เพื่อน โดยทั้งสามตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าได้ร้อยละ 25.8

สมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (3 ตัว) กับตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$y_4 = 6.789 + (0.416) x_6 + (0.131) x_5 + (0.125) x_3$$

โดยที่ y_4 คือ คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า

x_3 คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

x_5 คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

x_6 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และสามารถนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Zy_4 = (0.367) Zx_6 + (0.177) Zx_5 + (0.173) Zx_3$$

ตาราง 20 สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรม
เก็บตัว

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE B	Beta	t
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X_5)	-0.255	-0.033	-.363	-7.804
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6)	0.198	0.050	.184	3.980
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_2)	-1.860	0.636	-.135	-2.925
R = .415				
$R^2 = .172$				
a = 53.968				

จากตาราง 20 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวคือสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั้งสามตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวได้ร้อยละ 17.2

สมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (3 ตัว) กับตัวแปรเกณฑ์ซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวในรูปคะแนนดิบเป็น ดังนี้

$$y_5 = 53.968 + (-0.255) x_5 + (0.198) x_6 + (-1.860) x_2$$

โดยที่ y_5 คือ คะแนนรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว

x_2 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

x_5 คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

x_6 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากสมการคะแนนดิบข้างต้น นำมาสร้างเป็นสมการมาตรฐานได้ดังนี้

$$Zy_5 = (-0.363) Zx_5 + (0.184) Zx_6 + (-0.135) Zx_2$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปราย ผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลแยกตามตัวแปร
ชีวสังคม
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา
พยาบาล
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรชีวสังคมต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตต่างกัน
2. ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้าน
3. ตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้าน
ของนักศึกษาพยาบาลได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตร
ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
กรุงเทพ
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ในปีการศึกษา
2541 จำนวน 622 คน
3. ตัวแปรที่จะศึกษา
ตัวแปรต้น
 - 3.1. ตัวแปรชีวสังคม ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ตัวแปรย่อย
 - 3.1.1 ภูมิภาค
 - 3.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา
 - 3.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.2 ตัวแปรพยากรณ์ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 6 ตัวแปรย่อย

- 3.2.1 รายได้ของนักศึกษา
- 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.2.3 ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล
- 3.2.4 สภาพแวดล้อมในสถาบัน
- 3.2.5 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
- 3.2.6 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวแปรตาม

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 5 กลุ่ม

- 1. ด้านวิชาการ
- 2. ด้านวิชาชีพ
- 3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4. ด้านความคิดก้าวหน้า
- 5. ด้านพฤติกรรมเก็บตัว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต ประกอบด้วย

- 1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- 2. แบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิต
- 3. แบบสอบถามทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล
- 4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน
- 5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
- 6. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

- 1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังวิทยาลัยพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 622 ฉบับ และผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบสมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อ มาตรวจให้คะแนนและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษาใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาที่มีตัวแปรชีวสังคมแตกต่างกัน ใช้สถิติทดสอบ t-test หรือ F-test ตามลักษณะของตัวแปร
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 30.7 รองลงมาคือชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 27.5 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 27.2 และชั้นปีที่ 4 14.6 นักศึกษาทั้งสี่ชั้น มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 เป็นนักศึกษาเพศหญิงร้อยละ 90.7 เพศชาย ร้อยละ 9.3 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 92.3 และอยู่ที่กรุงเทพมหานครร้อยละ 7.7

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 55.8 และมีรายได้ระดับ 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 44.2 สำหรับรายได้ส่วนตัวของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท/เดือน ร้อยละ 58.9 และรายได้ 2,000 บาท/เดือน ร้อยละ 41.1

2. รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ส่วนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เป็นอันดับรองลงไปคือด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมการเก็บตัว

3. การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ ตามตัวแปรชีวสังคมคือ ภูมิสำเนา พบว่า นักศึกษาพยาบาล ที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า และด้านพฤติกรรมเก็บตัว ไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ ตามตัวแปรชีวสังคม คือ ระดับชั้นปี พบว่า

4.1 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการแตกต่างกันจาก นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

4.2 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4

4.3 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

4.4 นักศึกษาพยาบาลต่างชั้น มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพและด้านพฤติกรรม เก็บตัวไม่แตกต่างกัน

5. การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตด้านต่าง ๆตามตัวแปรชีวสังคมคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นักศึกษาพยาบาล ที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพและการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัว 10,000 บาท/เดือนขึ้นไป

6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้านพบว่า

6.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านเก็บตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.6 รายได้ของนักศึกษาและสภาพแวดล้อมในสถาบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านกิจกรรม ด้านก้าวหน้า และด้านเก็บตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตแต่ละด้านพบว่า

7.1 ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ได้ร้อยละ 27.9

7.2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพได้ ร้อยละ 38.3

7.3 ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านกิจกรรมได้ ร้อยละ 33.6

7.4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านก้าวหน้าได้ ร้อยละ 25.8

7.5 ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการใช้ชีวิตด้านเก็บตัวได้ ร้อยละ 17.2

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาแต่ละชั้นปี มีรูปแบบการใช้ชีวิตแตกต่างกันดังนี้

1.1 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในอันดับสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเรียนจากระดับมัธยมศึกษามาเป็นระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้นักศึกษายังต้องรับผิดชอบตนเองในด้านการใช้ชีวิตการเป็นนักศึกษา ทั้งทางด้านการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และยังไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในสถาบันที่ตนศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระบบการจัดการเรียนการสอน สถานที่ กลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) ที่กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้ามาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของสังคม ผูกพันกับเพื่อน มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรู้สึกกลัวและตื่นเต้นระคนกัน และจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1988) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะรู้สึกตื่นเต้นต่อทุกสิ่งที่อยู่รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคม มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

1.2 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านวิชาการอยู่ในอันดับสูง มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ได้ผ่านชีวิตการเป็นนักศึกษามาแล้ว 1 ปี ทำให้เข้าใจในระบบการเรียนการสอน สามารถประเมินการเรียนของตนเองได้ ซึ่งทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) ได้กล่าวว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนมากจะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย จะมีความรู้สึกเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะมีการสร้างแบบแผนของกลุ่มย่อยจนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูง (Peer Culture) และงานวิจัยของคอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1988) ได้กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะไม่ค่อยพอใจครู อาจารย์

เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง เป็นปฏิกิริยาต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

1.3 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในอันดับสูง มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เข้าใจวิธีการเรียนการสอนในวิทยาลัย ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป โดยรูปแบบการเรียนการสอนของชั้นปีที่ 3 จะเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความคุ้นเคยกับสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) ที่กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีความคิดไปในแนวเดียวกันมากกว่าจะเห็นขัดแย้งกัน มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และมีการวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง นอกจากนี้งานวิจัยของคอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1988) ได้กล่าวถึงนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ว่ามักจะอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัยและการเรียน

1.4 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวอยู่ในอันดับสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การเรียนการสอนจะเน้นด้านปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จึงมีลักษณะของผู้บริหารมากกว่าผู้ปฏิบัติ และนักศึกษาที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษาจึงเริ่มมองเห็นคุณค่าของวิชาชีพ เพื่อเตรียมตนเองออกไปประกอบอาชีพในอนาคต จึงส่งผลให้มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 38 - 39) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะสนใจเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษา และงานวิจัยของคอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 27 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1988) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มักจะสนใจการศึกษาต่อ การหางาน และความคิดก้าวหน้าในอนาคตมากกว่ากิจกรรมของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่ว่า นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีลักษณะรูปแบบการใช้ชีวิตที่เด่นชัดไปทางด้านความคิดก้าวหน้า แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มองเห็นคุณค่าในทางส่วนรวมสูง โดยสนใจกิจกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม แต่ยังไม่มีเวลาและโอกาสที่จะให้แสดงออกเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526 : 107) ที่พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีลักษณะเด่นชัดไปทางกลุ่มความคิดก้าวหน้า โดยนิสิตชายและหญิงมีความสนใจในปัญหาของสังคม โดยนิสิตชายมีแนวโน้มจะแก้ไขปัญหาโดยการเข้าไปแก้ไขปัญหามาโดยตรง แต่นิสิตหญิงจะเน้นไปทางเสียสละมากกว่า

2. รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาที่มีตัวแปรชีวิตสังคมแตกต่างกัน

2.1 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดไม่มีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้เนื่องจากในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว ทำให้โลก “ไร้พรมแดน” รวมทั้งมีการพัฒนาทางด้านการสื่อสารและคมนาคม จึงมีผลทำให้ในต่างจังหวัดมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ดังนั้น คนในต่างจังหวัดจึงมีความก้าวหน้าและมีโอกาสไม่น้อยไปกว่าคนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 : 32) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันเป็นยุคที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการต่อยอดอย่างสูง มีการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ ด้านเครือข่ายการสื่อสารและคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งผู้คน สินค้า บริการ เงินตรา สามารถถ่ายเทกันได้ในเวลาสั้น ระบบต่าง ๆ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและส่งอิทธิพลต่อกันแทบทั้งสิ้น

2.2 นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน พบว่ามีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิต โดยนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำจะมีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพและการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษายากบาสส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ดังนั้น เมื่อนักศึกษามีโอกาสเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร จึงมีแรงจูงใจให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น เพื่อที่จะเรียนให้ได้ดี มีความรักในวิชาชีพ และมีความคิดที่จะพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อยกระดับฐานะของตนเองและครอบครัวให้สูงขึ้น และนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะเน้นทางด้านการปฏิบัติการพยาบาลมากกว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

นอกจากนี้นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จะให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ซึ่งสอดคล้องกับพรชูลี อาชาวอรุณ (2525 : 206) ที่กล่าวว่าฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ค่านิยม ความต้องการ มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการเรียน

3. ตัวแปรที่สัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิต

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมเก็บตัว เนื่องจาก การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตนเอง หรือคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้

สามารถออกไปประกอบอาชีพ ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตโดยใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และเวลาด้วยความมั่นใจ เป็นพยาบาลที่ให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ (ดวงพร ธรรมกุล. 2539 : 1) นอกจากนี้ลักษณะงานของพยาบาลเป็นงานที่หนัก ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบสูง เนื่องจากพยาบาลต้องทำงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์โดยตรง ต้องเสี่ยงกับโรคภัยตลอดเวลา ผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพนี้ ต้องมีความอดทนสูง มีความกระตือรือร้น มีการตัดสินใจดี มีการวางแผนที่ดี และมีประสิทธิภาพในการทำงาน (สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์. 2518 : 11) และสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1967 : 207) คือ เป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีการวางแผนงานล่วงหน้า และสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 437 - 439) คือ เป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ มีความเพียรพยายาม และมีความอดทน เต็มใจที่จะลำบาก แม้ยากเพียงใดก็ตาม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จึงสามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตได้

3.2 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า เนื่องจากนักศึกษามาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกันเมื่อนักศึกษาพยาบาลทุกคนต้องใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนอยู่ในหอพักของวิทยาลัยตามกฎระเบียบของวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ฝึกการทำงานเป็นทีม หล่อหลอมให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมที่จะเป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต ประกอบกับนักศึกษาเป็นวัยรุ่นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมาก สอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม (2529 : 32) ที่กล่าวว่าธรรมชาติของวัยรุ่นต้องการความรักต้องการพรรคพวกวัยรุ่นจะพยายามปรับพฤติกรรมความต้องการให้สอดคล้องกับกลุ่ม นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งในสังคมไทยจะอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่เป็นเพศหญิงให้เป็นคนเรียบร้อย นุ่มนวลอ่อนโยนมีความเมตตากรุณาและถ่อมตนดังนั้น เมื่อนักศึกษาพยาบาลต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล จึงไม่มีปัญหาในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้ มีการพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจ เอาใจใส่ เห็นอกเห็นใจกัน มีความสามัคคีและนักศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น นักศึกษาจะช่วยเหลือกันแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี

สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว ทั้งนี้เนื่องจากเพื่อนมีบทบาทมากที่สุด เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดของนักศึกษายาบาล และมีอิทธิพลต่อความคิดของนักศึกษายาบาลด้วย (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 61 - 62) ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของวัลลภา ตันติสุนทร (2532 : 136) ที่

พบว่าสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนักศึกษากับเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเครียดของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวสูงจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่ำ ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านเก็บตัวต่ำจะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนสูง

3.3 ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการใช้ชีวิต ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความคิดก้าวหน้า เนื่องจากทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นความรู้ ความรู้สึก และอารมณ์ ความชอบ หรือไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ และความพร้อมที่จะกระทำในทางบวก หรือลบที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลของพยาบาล ขึ้นกับประสบการณ์ในวิชาชีพที่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีทักษะคิดต่อวิชาชีพในด้านบวกจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบวิชาชีพ ซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักศึกษากลุ่มนี้จะเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสมัครใจ มีความพึงพอใจ ตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่ดีกระตุ้นหรือรับ และรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อศึกษาวิชาชีพพยาบาลจนสำเร็จ และประกอบวิชาชีพพยาบาลด้วยความภาคภูมิใจ

ส่วนนักศึกษาที่มีทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลในด้านลบจะไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพ นักศึกษากลุ่มนี้มักจะถูกบังคับจากผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพ ดังนั้นนักศึกษากลุ่มนี้จะมีความรู้สึกฝืนใจ ไม่มีความสุขในการศึกษา เกิดความคับข้องใจ ขาดความกระตือรือร้น บางรายอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้มีปัญหาการปรับตัวทั้งด้านการเรียน สังคม และอารมณ์ ตลอดจนมีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาด้วย (ทัศนบุญทอง, 2533 : 58) ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านความคิดก้าวหน้า

3.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการและด้านพฤติกรรมเก็บตัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือความรู้หรือทักษะอันเกิดมาจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบความรู้ของครูผู้สอน จากความหมายดังกล่าว นักศึกษาพยาบาลที่มีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ จะมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีทุกครั้งที่มีการสอบจะเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต้องการทำคะแนนให้สูง ๆ เพื่อต้องการศึกษาต่อในอนาคต

4. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิต

4.1 รายได้ของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกลุ่มนักศึกษา ซึ่งได้รับทุนการศึกษาด้านอาหารและ

สวัสดิการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา 4 ปี นักศึกษาจะเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือเอกชน นอกจากนี้ในปัจจุบันรัฐบาลได้จัดสรรเงินกู้เพื่อการศึกษาให้นักศึกษาที่ครอบครัวยากจน น้อย นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจึงมีโอกาสขอความช่วยเหลือจากเงินกู้ส่วนนี้ นอกจากนี้ ถ้านักศึกษามีปัญหาเรื่องการเงินยังสามารถขอรับความช่วยเหลือจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยในการขอรับการสนับสนุนเรื่องการขอกู้เงินการศึกษาจากองค์กรต่าง ๆ อีกด้วย นักศึกษาจึงอาจมีความกดดันทางการเงินน้อย ดังนั้นรายได้ของนักศึกษาจึงไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิต

4.2 สภาพแวดล้อมในสถาบัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลได้พยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ทั้งที่วิทยาลัยและหอพักให้มีความสะดวก สบาย ร่มรื่น มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ (Computer) และมีการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ดูแลนักศึกษาตลอด 4 ปี นอกจากนี้ นักศึกษายังมีกลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่คอยให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ นักศึกษาจึงอาจปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสถาบันได้มากขึ้น ดังนั้นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถาบันจึงไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิต

5. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตทั้ง 5 ด้านได้ คือ ด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมเก็บตัว
 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตทั้ง 5 ด้านได้ คือ ด้านความคิดก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมเก็บตัว
 ทักษะติดต่อวิชาชีพพยาบาล สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตได้ 2 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านความคิดก้าวหน้า
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถทำนายรูปแบบการใช้ชีวิตได้ 2 ด้านคือ ด้านวิชาการและด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันควรจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้มีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้จะทำให้ นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ในการที่จะทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เป็น

การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลอีกทางหนึ่ง

2. คณาจารย์ผู้สอนควรกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาสนใจทางด้านวิชาการเพิ่มขึ้น เนื่องจากพื้นฐานทางด้านวิชาการมีความสำคัญในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3. สถาบันควรให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องของสังคมอย่างมีเหตุผล ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้อง นอกจากนี้ในเรื่องของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้สนใจต่อปัญหาของสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจที่จะปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. ผู้บริหารและคณาจารย์ผู้สอนควรนำผลของปัจจัยที่มีผลให้เกิดรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันของนักศึกษา มาประกอบเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและมีผลทำให้นักศึกษามีความสนใจทางด้านวิชาชีพ และวิชาการเพิ่มขึ้น

5. ผู้บริหารและคณาจารย์ผู้สอน ควรนำผลของปัจจัยที่มีผลให้เกิดรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและมีผลทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสนใจทางวิชาชีพ และวิชาการเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี ในระยะยาว โดยติดตามตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนจบการศึกษา เพื่อพิจารณาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ได้ถูกต้องเหมาะสมขึ้น

2. เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลกับนักศึกษาในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของรูปแบบการใช้ชีวิตในแต่ละวิชาชีพ

3. ควรศึกษาถึงอิทธิพลภายนอกที่มีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล เช่น บุคคลรอบข้างนักศึกษา คือ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ เพื่อน

บรรณานุกรม

- กิตติวดี บุญเชื้อ. “การให้การรับ,” ใน กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2525.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและ กิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.ศ.ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาล ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- . การพัฒนาหลักสูตรพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2531.
- จุไร ชุมรม. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ชูชัย สมितिไกร. การปรึกษาเชิงวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2528.
- ชื่นชม เจริญยุทธ. “การคาดประมาณการผลิตและความต้องการพยาบาลวิชาชีพสำหรับ ประเทศไทยในทศวรรษหน้า,” วารสารพยาบาล 41(2) : 149-158 ; เมษายน - มิถุนายน. 2535.
- เชดศักดิ์ โฉวสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. นักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- จิตยา สุวรรณชญ. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2517.
- ดวงเนตร ธรรมกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถคิดวิจารณ์ของ ของศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับเรียนแบบดั้งเดิม. วิทยานิพนธ์ พย.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539. อัดสำเนา.
- ครุณี ชุมพะวัติ และคนอื่น ๆ. ทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ : ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523. อัดสำเนา.
- คุษฎี สรรประดิษฐ์. สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครในทัศนะ ของนักศึกษาและอาจารย์พยาบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- เดชา สวานนนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2512.

- เดือนจิตต์ จิตต์อารี. การคบเพื่อนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2520. อัดสำเนา.
- เดือนใจ ชิวักกดี. ศักยภาพของคนหนุ่มสาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
 ในเยาวชนไทย. พระนคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญ
 การพิมพ์, 2525.
- ทัศนา บุญทอง. “การพยาบาลกับการพัฒนาบุคลิกภาพ,” เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์
 วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 1 - 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
 2533.
- นวลจันทร์ รมณารักษ์. พฤติกรรมกรให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาพยาบาล
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นัยนา อ่างสันติกุล. วิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์
 ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- นันทนา น้ำฝน. องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษา
 พยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ. “การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา
 พยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข,” ใน รายงาน
 ประกอบการศึกษาวิชาพื้นฐานการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- บุบผา การ์เวท. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ปฏิพร บุญกล้า และคนอื่น ๆ. การสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล. เชียงใหม่ :
 ภาควิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- ประกอบ กุปรัตน์. “นิสิตนักศึกษาและการเมือง,” นิสิตนักศึกษา. พรชูลี อาชาวำรุง
 บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

- ประกอบ คูปรัดน์. “นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา,” ใน นิสิตนักศึกษา : หลักการแนวปฏิบัติและปัญหา. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2525.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประพิศ ฮามคำไพ. จิตวิทยาสังคม. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์และตำราส่งเสริมวิชาการ วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2532.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประหยัด ทองมาก. ความวิตกกังวล นิสัยการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- ประหยัดศรี เกื้อนศิริ. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. อัดสำเนา.
- ประสาธ บัณทังกูร. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และการคิดแบบบอเนกนัย. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ปรางทิพย์ โพธิ์ศรี. “บทบาทของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา,” รายงานการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เปรมจิต ทศะ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้หลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ปาริชาติ ตามไท. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ปราณี รามสูต. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ, 2528.
- พยงค์ จาดช้าง. การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.

- พรชูลี อาชาวำรุง (บรรณาธิการ) นิตินักศึกษา. หลักการปัญหาและแนวปฏิบัติ. ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พรพนา อรรถนโรจน์. การสำรวจแนวบทบาท นิสิต นักศึกษา ตามการรับรู้ของนิสิตนัก
ศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกัดรับ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. “ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม,” จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว.
สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2523.
- พัฒน์วดี เสรินทร์วัฒน์ และจริยาวัตร กมพยัคฆ์. รายงานการวิจัยเรื่อง พัฒนคติ
ของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล. 2531.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ฟิงเกอร์ปริ้นแอนด์ มีเดีย จำกัด, 2536.
- ✓ พิไลรัตน์ ทองอุไร. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลทางการพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ :
ศูนย์สื่อเสริม, 2529.
- เพียงใจ สัตยธรรม. “นันทาสนะ : ทิศทางการศึกษาพยาบาลไทย,” วารสารการศึกษาพยาบาล.
4 : 7 - 10 ; กุมภาพันธ์ 2536.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____. (บรรณาธิการ). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- _____. ในสัมมนาบทบาทและความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- มาลี เน้นหนา. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการดูแลตนเองของประชาชนของนักศึกษาพยาบาล
หลักสูตรพยาบาลศาสตรและอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี. วิทยานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- เมธี โพธิพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์
ของเด็กไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- ยุวดี รัตตัญญู. การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
ปีการศึกษา 2522. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัดสำเนา.
- ราไพพิทย์ ชรินดิ. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- เลิศพร ภาระสกุล. “การอบรมระเบียบสังคมของเยาวชนในประเทศ,” เยาวชนไทย. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- วรรณภรณ์ จิตตกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับการ
เรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม.
วิทยานิพนธ์ ว.ทม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535. อัดสำเนา.
- วัลลภา ดันติสุนทร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คัดสรรกับความเครียดและระหว่าง
ความเครียดกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
อุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. รายงานผลการวิจัยเรื่อง นิสิตนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2527.
..... บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วาสนา เจือทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง รูปแบบการใช้ชีวิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กนิษฐาการพิมพ์และ
โฆษณา, 2524.
- ✓ วิจิตร อาวะกุล. เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.
- วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “วิธีการประเมินสภาพแวดล้อม
มหาวิทยาลัย,” ศึกษาศาสตร์. 6(4) : 21 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519.
- วิริยา สุขวงศ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษา
พยาบาลศาสตรปีที่ 4 ปีการศึกษา 2530 ในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

- วิไล ดังทัดสวัสดิ์. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา
 พยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- สมชาย ธัญชนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนา, 2526.
- สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพ
การพยาบาลความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532.
และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2535. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลสภ
าพยาบาลไทย, 2533
- สมบัติ วัจนะสาริกกุล. สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามทัศนะของนักศึกษา
อาจารย์และผู้บริหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- สถิตย์ นิยมญาติ. จิตวิทยาสังคม. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2511
- สะอาด โสมะบุตร. การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาใน
วิทยาลัยพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
 อัดสำเนา.
- สรรเสริญ อุทัยเฉลิม. “มหาวิทยาลัยในทัศนะของข้าพเจ้า,” คนมหาวิทยาลัย. พระนคร :
 แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- สุจินต์ ชมศรีเคน. ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัย
พยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
 มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุชาดา มัสโอติ. การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
รวมคำแห่ง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
 อัดสำเนา.
- สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์. การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษา
พยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- สุวรรณ สุขสมภักดิ์. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตร นครศรีธรรมราช ในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- สุนีย์ วิวัฒนาการ. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ คณะพยาบาลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- สุภาพรณ โคตรจรัส. “การปรับตัว,” ในจิตวิทยาเอกสารคำสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- หัสตินทร์ เชาวนปรีชา. การสำรวจแนวทบทวนนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาใน วิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. การศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร มหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- อรรณพ คุณพันธ์. การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม. การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 39 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อนุช อาภาภิรมย์. “อุดมคติ : คนหนุ่มสาวกับสังคมไทย,” มหาวิทยาลัย. ปีที่ 26 ฉบับที่ 6 (17 สิงหาคม) 2526.
- อรณพ นวกิจบำรุง. “การสำรวจแนวทบทวนนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อรัญญ์ ผลเนื่องมา. การศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- อุษา เชาวลิต. ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

- อรพิน แสงสว่าง. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. พิชณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- อารมณ วุฒิพิฤกษ์. การศึกษาเรื่องปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- อารมณ วุฒิพิฤกษ์ และจิราพร ธีระพัฒนะ. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการประสบการณ์การเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- อรุณีประภา หอมเศรษฐี. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- อรพินทร์ ชูชม และอังฉรา สุขารมณ. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อเนกกุล กริแสง. จิตวิทยาการศึกษา. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชณุโลก, 2526.
- Ahmad, Reza Rianhine Jad and Albert B. Hood. "The Development of Interpersonal Relationships in College," Journal of College Student personel. 25(6) : 498 - 502 ; November, 1984.
- Alexander, L. and Simmons, J. The determinants of school Achievement in Developing Countries : The Educational Production Function. 1975.
- Allport, Gordon W. Pattern and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart & Winner, 1967.
- Anastasi, Anne. Psychological Testing. 2 ed. New York : The Macmillan Company, 1961.
- Astin, Alexander W. The College Environment. 3nd ed. Washington D.C. : The American Council on Education, 1968.
- Astin Alexander W. The College Environment. Washington D.C. : American council on Education, 1971.
- Astin Alexander W. What Matters in college? Four Critical Year Revisited. San Francisco : Jossey-Bass, Publisher, 1993.

- Atkinson, J.W. Motive in Fantasy Action and Society. New York : Princeton ; D-Van-Nostrand, 1964.
- Becher, T. The Cultural View. In Burton, R. Clark (Eds.). Perspective on Higher Education. California : University of California Press, 1984
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1970.
- Bevis, E.O. Curriculum Building in Nursing. St.Louis : The C.V. Mosby Co., 1973.
- Bolton, Clarler D. and Kammeyer, Kenneth C.W. The University Student : A Study of Student Behaviors and Values. New Haven Connecticut : College and University Press, 1968.
- _____. Campus Culture, Role Orientations and Social Types. In Feldman, Kenneth A. (Eds.). College and Student Selected Reading in the Social Psychology of Higher Education. New York : Pergamon Press Inc., 1972.
- Bowman, Paul H. "Family role in the Mental Health of School" Mental Health and Achievement. New York : John Wiley and Sons, Inc., 1965.
- Carkhuff, R.R. and B.G. Berenson. Beyond counseling and Therapy. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1977.
- Chichering, Arthur W. Education and Identity. San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1969.
- Clark, Burton R. Educational the Expert Society. San Francisco ; Chandler Publishing Co.. 1962.
- Eugene, Lehrer B. "An Investigation of the Role of Intellectual Motivation and Other-Non-Intellectual Factor in the Prediction of Education Achievement and Efficiency," Dissertation Abstracts International. 29 : 3876 - A; 1969.
- Farrel, David Michael. "College Student Subculture and Institutional Goal Preference Longitudinal analysis," Dissertation Abstracts International. 1979.
- Feldman, K.A., ed. College and Student : Select Reading in the Social Psychology of Higher Education. New York : Pergamon Press, 1972.
- Feldman, K.A. and Newcomb, T.M. The Impact of College Students. San Francisco : Jossey-Bass, 1970.

- Foster, Charles R. Psychology for Life Adjustment. Chicago : American Technical Society, 1952.
- Frust, Edward J. "Validity of Some Objective Scales of Motivation for Predicting Academic Achievemets," Educational and Psychological Measurement. Winter, 1966.
- Grassi-Russo, Norma, and Peter B. Morris. "Hopes and Fears : The Attitude of Freshing Nursing Students," Journal of Nursing Education. 20 : 9 - 16 ; June, 1981.
- Guerin, Dorris Haris. Do you underestimate your student," Journal of Nursing Education. 20(4) : 7 - 21 ; April, 1981.
- Herman, Herbert J.M. "A Questionnaire Messure of Achievement Motivation," Journal of Applied psychology. 54 : 353 - 363 ; August, 1970.
- Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. 3nd ed. New York : Harcourt, Brace & World Inc. 1967.
- Hutchenson, sister Sigrid. "An Analysis of College Student Interaction Pattern Based on the Clark - Trow Typology of Student Subculture," Dissertation Abstracts International. 1973.
- Johnson, David W. Reading Out : Interpersonal effectiveness and Self-Actualization. New York : Printices-Hall, 1972.
- Kennedy, John Frencis. "Student Subculture and Perceptions of Student Service," Dissertation Abstract International. 1976.
- Layman, Barbara Jean. "Perceptions of College Environment at Oklahoma State University by Incoming Freshman Students," Dissertation Abstracts International. 36(11) : 7210-A; May, 1975.
- Lindgren, Henry C. Educational Psychology in Classroom. 3nd ed. New York : John Willey & Son, Inc., 1967.
- Locklin, Palph Howard. "Institutional Tensions : A Multiple Case Study of Four Composes Using the Transactional Analysis of Personality and Environment, Dissertation Abstracts International. 37 : 149 - A ; July, 1976.
- Maddox, Harry. How to study. London : The English Language Book Society, 1965.

- Marshall, Iven A. "Creating and Environment for Learnig," Nursing Outlook. 22(12) : 773 - 776 ; December, 1974.
- McClelland, David and others. The Achievement Motive. New York : Appleton-Century Groffs, Inc., 1963.
- McClelland, David C., "The Achievement Motive," in Motivation and Productivity. by Sual w. Geller, Man, P.b. Taraporevala Sons & Co., Private Ltd., Bombay, 1967.
- Murray, Edward J. Motivation and Emotion. New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1964.
- Newman, Dewey Lloyd. "The Relationship between Perceptions of Selected Corporate Business Occupations and Subcultured Membership of Oregon Senior Males," Dissertation Abstracts International. 32 (December) : 3173-A ; 1971.
- Ozaki, Roger Hiroshi. "A Comparative Study of Student Subcultures and Value System in Three State-Supported Institions of Higher Education in Georgia," Dissertation Abstracts International. 32 (January) : 3699-A ; 1972.
- Pornchulee Achava-Amrung Gunanukorn. Characteristics of Entering Students at Public University and Private College in Thailand. Submitted in Partial Fulfillment of the Requirment in Doctor of Education Degree in the School of Education Indiana University, January, 1980.
- Sanford, Nevitt. "Implications of Personality Studies for curriculum and Personnel Plannig," Personality. Factor on the College Campus : The University of Texas, 1972.
- Secord, Paul F. and Backman, Carl W. Social Psychology. New York : McGraw-Hill Book Company, 1964.
- Toomajian, Charles Richard. . "Perceived Inflence of Faculty Members on Students' Political Orientations : A study of Three Academic Departments at Cornell University," Dissertation Abstracts International. 1974.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley and Sons Inc., 1971.
- Viehe, John Henry. "A Study of Selected Determinants and Outcome of the Student Subculture within University Residence Hall," Dissertation Abstracts International. 38 (April) : 5852-A ; 1978.

Weiner, Bernard. "Attribution Theory Achievement Motivation and the Education Process,"
Review of Education Research. 42 : 2515 ; Spring, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับ
ลักษณะเฉพาะของท่านตามความเป็นจริงในปัจจุบันให้ครบถ้วน

1. ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาพยาบาล

() ชั้นปีที่ 1

() ชั้นปีที่ 2

() ชั้นปีที่ 3

() ชั้นปีที่ 4

2. เกรดเฉลี่ย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

3. ภูมิลำเนาของข้าพเจ้า คือ จังหวัด

4. รายได้รวมของบิดาและมารดา หรือผู้ปกครอง ประมาณเดือนละ บาท

5. รายได้ของข้าพเจ้าประมาณเดือนละ บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น และสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำบ่อยที่สุด
บ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมาก
บางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว
น้อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้น หรือปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ บ้าง

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะพยายามเรียนต่อให้สูงที่สุด					
2	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ วารสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ในวิชาชีพ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติ					
3	ข้าพเจ้ามักได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนหรือผู้นำกลุ่มในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ					
4	ข้าพเจ้ามีแนวคิดที่จะพัฒนาและประยุกต์วิชาชีพให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม					
5	ข้าพเจ้าชอบที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเสมอ					
6	ข้าพเจ้าต้องการให้วิทยาลัยจัดแหล่งเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ให้มากขึ้น					
7	ข้าพเจ้าสนใจที่จะศึกษาวิธีการปฏิบัติกิจกรรมทางการพยาบาลให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพ					
8	ข้าพเจ้าควรมีส่วนช่วยลดช่องว่างในสังคมให้มากขึ้น ด้วยการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
9	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในการทำสิ่ง ที่แตกต่างไปจากสิ่งที่เคยปฏิบัติ อยู่เป็นประจำ					
10	ทุกครั้งที่มีการสอบ ข้าพเจ้าจะ เตรียมตัวเป็นอย่างดี					
11	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้เรียนใน วิชาชีพพยาบาล					
12	ข้าพเจ้ารับผิดชอบกิจกรรมเพื่อ ต้องการที่จะเรียนงานและ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการ ดำเนินงาน อันเป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิตในอนาคต					
13	ข้าพเจ้าติดตามข่าวทางด้านการ เมืองเศรษฐกิจและสังคม จากสื่อ ต่างๆ เช่น Internet, วิทยุ, โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล กลัว เมื่อต้อง เข้าพบหรือปรึกษาปัญหากับ อาจารย์					
15	ข้าพเจ้าติดตามความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ ทาง การพยาบาลอยู่เสมอ					
16	เป้าหมายสำคัญที่สุดของข้าพเจ้า คือการศึกษาให้สำเร็จเพื่อไป ประกอบวิชาชีพ					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
17	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อชื่อเสียงของสถาบันด้วยความเต็มใจ					
18	ข้าพเจ้าสนใจปัญหาของสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ...					
19	ข้าพเจ้าชอบอยู่ตามลำพังคนเดียว					
20	เมื่อข้าพเจ้าพบผู้ป่วยซึ่งมีอาการของโรคแตกต่างจากตำราเรียน ข้าพเจ้าจะต้องกลับไปศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อาจารย์ แพทย์ พยาบาล					
21	ข้าพเจ้าสนใจกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกฝนด้านอาชีพ เช่น การออกฝึกงาน ทางด้านการรักษาพยาบาล					
22	ข้าพเจ้าร่วมเชียร์กีฬาด้วยความเต็มใจทุกครั้งที่มีการแข่งขัน					
23	เมื่อสำเร็จการศึกษาข้าพเจ้าอยากจะพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเป็นส่วนเกินเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน					
25	ข้าพเจ้าไม่ยอมพลาดโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่ข้าพเจ้าสนใจ					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
26	ข้าพเจ้าสนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย เพื่อหาประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพพยาบาลในอนาคต					
27	ข้าพเจ้าชอบที่จะมีบทบาทเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าผู้ตาม ..					
28	ข้าพเจ้าภูมิใจและเต็มใจในการให้บริการพยาบาลแก่สังคม					
29	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจมาก ถ้าได้อยู่เพียงลำพังคนเดียว					
30	เป้าหมายสำคัญที่สุดในการศึกษาของข้าพเจ้า คือ การทำคะแนนให้สูงเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อ					
31	ข้าพเจ้าอาสาสมัครเข้ารับผิดชอบงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านอาชีพเสมอ					
32	ข้าพเจ้าใช้เวลาในวันหยุดหรือเวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม เช่น การออกค่ายพัฒนาชนบท การให้คำแนะนำแก่ประชาชนด้านสุขภาพอนามัย					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
33	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานคนเดียว จะเกิดผลดีและเสียเวลาน้อย					
34	ข้าพเจ้าชอบค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาที่ เรียนให้ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น ...					
35	ข้าพเจ้าจะพยายามค้นหาแนวทาง ในการปรับปรุงการปฏิบัติการ พยาบาล ให้ทันต่อความเจริญ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเพื่อยกระดับวิชาชีพ ให้สูงขึ้น					
36	ภายหลังสำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้า พร้อมที่จะทำงานในต่างจังหวัด ..					
37	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์ คอลัมน์ ข่าว การเมือง เศรษฐกิจ ก่อนข่าวอื่น ๆ					
38	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดและลำบากใจ เมื่อต้องทำกิจกรรมร่วมกับหมู่ ที่ไม่รู้จักคุ้นเคย					
39	ข้าพเจ้าชอบคุยหรือสนทนาปัญหา การเรียนกับเพื่อนๆ เสมอ					
40	ข้าพเจ้ามักจะสนทนากับเพื่อน ๆ ในเรื่องวิชาชีพในอนาคต					
41	ข้าพเจ้าคิดว่าการที่นิสิต นักศึกษา ไปสอนหนังสือตามแหล่งสลัม เป็นสิ่งที่น่ายกย่อง					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
42	ข้าพเจ้าชอบวิเคราะห์วิจารณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในสถาบันเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ที่ดี					
43	ข้าพเจ้ามักจะวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ					
44	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้ามักจะชอบอยู่ในห้องสมุด					
45	ข้าพเจ้าได้คะแนนภาคปฏิบัติสูงกว่าคะแนนภาคทฤษฎี					
46	ข้าพเจ้าจะเลือกงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าจะเลือกงานงานเพราะรายได้ดี.....					
47	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างในการคิดและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในสิ่งที่ข้าพเจ้าสนใจ โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะแนวคิด ทฤษฎี และวิธีการที่เรียนมาเท่านั้น					
48	การสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากเกินไป ทำให้ยุ่งยากในชีวิตประจำวัน					
49	ถ้าอาจารย์มอบหมายให้ค้นคว้าเพิ่มเติม ข้าพเจ้าจะรีบเข้าห้องสมุดทันที					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
50	ข้าพเจ้าชอบเรียนรายวิชาที่ส่งเสริมและสัมพันธ์กับวิชาชีพพยาบาลมากกว่ารายวิชาที่ส่งเสริมกับวิชาชีพพยาบาลน้อย					
51	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
52	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าจะรับอาสาสมัครช่วยเหลือคนอื่น ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น การเข้าร่วมในการช่วยเหลือประชาชนในด้านการป้องกันรักษาพยาบาล หรืองานกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ					
53	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือคนเดียวในห้องสมุด					
54	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบและคะแนนที่ได้รับ					
55	เมื่อสำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้าจะพยายามหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับของวิชาชีพอื่นและประชาชนทั่วไป					
56	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
57	ข้าพเจ้าเห็นว่านิสิต นักศึกษาเป็น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำ ประโยชน์แก่สังคม					
58	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนหรือ ทำงานล่วงหน้า					
59	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้เรียนในวิชาชีพ พยาบาล					
60	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเล่นกีฬา ออกกำลังกายมากที่สุด					
61	ข้าพเจ้าเห็นว่าการ ไปใช้สิทธิ์ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นสิ่งที่จำเป็น					
62	เมื่ออยู่ในกลุ่มคน ข้าพเจ้ารู้สึก กังวลใจว่าจะพูดเรื่องอะไรจึง เหมาะสม					
63	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างค้นคว้าหา ความรู้ในวิชาที่เรียนให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ					
64	ข้าพเจ้าตั้งใจจะเรียนให้สำเร็จและ ประกอบวิชาชีพพยาบาลเพื่อการ สร้างฐานะ					
65	ข้าพเจ้าเห็นว่านิสิต นักศึกษาใน ฐานะที่เป็นผู้ซึ่งจะออกไปรับใช้ ประชาชนควรมีความรู้ลึกผูกพัน ต่อสังคม					

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
66	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นคน โดดเดี่ยว					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุดเพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
เห็นด้วยมาก	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เลย

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพ ที่มีเกียรติในสังคม					
2	วิชาชีพพยาบาลมีฐานะเท่า เทียมกับวิชาชีพอื่นในสังคม					
3	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพ ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม					
4	วิชาชีพพยาบาลควรได้รับค่า ตอบแทนมากกว่านี้					
5	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพ ที่ต้องเสียสละความสุข ส่วนตัวในการปฏิบัติงาน เพื่อสังคม					
6	วิชาชีพพยาบาลสอนให้ เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ได้ดี					
7	คนในวิชาชีพพยาบาลมีวิสัย ทัศน์ในขอบเขตจำกัด					
8	สังคมมองว่าพยาบาล ส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจ ไม่ดี					
9	วิชาชีพพยาบาลหางานง่าย รายได้ดี					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพ ที่มีความรับผิดชอบสูง					
11	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพ ที่มีองค์ประกอบความรู้ เฉพาะตัว					
12	ถ้าเลือกประกอบวิชาชีพอื่น ได้ ข้าพเจ้าจะไม่ทำงาน พยาบาล					
13	วิชาชีพพยาบาลมีความก้าวหน้า ทัดเทียมวิชาชีพอื่น ๆ ในการศึกษาต่อถึงระดับ ปริญญาเอก					
14	การปฏิบัติการพยาบาลทำให้ เกิดความภูมิใจที่ได้ช่วย เหลือเพื่อนมนุษย์					
15	วิชาชีพพยาบาลต้องปฏิบัติ งานเวรร้าย เวรดีก ทำให้ พักผ่อนไม่เพียงพอ					
16	การปฏิบัติงานพยาบาลทำให้ เกิดความจำเจ เบื่อหน่าย ท้อแท้					
17	การประกอบวิชาชีพพยาบาล ทำให้มีความก้าวหน้าใน ชีวิต					
18	วิชาชีพพยาบาลไม่มีอิสระใน การปฏิบัติงานพยาบาล เพราะต้องฟังคำสั่งแพทย์ ก่อน.....					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19	การปฏิบัติงานในวิชาชีพ พยาบาล ก่อให้เกิดอุปสรรค ในการดำรงชีวิต					
20	วิชาชีพพยาบาลมุ่งเน้นให้มี ความรู้สึกเป็นสมาชิก มีการ รวมหมู่คณะ ไม่มีการแบ่ง ชั้นวรรณะ					
21	การปฏิบัติการพยาบาลแก่ ผู้ป่วย ก่อให้เกิดความสุข ในการทำงาน					
22	ผู้ป่วยส่วนใหญ่ให้ความ ร่วมมือกับพยาบาลในการ ปฏิบัติงานดี					
23	ความสัมพันธ์ระหว่าง พยาบาลกับผู้ป่วยและญาติมี ความเป็นกันเอง					
24	พยาบาลส่วนใหญ่ไม่ยอม ตอบคำถามของญาติผู้ป่วย..					
25	พยาบาลส่วนใหญ่สนใจ ไต่ถามทุกข์สุขของผู้ป่วย เสมอ					
26	โดยทั่วไปพยาบาลมีมนุษย- สัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ..					
27	ญาติผู้ป่วยส่วนใหญ่ตำหนิ การทำงานของพยาบาล					
28	ญาติผู้ป่วยส่วนใหญ่ให้ความ ร่วมมือในการพยาบาลดี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น
และสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำ
เครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์
ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
ปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าเจ็บป่วยจะได้รับ การดูแลและเอาใจใส่จาก อาจารย์เป็นอย่างดี					
2	เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด อาจารย์จะให้โอกาสแก้ตัว เสมอ					
3	เมื่อข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็น ใด ๆ อาจารย์จะรับฟังด้วย ความสนใจ					
4	อาจารย์สามารถเชื่อมโยง ความรู้ด้านทฤษฎีและด้าน ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณครูไม่ เข้าใจข้าพเจ้า					
6	เมื่อพบปัญหาที่ไม่สามารถ แก้ไขได้ ข้าพเจ้าจะขอคำ ปรึกษาจากอาจารย์					
7	อาจารย์เต็มใจที่จะอธิบายใน สิ่งที่ข้าพเจ้าซักถาม					
8	การจัดบริการแก่นักศึกษาของ แผนกแนะแนวมีความ เหมาะสมดี					
9	วิทยาลัยอำนวยความสะดวก ในการอนุญาตให้ใช้บริการ ด้านคอมพิวเตอร์					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	ห้องสมุดของวิทยาลัยมีบริการ ที่ดี ทันสมัย และเย็นสบาย นำไปศึกษาค้นคว้า					
11	ห้องสมุดของวิทยาลัยมีที่นั่ง สำหรับนักศึกษามีหนังสือ และวารสาร เพื่อค้นคว้าอย่าง เพียงพอ					
12	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเท สะดวก					
13	สภาพห้องเรียนมีแสงสว่าง เพียงพอ					
14	ห้องเรียนมีโสตทัศนูปกรณ์ที่ สามารถใช้ในการเรียนการ สอน ได้อย่างเหมาะสม					
15	ห้องปฏิบัติการมีอุปกรณ์และ สื่อการสอนที่ทันสมัย					
16	วิทยาลัยมีสนามกีฬา และ อุปกรณ์กีฬาสำหรับนักศึกษา ออกกำลังกายเพียงพอ					
17	วิทยาลัยพยาบาลมีสถานที่ให้ นักศึกษาได้เตรียมทำการบ้าน อ่านหนังสือ หรือสนทนาแลกเปลี่ยน ความรู้กันอย่างเพียงพอ ..					
18	วิทยาลัยจัดให้มีห้องพักใน หอพักเพียงพอกับจำนวน นักศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในหอพัก					
20	หอพักมีความสวยงามน่าอยู่ และมีความสงบในการพักผ่อน					
21	ระเบียบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาในหอพักมีความเหมาะสม					
22	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ายาลัยมีความเข้มงวดในเรื่องเวลาการลาของนักศึกษา					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจในการที่ต้องเข้าเรียนตามกำหนดเวลา					
24	ข้าพเจ้าสบายใจที่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย ..					
25	ข้าพเจ้าพอใจที่วิทยาลัยกำหนดให้ขาดเรียนในกรณีที่เป็นแต่ละวิชาได้ไม่เกินร้อยละ 20					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น และสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำ บ่อยครั้งที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง
จริง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมากหรือเห็นด้วยกับข้อความเห็นมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นบางครั้งหรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้น หรือปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ บ้าง

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นในการช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอจากเพื่อน					
2	ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจ					
3	เพื่อน ๆ ไม่สนใจข้าพเจ้าในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย					
4	ข้าพเจ้าเห็นใจเพื่อนที่มีปัญหาทางการเงิน					
5	ข้าพเจ้ากล่าวปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนอย่างนุ่มนวล					
6	ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นขัดแย้งกับเพื่อน แต่ก็ไม่รู้ว่าจะพูดอย่างไรให้เพื่อนเข้าใจ					
7	ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยเหลือแนะนำทางการเรียนซึ่งกันและกัน					
8	ข้าพเจ้ามีความลำบากใจในการปฏิบัติตนกับเพื่อน					
9	ข้าพเจ้าพูดถึงเพื่อนในแง่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
10	ข้าพเจ้ากล่าวชมเชยเพื่อนตามสภาพความจริง					
11	ข้าพเจ้ากล่าวปฏิเสธการอยู่ร่วมกลุ่มเพื่อนอย่างสุภาพ เมื่อรู้สึกอึดอัดไม่สบายใจ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
12	ถ้าข้าพเจ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ทำงานล่าช้า ข้าพเจ้าจะรวบรวมงานทั้งหมดมาทำเพียงคนเดียวเพื่อให้งานเสร็จเร็วขึ้น					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณไม่จริงจังทำให้ข้าพเจ้าไม่อยากจะอยู่ในกลุ่ม					
14	ข้าพเจ้าไม่กล้าขอความช่วยเหลือจากเพื่อนแม้ว่าอยากจะทำ					
15	ข้าพเจ้าและเพื่อนยอมรับในความสามารถซึ่งกันและกัน					
16	ข้าพเจ้าและเพื่อนจะให้กำลังใจและความสนใจ และเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในเรื่องต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ					
17	เมื่อทะเลาะกับเพื่อน ข้าพเจ้าพร้อมที่จะกล่าวคำขอโทษก่อนเมื่อข้าพเจ้าเป็นฝ่ายผิด					
18	ข้าพเจ้าและเพื่อนสร้างเสริมแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียน					
19	ข้าพเจ้าให้คำปรึกษาเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ					
20	การคบหาสมาคมกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าไม่เคยคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างของฐานะ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
21	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อเพื่อน เอาใจใส่กับข้าพเจ้ามากเกินไป					
22	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างสังสรรค์กัน ในกลุ่มเพื่อน					
23	ข้าพเจ้าจะร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์กับเพื่อน ๆ เสมอ ...					
24	ข้าพเจ้าชอบทำงานร่วมกับเพื่อน มากกว่าจะทำคนเดียว					
25	ข้าพเจ้าชอบไปเล่นกีฬากับเพื่อน ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ					
26	ข้าพเจ้าและเพื่อนจะช่วยกัน ทบทวนบทเรียนเสมอ					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น และสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในระดับใดมากที่สุด เพียงระดับเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำบ่อยครั้งที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง
จริง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยมาก หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นบางครั้ง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้น หรือปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ บ้าง

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในการทำงาน					
2	ข้าพเจ้าจะใช้เวลาว่างที่หอพักหรือที่บ้านทำงานมากกว่าคุยหรือเล่นกับเพื่อน					
3	ข้าพเจ้าชอบทำงานด้วยความคิดของตนเองไม่ชอบทำตามผู้อื่น ..					
4	เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้ามักคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูง					
5	ข้าพเจ้าชอบเปรียบเทียบผลงานของตนเองกับของผู้อื่นเสมอ .					
6	ข้าพเจ้าคิดอยู่เสมอว่า อนาคตของตนเองขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเรียน					
7	เมื่อมีใครได้คะแนนสูงกว่าข้าพเจ้าจะพยายามแข่งขันกับเขาให้ได้					
8	ข้าพเจ้ามีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้					
9	ข้าพเจ้าจะมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จนกว่าจะทำสำเร็จ แม้ว่ามันจะน่าเบื่อที่สุด					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าชอบที่จะทำงานที่ยาก ๆ มากกว่างานที่ง่าย					
11	เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จ เรียบร้อยก่อนกำหนดเสมอ					
12	ข้าพเจ้ามักตั้งความหวังไว้สูง ๆ เพื่อที่จะได้ใช้ความพยายามและความสามารถทำงานนั้นอย่างเต็มที่					
13	เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งใด ข้าพเจ้าจะทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนแล้วจึงจะหยุดพัก					

ภาคผนวก ข
คำอำนาจจำแนก

ตาราง 21 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.81
6	3.63
10	6.50
15	4.35
20	6.03
25	6.89
30	6.72
34	7.00
39	2.58
44	2.83
49	2.93
54	1.70
58	2.97
63	3.44

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ = .7772

ตาราง 22 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
2	4.17
7	6.93
11	6.64
16	3.90
21	6.20
26	5.69
31	4.82
35	4.81
40	2.85
45	1.91
50	4.13
55	3.96
59	5.51
64	2.85

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ = .8602

ตาราง 23 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
3	1.97
8	4.33
12	6.69
17	7.00
22	3.89
27	3.00
36	3.85
41	3.43
46	4.35
51	4.06
56	3.84
60	3.10

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม = .7360

ตาราง 24 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
4	4.07
9	2.73
13	3.82
18	7.36
23	5.62
28	5.42
32	2.79
37	4.27
42	2.40
47	1.91
52	5.52
57	7.22
61	5.72
65	3.55

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า = .7837

ตาราง 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
5	2.83
14	3.18
19	6.86
24	4.78
29	6.92
33	4.22
38	4.49
43	5.23
48	3.37
53	2.53
62	4.02
66	5.98

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัว = .8253

ตาราง 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.66	15	4.60
2	2.34	16	4.72
3	4.67	17	4.65
4	1.89	18	2.08
5	2.71	19	4.48
6	3.76	20	3.70
7	2.69	21	4.40
8	3.57	22	3.23
9	3.91	23	2.92
10	2.19	24	1.99
11	1.72	25	2.43
12	4.67	26	3.34
13	5.00	27	3.39
14	3.13	28	2.03

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล = .8294

ตาราง 27 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.83	14	6.93
2	4.81	15	3.39
3	3.51	16	3.60
4	3.81	17	4.84
5	3.51	18	1.77
6	4.68	19	6.48
7	4.60	20	1.91
8	4.51	21	4.55
9	4.29	22	5.01
10	3.90	23	4.18
11	3.68	24	3.45
12	5.02	25	2.30
13	5.43		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน = .8677

ตาราง 28 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.56	14	2.53
2	3.37	15	4.27
3	2.80	16	5.02
4	1.82	17	6.38
5	1.90	18	5.35
6	3.18	19	3.82
7	1.99	20	2.02
8	2.11	21	1.84
9	3.59	22	3.51
10	1.69	23	3.12
11	3.00	24	5.11
12	2.49	25	3.08
13	2.48	26	3.37

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน = .8197

ตาราง 29 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.47
2	2.74
3	3.26
4	3.43
5	2.80
6	3.38
7	3.37
8	2.97
9	2.28
10	5.59
11	3.82
12	3.19
13	4.65

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ = .7638

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางไฉนภา แก้วจันทร์

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 12/89 ซอยพหลโยธิน 48 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน
เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงาน พยาบาลวิชาชีพ 7

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2522 มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

พ.ศ.2526 ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ และผดุงครรภ์ชั้นสูง
จากวิทยาลัยพยาบาลสระบุรี

พ.ศ.2530 คหกรรมศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเด็กและครอบครัว)
จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2542 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ
ของ
ไชนภา แก้วจันทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สภาพแวดล้อมในสถาบัน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร จำนวน 622 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในสถาบัน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ส่วนรูปแบบการใช้ชีวิตอันดับรองลงไป คือ ด้านวิชาชีพ ด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านพฤติกรรมเก็บตัว

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุด ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการได้ตามลำดับ

3.2 ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพได้ตามลำดับ

3.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามลำดับ

3.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าได้ตามลำดับ

3.5 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวได้ตามลำดับ

4. สมการที่สามารถพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้คะแนนดิบ

$$y_1 = 8.311 + (0.403) x_6 + (0.121) x_5 + (1.529) x_2 + (0.062) x_3$$

สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาการ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Zy_1 = (0.4000) Zx_6 + (0.184) Zx_5 + (0.118) Zx_2 + (0.097) Zx_3$$

4.2 สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้คะแนนดิบ

$$y_2 = -3.30 + (0.255) x_3 + (0.420) x_6 + (0.090) x_5$$

สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Zy_2 = (0.362) Zx_3 + (0.379) Zx_6 + (0.126) Zx_5$$

4.3 สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้คะแนนดิบ

$$y_3 = -0.328 + (0.326) x_6 + (0.167) x_3 + (0.155) x_5$$

สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Zy_3 = (0.332) Zx_6 + (0.266) Zx_3 + (0.242) Zx_5$$

4.4 สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้าของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้คะแนนดิบ

$$y_4 = 6.789 + (0.416) x_6 + (0.131) x_3 + (0.125) x_5$$

สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านความคิดก้าวหน้า โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Zy_4 = (0.367) Zx_6 + (0.177) Zx_5 + (0.173) Zx_3$$

4.5 สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวของนักศึกษาพยาบาล
โดยใช้คะแนนดิบ

$$y_5 = 53.968 + (-0.255) x_5 + (0.198) x_6 + (-1.860) x_2$$

สมการพยากรณ์ รูปแบบการใช้ชีวิตด้านพฤติกรรมเก็บตัวโดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Zy_5 = (-0.363) Zx_5 + (0.184) Zx_6 + (-0.135) Zx_2$$

VARIABLES RELATED TO LIFE STYLES OF NURSING STUDENTS
BOROMARAJONANI COLLEGE OF NURSING, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
KAINAPA KAEWCHUNTRA

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 1999

The purposes of this research were to investigate variables related to life styles of nursing students Boromarajonani College of Nursing, Bangkok. The variables under the investigation were the academic level, place of residence, family income, student income, academic achievement, attitudes towards nursing profession, college environment, relationships with colleagues, and achievement motivation.

The samples were consisted of 622 1st- to 4th-year nursing students of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok in the academic year 1998. The research instrument was a questionnaire with subsections to collect the samples' responses on personal data, attitudes towards nursing profession, college environment, relationships with colleagues, and achievement motivation. The analyses of responses were done using Pearson Product Moment Correlations and stepwise regression to answer the research questions.

The findings of this study were as follows.

1. The life styles of students classified into groups according to the mean scores were non-conformist, professional, academic, collegiate, and un-social respectively.
2. The variables related to life styles of nursing students were as follows.
 - 2.1 The achievement motivation, relationships with colleagues, academic achievement, and attitudes towards nursing profession were found to be correlated significantly with the academic life style at the .05 level.
 - 2.2 The achievement motivation, attitudes towards nursing profession, and relationships with colleagues were found to be correlated significantly with the professional life style at the .05 level.
 - 2.3 The achievement motivation, attitudes towards nursing profession, and relationships with colleagues were found to be correlated significantly with the collegiate life style at the .05 level.
 - 2.4 The achievement motivation, attitudes towards nursing profession, and relationships with colleagues were found to be correlated significantly with the non-conformist life style at the .05 level.
 - 2.5 The achievement motivation, relationships with colleagues, and academic achievement were found to be correlated significantly with the un-social life style at the .05 level.

3. The results of the study indicate the following variables are predictors of the life styles of the students.

3.1 The achievement motivation, relationships with colleagues, academic achievement, and attitudes towards nursing profession are the respective predictors of the academic life style.

3.2 The attitudes towards nursing profession, achievement motivation, and relationships with colleagues are the respective predictors of the profession life style.

3.3 The achievement motivation, attitudes towards nursing profession, and relationships with colleagues are the respective predictors of the collegiate life style.

3.4 The achievement motivation, relationships with colleagues, and attitudes towards nursing profession are the respective predictors of the non-conformist life style.

3.5 The relationships with colleagues, achievement motivation, and academic achievement are the respective predictors of the un-social life style.

4. The following predictive equations, using the raw scores and the standardized scores, for the life styles of students were significant at the .001 level.

4.1 The predictive equations for the academic life style:

$$y_1 = 8.311 + (0.403) x_6 + (0.121) x_5 + (1.529) x_2 + (0.062) x_3$$

$$Zy_1 = (0.4000) Zx_6 + (0.184) Zx_5 + (0.118) Zx_2 + (0.097) Zx_3$$

4.2 The predictive equations for the professional life style:

$$y_2 = -3.30 + (0.255) x_3 + (0.420) x_6 + (0.090) x_5$$

$$Zy_2 = (0.362) Zx_3 + (0.379) Zx_6 + (0.126) Zx_5$$

4.3 The predictive equations for the collegiate life style:

$$y_3 = -0.328 + (0.326) x_6 + (0.167) x_3 + (0.155) x_5$$

$$Zy_3 = (0.332) Zx_6 + (0.266) Zx_3 + (0.242) Zx_5$$

4.4 The predictive equations for the non-conformist life style:

$$y_4 = 6.789 + (0.416) x_6 + (0.131) x_3 + (0.125) x_5$$

$$Zy_4 = (0.367) Zx_6 + (0.177) Zx_5 + (0.173) Zx_3$$

4.5 The predictive equations for the un-social life style:

$$y_5 = 53.968 + (-0.255) x_5 + (0.198) x_6 + (-1.860) x_2$$

$$Zy_5 = (-0.363) Zx_5 + (0.184) Zx_6 + (-0.135) Zx_2$$